

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1923:68
FINANSDEPARTEMENTET

YTTRANDE OCH FÖRSLAG
I FRÅGA OM
REVISION AV GÄLLANDE
AVLÖNINGSBESTÄMMELSER
FÖR STATSDEPARTEMENT
M. FL. VERK

S T O C K H O L M

1 9 2 3

Statens offentliga utredningar 1923

Kronologisk förteckning

1. Betänkande med förslag angående magistraternas befrämjande i visst avseende från ansvar för kronouppehållningen m. m. Norstedt. 57 s. **Fl.**
2. Förslag till lag om lösdriivares behandling m. fl. författningar. Del 5 av fattigvårslagsstiftningskommitténs betänkanden. Palmquist. xj, 423 s. **S.**
3. Spannmålsmarknadssakkunnigas betänkande. Norstedt. 41 s. **Jo.**
4. Betänkande med förslag till lag om församlingsstyrelse samt till bestämmelser om folkskoleärendenas överflyttning från den kyrkliga till den borgerliga kommunen m. m. Palmquist. vj, 304 s. **E.**
5. Skolkommisionens betänkande. 5. Organisatoriska och ekonomiska utredningar. Norstedt. 236 s. **E.**
6. Utredning angående vissa spörsmål rörande städernas domstolsväsen. Av N. Herlitz. Norstedt. 164 s. **Ju.**
7. Statens ställning till järnvägarna i olika främmande länder. Av A. Lilienberg. Tullberg. 411 s. **K.**
8. Folkomröstningskommitténs utredningar angående referendum i främmande länder. 4. Folkomröstningsinstitutet i Nordamerikas förenta stater. Av H. Tingsten. Tullberg. iv, 399 s. **Ju.**
9. Förslag till strafflag, allmänna delen, samt förslag till lag angående villkorlig frigivning jämte motiv. Marcus. xij, 534 s. **Ju.**
10. Folkomröstningskommitténs utredningar angående referendum i främmande länder. 3. Folkomröstningsinstitutet i den schweiziska demokratien, dess förutsättningar, former och funktioner. Av A. Brusewitz. Tullberg. 381 s. **Ju.**
11. Utredning rörande ombyggnad av Strömsholms kanal samt utsträckning av kanalen från Smedjebacken till Ludvika. Meddelande från Kungl. Kanalkommissionen. Nr 5. Hæggström. 133 s. 2 kart. **K.**
12. Betänkande och förslag angående det eklestastiska arrendeväsendet. Beckman. xij, 239 s. **E.**
13. Vägkommissionens betänkanden. 4. Förslag till lag om enskilda vägar m. m. Marcus. 147 s. **K.**
14. Betänkande med förslag till avtal rörande Stockholms bangårdsfråga. Beckman. 46 s. 10 kart. **K.**
- 15—17. Försvarsrevisionens betänkande. 3. Betänkande och förslag rörande revision av Sveriges försvarsväsende. Del 1. Inledande avdelning, landförsvaret. viij, 661 s. Del 2. Sjöförsvaret, sammanfattning av revisionens förslag, särskilda yttranden. (2). 741 s. Del 3. Bilagor. (2). 90, 33, 28, 19, 53, 85, 4, 30, 2, 48, 30, 36, 6 s. Beckman. **Fö.**
18. Kommunalförfattningssakkunnigas betänkande 4 med förslag till lag om landsting m. m. Beckman. 235 s. **S.**
19. Betänkande angående decisiv folkomröstning, afgivet av folkomröstningskommittén. Tullberg. 40 s. **Ju.**
20. Folkomröstningskommitténs utredningar angående referendum i främmande länder. 5. Folkomröstningsinstitutet utanför Schweiz och Förenta staterna. Tullberg. 71 s. **Ju.**
21. Betänkande angående ordnandet av Stockholms förortsbanefråga. Blom. 126 s. 11 kart. **K.**
22. Betänkande och förslag i fråga om kvinnors tillträde till statstjänster. 3. Kvinns behörighet att innehåva prästerlig och annan kyrklig tjänst. Marcus. 51 s. **Ju.**
23. Betänkande med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 25 maj 1894 angående jordfästning m. m. Norstedt. 56 s. **Ju.**
24. Kungl. Elektrifieringskommitténs meddelanden. 6. Utredning angående lämpliga distributionssystem för landsbygdselektrifiering. Beckman. viij, 192 s. **Jo.**
25. Inventering av odlingsjord längs Inlandsbanan från Ströms södra sockengräns till Storuman. Tullberg. 30 s. 2 kart. **Jo.**
26. 1921 års pensionskommitténs betänkande. 2. Betänkande angående avveckling av den stärbhus efter präst tillförsäkrade förmännen av tjänst- och nådar samt beredande i sammanhang därmed av förbättrad pensionering från prästerskapets änke- och pupillkassa. Tullberg. 100 s. **E.**
27. Underdånigt betänkande med förslag till lönerreglering för befattningshavare i domsagorna m. m. Beckman. 85 s. **Ju.**
28. Underdånigt betänkande med förslag till förordning angående tillverkning av brännvin m. m. Blom. 67 s. **Fl.**
- 29—30. Den industriella demokratiens problem. 1. Betänkande jämte förslag till lag om driftsnämnder. 240 s. 2. Den industriella demokratin i utlandet. 267 s. Tullberg. **S.**
31. Tull- och traktatkommitténs utredningar och betänkanden. 18. Den svenska mekaniska verkstadsindustriens utveckling intill krigsutbrottet. Av E. Linder. Tullberg. iv, 435 s. **Fl.**
32. Tull- och traktatkommitténs utredningar och betänkanden. 19. Sveriges bryggeriindustri. Av A. Lilienberg. Tullberg. iv, 40 s. **Fl.**
33. Tull- och traktatkommitténs utredningar och betänkanden. 20. Garverindustriens produktionsförhållanden. Av W. Smith. Marcus. iv, 175 s. **Fl.**
34. Tull- och traktatkommitténs utredningar och betänkanden. 21. Kvalitetsfrågan hos det svenska vetet. Av H. Nilsson-Ehle. Marcus. 16 s. **Fl.**
35. Samorganisation av riksdagsbiblioteket och den centrala statsförvaltningen i bok- och bibliotekssavseende. Av V. Gidel. Marcus. 54 s. **Fl.**
36. Betänkande och förslag rörande förvaring av förminskat tillräckliga förbränta jämte förslag till inrättning av farliga återfallsförbränta. Lund, Berlin. 116 s. **Ju.**
37. Tull- och traktatkommitténs utredningar och betänkanden. 22. Översiktstabeller angående den svenska industriens utveckling 1891—1920 jämte anmärkningar. Marcus. iv, 147 s. **Fl.**
38. Efterskrift till Om röstsammanräkning vid kommunala val enligt lagarna den 9 juni 1922. Av E. v. Heidenstam. Beckman. (s. 53—61). **S.**
39. Om röstsammanräkning vid kommunala val enligt lagarna den 9 juni 1922. Av E. v. Heidenstam. Andra upplagan. Med efterskrift. Beckman. (4), 61 s. **S.**
40. Jordkommissionens betänkanden. 6. Om sociala arrendebestämmelser, avlösning av arrendejordbruk, förökande av vanhävd, upphävande av fideikommiss i fast egendom, anskaffande av tomtmark till bostäder m. m. Marcus. 505 s. **Ju.**
41. Skolkommisionens betänkande. 6. Om rätt för elever, utexaminerade från statens högre lärarinneseminarium, att vinna inträde vid universitet och där avlägga examen, samt om folkskollärares fortbildning i vetenskapligt avseende. Norstedt. 63 s. **E.**
42. Lagerhus och kylhuskommitténs betänkande. 2. Lagerhusväsendet i Sverige och därmed sammanhängande förhållanden. Norstedt. viij, 300 s. **Jo.**
43. Förslag till tullstadga jämte motivering. Norstedt. (2), 134 s. **Fl.**
44. Tull- och traktatkommitténs utredningar och betänkanden. 23. De svenska järn- och metallmanufakturindustriernas utveckling med särskild hänsyn till förhållandena vid tiden närmast före världskrigets utbrott. Av G. Dellings. Tullberg. iv, 196 s. **Fl.**
45. Tull- och traktatkommitténs utredningar och betänkanden. 24. Undersökning angående jordegendomsvärdenas utveckling i Sverige och vissa främmande länder. Av K. Amark. Marcus. iv, 93 s. **Fl.**
46. Sammandrag av yttranden över stadsplanlagskommitténs betänkande med förslag till stadsplanlag och författningar som därmed hava samband samt bostadskommissionens betänkande med förslag till byggnadsstadga. Palmquist. 367 s. **Ju.**
47. Kommunikationsverkens lönekommitté. 5. Betänkande angående beredande av semester åt viss icke-ordinarie personal i statens tjänst. Fahlcrantz. 49 s. **K.**
48. Anvisningar rörande vissa åtgärder för möjliggörande av ökad spannmålsbelåning från jordbrukarnas sida. Norstedt. 43 s. **Jo.**

Fortsättning å omslagets tredje sida.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1923:68
FINANSDEPARTEMENTET

YTTRANDE OCH FÖRSLAG
I FRÅGA OM
REVISION AV GÄLLANDE
AVLÖNINGSBESTÄMMELSER
FÖR STATSDEPARTEMENT
M. FL. VERK

STOCKHOLM 1923
ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

Till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Finansdepartementet.

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande uppdrog Herr Statsrådet den 29 juni 1923 åt undertecknad att såsom sakkunnig inom finansdepartementet verkställa bearbetning av de från ämbetsverken och allmänna civilförvaltningens lönenämnd inkomna yttranden i fråga om revision av gällande avlöningsreglemente för statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, jämte därtill hörande följdförfattningar ävensom att uppgöra förslag i ämnet.

Sedan arbetet i fråga numera slutförts, utom beträffande avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie personal, får jag härmed vördsamt överlämna yttrande och förslag i fråga om revision av gällande avlöningsbestämmelser för statsdepartement m. fl. verk.

Beträffande den icke-ordinarie personalen föreligger utkast till författning, men har slutligt förslag ansetts böra framläggas först senare, då klarhet vunnits angående de ändringar, som komma att vidtagas i själva avlöningsreglementet.

Vid förslagets uppgörande har jag åtnjutit biträde av sekreteraren i statskontoret H. K. H. Tottie och t. f. förste kanslisekreteraren i finansdepartementet O. G. Ekeröth.

Stockholm den 8 november 1923.

GUSTAF SÖDERLUND.

I. Avlöningsrevisionens allmänna omfattning.

År 1919 infördes efter beslut vid samma års riksdag ett gemensamt avlöningsystem för postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk — de s. k. kommunikationsverken. Bestämmelserna rörande detta avlöningsystem återfinnas i avlöningsreglementet för nämnda verk den 19 juni 1919 (nr 343). Genom berörda avlöningsreglemente hava åtskilliga i lönetekniskt hänseende nya principer vunnit tillämpning.

Revisio-
nens igång-
sättande.

Det nya avlöningssystemet för kommunikationsverken har emellertid utsträckts jämväl till andra delar av statsförvaltningen. Sålunda utfärdades den 22 juni 1920 avlöningsreglemente (nr 493) för tjänstemän vid domänverket att provisoriskt lända till efterrättelse under år 1921; och har detta reglementes giltighetstid sedermera år efter år förlängts. Genom beslut vid 1921 års riksdag antogs ett på samma principer som avlöningsreglementet för kommunikationsverken byggt avlöningsreglemente för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen. Detta reglemente utfärdades den 22 juni 1921 (nr 451). Särskilda avlöningsreglementen, grundade på enahanda principer, hava vidare utfärdats dels den 29 juni 1921 (nr 388) för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen (tillsvidare provisoriskt), dels ock den 9 juni 1922 (nr 379) för befattningshavare vid lots- och fyrstaten. Under beredning äro slutligen frågor om det nya avlöningssystemets utsträckning till, bland annat, länsstyrelserna, universiteten och högskolorna samt läroverken och vissa andra läroanstalter.

Såsom redan angivits tillkom det nya avlöningsystemet närmast för kommunikationsverken. Sedan detsamma numera införts jämväl vid avsevärda områden av statsförvaltningen i övrigt, hava åtskilliga erinringar mot detsamma försports. Det har sålunda framhållits, att betydande svårigheter gjort sig gällande vid systemets anpassande å den allmänna civilförvaltningen med dess olikartade tjänstgörings- och anställningsförhållanden samt att de nya avlöningsbestämmelserna, vilka återfinnas dels i avlöningsreglementet och dels i ett flertal därtill hörande författningar, såväl härigenom som på grund av alltför många och invecklade detaljföreskrifter saknade överskådlighet och voro svåra att tillämpa. Framför allt hava bestämmelserna om tillgodoräkning av föregående tjänstgöringstid för uppflyttning i löneklass gjorts till föremål för kritik.

I avsikt att undanröja de allvarligaste olägenheterna i berörda hänseenden utarbetades inom finansdepartementet under hösten 1922 förslag dels till reviderat avlöningsreglemente för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, dels ock till kungörelse med särskilda föreskrifter rörande nämnda avlöningsreglemente m. m.

Över dessa förslag inhämtades yttranden från statskontoret och allmänna civilförvaltningens lönenämnd. Statskontoret framhöll därvid den brist på enkelhet, som förefunnos i de nu gällande bestämmelserna och varigenom

dessas bleve i hög grad svårtillämpade, samt anslöt sig i allt väsentligt till ändringsförslagen. Lönenämnden däremot ansåg sig, särskilt med hänsyn till att kontinuiteten i det pågående löneregeringsarbetet skulle kunna komma att rubbas, böra i det stora hela avstyrka, att för det dåvarande ändringar vidtoges i avlöningsförfattningarna. Emellertid påpekade nämnden vissa ändringar, som i händelse av en allmän omläggning av avlöningsbestämmelserna borde vidtagas utöver de i det remitterade förslaget upptagna.

I anslutning till nämnda förslag till ändringar i avlöningsförfattningarna för allmänna civilförvaltningen utarbetades inom försvars- och kommunikationsdepartementen förslag till motsvarande ändringar i de för försvarsväsendet, respektive kommunikationsverken gällande avlöningsbestämmelserna. Över dessa förslag infordrades yttranden från vederbörande lönenämnder, vilka emellertid icke ansågo sig, åtminstone för det dåvarande, kunna tillstyrka vidtagandet av de ifrågasatta ändringarna.

Vid anmälan i statsrådet den 28 mars 1923 av de sålunda uppgjorda förslagen jämte däröver avgivna utlåtanden anförde dåvarande chefen för finansdepartementet, bland annat, följande:

»På grund av de invändningar mot ändringsförslagets genomförande, som sålunda blivit av vederbörande lönenämnder framställda, och med hänsyn särskilt till att ändringarna måhända böra sträcka sig jämväl till andra bestämmelser än de i förslagen berörda och att vederbörande ämbetsverk, som hava att tillämpa avlöningsförfattningarna, böra beredas tillfälle att meddela sina erfarenheter på området, har jag ansett mig böra avstå från min tidigare avsikt att få frågan om en revision av gällande avlöningsbestämmelser framlagd för 1923 års riksdag. Givetvis har frågan därmed ej förfallit. Den strävan efter förenklingar inom statsförvaltningen, som under senaste tid med styrka gjort sig gällande, synes mig böra utsträckas att omfatta även avlöningsbestämmelserna för statstjänstemännen. Vad därvid i första hand allmänna civilförvaltningen beträffar torde det icke kunna förnekas, att, därest en revision i förenklande syfte vidtoges i avlöningsbestämmelserna, en lättnad i arbetsbördan, om också icke genast så dock i framtiden, komme att inträda för ett stort antal ämbetsverk. Enligt vad jag erfarit, medför tillämpningen av avlöningsbestämmelserna för närvarande oproportionerligt mycket arbete och är särskilt för vissa av de centrala ämbetsverken ävensom för Kungl. Maj:ts kansli i hög grad betungande. Innan det nya lönesystemet utsträcker att omfatta ytterligare stora tjänstemannagrupper, synes det mig därför önskvärt, att detta system i avseende å ett flertal därmed förenade detaljföreskrifter underkastas en genomgripande omarbetning.

De föreskrifter, som för allmänna civilförvaltningens del i första hand torde böra revideras, äro de i 11 och 12 §§ av avlöningsreglementet intagna bestämmelserna om tillgodoräkning av föregående tjänstgöringstid m. m., de i reglementet och dess tilläggsbestämmelser förekommande stadgandena om löneavdrag i olika fall av ledighet samt bestämmelserna om vikariatsersättning i 19 § av avlöningsreglementet. Därjämte synes kungörelsen den 31 december 1921 (nr 778) med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare böra göras till föremål för en bearbetning i förenklande syfte. Slutligen torde i fråga om avlöningsförfattningarnas uppställning vissa ändringar böra göras i syfte att sammanföra huvudbestämmelserna, utskilja de för särskilda verk avsedda specialföreskrifterna samt jämväl i övrigt åstadkomma större överskådlighet. Vid revisionens genomförande

synes mig enhetlighet i löneföreskrifterna för statstjänstemännen böra eftersträvas, men givetvis bör likformigheten ej drivas så långt, att hänsyn icke tages till förekommande särskilda omständigheter beträffande organisation och tjänstgöringsförhållanden vid olika förvaltningsgrenar.

Vad särskilt beträffar den ifrågasatta revisionen av bestämmelserna om tillgodoräkning av föregående tjänstgöringstid synes mig densamma böra avse såväl den tid, vilken bör få tillgodoräknas, som sättet för beräkningen av denna tid. I bägge dessa hänseenden lämna de nuvarande bestämmelserna ej fullt tydliga föreskrifter och föranleda alltför tidsödande beräkningar.

I fråga om löneavdragen vid ledighet bör övervägas, om icke en begränsning av antalet avdragstyper kan äga rum. Vidare tala vissa skäl för att vederbörande verk, i likhet med vad tidigare ägt rum vid den allmänna civilförvaltningen, medges en större rörelsefrihet beträffande tillämpning av olika avdrag. Vad angår de nuvarande bestämmelserna om kostnadsfri sjukledighet kan ifrågasättas en omläggning i syfte att i lika mån tillgodose samtliga grupper av befattningshavare.

Mot föreskrifterna i avseende å vikariatsersättning har anmärkts, att densamma icke vore tydligt avfattade. Vid en revision av bestämmelserna bör denna brist så vitt möjligt avhjälpas, och därjämte bör tillses, huruvida icke bestämmelserna kunna ändras därhän, att mera rättvisa resultat erhållas.

Beträffande avlöningsbestämmelserna för icke-ordinarie befattningshavare torde till en början böra tagas under övervägande, huruvida för allmänna civilförvaltningen aspirantkategorien bör bibehållas samt om skillnad allt fortfarande bör göras mellan befattningshavare å extra stat och extra ordinarie befattningshavare. Därjämte synes det böra undersökas, huruvida icke åtminstone en del av de detaljföreskrifter, som nu belasta kungörelsen med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare, kunna utgå för att, i den mån de över huvud taget äro behöfliga, meddelas i anslutning till staterna eller på annat lämpligt sätt.

Slutligen torde revisionen, såsom förut antytts, böra omfatta ett sammanförande av det betydande antalet olika författningar, jämte sedermera däri företagna ändringar, förslagsvis uti huvudsak endast två författningar, av vilka den ena, innehållande de grundläggande bestämmelserna, fastställas av Kungl. Maj:t och riksdagen, medan den andra utfärdas i administrativ ordning.

Jämväl i övrigt torde åtskilliga jämkningar, ehuru av mindre betydelse, böra vidtagas i nu gällande bestämmelser.

En avlöningsrevision efter undersökningar i de avseenden, jag här angivit, synes mig vara ägnad att råda bot för de mest framträdande bristerna i det för allmänna civilförvaltningen gällande avlöningsreglementet och dess följdförfattningar. För att emellertid ett reviderat avlöningsreglemente skall komma att medföra den tilltänkta lättnaden i arbetsbördan, torde det böra undersökas, vilka åtgärder kunna vidtagas, för att detta reglemente må bliva tillämpligt även å de tjänstemän, vilka icke utan vidare äro skyldiga underkasta sig ändrade avlöningsvillkor. Det synes mig, att denna fråga bör tillmätas särskild vikt, enär eljest såväl äldre bestämmelser som nu gällande avlöningsreglemente allt fortfarande skulle komma att i stor utsträckning vinna tillämpning vid sidan av ett nytt reviderat avlöningsreglemente.

Därest en avlöningsrevision för allmänna civilförvaltningens del kommer att genomföras, lär det böra tagas under omprövning, vilka ändringar på grund härav kunna föranledas i övriga förut berörda avlöningsreglementen jämte följdförfattningar.

Innan emellertid arbetet med den ifrågasatta avlöningsrevisionen ytterligare fortskrider, synes det mig vara av betydelse att från de verk och myndigheter, varå allmänna civilförvaltningens avlöningsreglemente är tillämpligt, inhämta uppgifter dels rörande deras erfarenheter vid tillämpningen av de nu gällande avlöningsbestämmelserna för ordinarie och icke-ordinarie personal samt deras eventuella anmärkningar mot bestämmelserna, dels ock i fråga om de önskemål, som från verkens och myndigheternas sida anses böra framställas beträffande en sådan revision. Jämväl från allmänna civilförvaltningens lönenämnd torde yttrande i sagda avseenden böra inhämtas.»

I enlighet med departementschefens hemställan beslöt Kungl. Maj:t anbefalla samtliga verk och myndigheter, å vilka avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451) är tillämpligt, ävensom allmänna civilförvaltningens lönenämnd att avgiva yttrande i de av departementschefen berörda hänseenden.

Sedermera har Kungl. Maj:t berett fullmäktige såväl i riksbanken som i riksgäldskontoret tillfälle att avgiva yttrande i ämnet.

Den 29 juni 1923 upptogs frågan om bearbetning av de från ämbetsverken och lönenämnden inkomna yttranden i fråga om avlöningsrevisionen ävensom angående uppgörande av förslag i ämnet. Därvid framhöll chefen för finansdepartementet, att den förestående bearbetningen av inkomna yttranden självfallet komme att beröra allenast avlöningsbestämmelserna för allmänna civilförvaltningen; och borde likaledes det blivande förslaget i ämnet avse allenast sagda del av statsförvaltningen, därvid dock borde beaktas, att ändringar i avlöningsbestämmelserna för allmänna civilförvaltningen måhända borde föranleda motsvarande ändringar i avlöningsbestämmelserna för kommunika-tionsverken, domänverket, försvarsväsendet samt lots- och fyrstaten.

I enlighet med föredragande departementschefens hemställan bemyndigade Kungl. Maj:t nämnda den 29 juni 1923 chefen för finansdepartementet att uppdraga åt en sakkunnig person att inom departementet verkställa bearbetning av de inkomna yttrandena i fråga om avlöningsrevisionen ävensom uppgöra förslag i ämnet.

Ämbets-
verkens
yttranden.

Beträffande den förestående avlöningsrevisionens allmänna omfattning torde härefter få lämnas en kortfattad redogörelse för ämbetsverkens yttranden, i den mån dessa avse mera principiella anmärkningar mot nuvarande avlöningsbestämmelser samt de huvudsakliga krav, som anses böra uppställas på ändamåls-enliga bestämmelser i förevarande hänseende. I detta sammanhang behandlas jämväl sådana spörsmål som avlöningsförfattningarnas uppställning och allmänna innehåll.

Nedre justitierevisionen har förordat, att avlöningsbestämmelserna sammanföras, så vitt möjligt är, i endast två författningar på sätt förut omförmälda, inom finansdepartementet utarbetade förslag angiver.

Svea hovrätt har funnit bestämmelserna i avlöningsförfattningarna invecklade och ofta svårbegripliga. Det vore därför enligt hovrättens mening synnerligen önskvärt, att dessa författningar underkastades revision i förtydligande och förenklande syfte. Mot förslaget att i huvudsakligen två författningar sammanföra de olika författningarna på området jämte sedermera däri vidtagna ändringar har hovrätten icke haft något att erinra. Beträffande de nya avlöningsbestämmelsernas tillämplighet å redan tillsatta befattningshavare har hovrätten framhållit, att det, till förebyggande av ytterligare komplicering av avlöningsväsendet, torde vara önskvärt, att de nya bestämmelserna, och särskilt de som anginge löneavdrag vid tjänstledig-

het, gjordes så mycket fördelaktigare för tjänstemännen, att dessa i allmänhet funne lämpligt att underkasta sig bestämmelsernas tillämpning.

Göta hovrätt har anført, att avlöningsbestämmelserna påtagligen vore avfattade med hänsyn till verk med helt annan organisation och andra tjänstgöringsförhållanden än hovrätterna. De gäve därför, till den del de över huvud kunde tillämpas på hovrätterna, anledning till anmärkningar i olika hänseenden.

Hovrätten över Skåne och Blekinge har likaledes framhållit, att bestämmelserna i nu gällande avlöningsreglemente i flera avseenden visat sig vara svåra att tillämpa på grund av dess många invecklade och svårtydda detaljföreskrifter. En revision av reglementet, vilken kunde förenkla samt göra detta mera lättfattligt och överskådligt, vore därför synnerligen önskvärd; och torde revisionen i huvudsak böra genomföras efter de riktlinjer, som chefen för finansdepartementet angivit.

Arméförvaltningen har förklarat, att tillämpningen av avlöningsföreskrifterna vållat betydande olägenheter. Bestämmelsernas komplicerade och i vissa fall svårtydda natur hade sålunda föranlett osäkerhet i tillämpningen, vartill komme att arbetet med handläggningen av ärenden rörande personalens placering i löneklasser, bestämmandet av tjänstledighetsavdrag samt uträknandet av de befattningshavare tillkommande avlöningsbelopp krävt en opropor-tionerligt lång tid. I vissa fall hade tillämpningen av avlöningsbestämmelserna därjämte kommit att leda till ganska betydande ojämnheter. Ehuru avlöningsbestämmelserna alltså i tillämpningen otvivelaktigt medfört vissa betydande olägenheter, kunde å andra sidan icke förnekas, att de i jämförelse med de äldre bestämmelserna i ämnet för personalen medfört vissa beaktansvärda fördelar. Arméförvaltningen förutsatte därför, att vid en blivande revision av avlöningsreglementet personalens behöriga intressen icke äventyrades samtidigt som bestämmelserna i möjligaste mån förenklades. För att ett reviderat reglemente skulle kunna samtidigt vinna tillämpning även å de tjänstemän, vilka icke utan vidare vore skyldiga att underkasta sig ändrade avlöningsvillkor, torde det för övrigt bliva nödvändigt att, utöver de i det nuvarande avlöningsreglementet dem tillförsäkrade förmåner, bereda dem vissa ytterligare sådana, såsom exempelvis genom ändrad placering å löneskalan, längre semestertid, utökad rätt till avgiftsfri ledighet vid sjukdom, rätt till fri läkarvård även vid annan sjukdom än sådan, som orsakats av olycksfall i arbete, m. m.

Marinförvaltningen har yttrat, att, sedan inplaceringen av tjänstemännen i respektive löneklasser ägt rum och närmare kunskap vunnits om författningarnas innebörd, det finge erkännas, att arbetet ginge lätt och utan särskild tidsutdräkt. Ämbetsverket har på grund härav uttalat önskvärdheten av att författningarna vid de jämkningar, som kunde komma att vidtagas, i huvudsak lämnades orubbade. Vad anginge avlöningsbestämmelsernas uppställning funne ämbetsverket icke önskvärdt, att nu, när tjänstemännen nyligen lärt att finna sig till rätta i författningarna, införa nya författningar med ändrad uppställning och ett flertal omflyttningar.

Försäkringsinspektionen har anført, att tillämpningen av avlöningsbestämmelserna för ämbetsverkets vidkommande icke mött några större svårigheter, beroende dels på verkets fåtaliga personal och enkla personalförhållanden, dels därpå, att en del bestämmelser av mera invecklad natur ännu icke kommit till tillämpning inom verket.

Enligt *riksförsäkringsanstaltens* mening hade införandet av det nya avlöningsystemet medfört en ökning av arbetet på grund av den oklarhet, som

vidlådde ett flertal stadganden i avlöningsreglementet. Å andra sidan kunde det ej bestridas, att det nya lönesystemet medfört stora fördelar, bland andra, en önskvärd likformighet inom de olika verken. På vissa håll inom den del av statsförvaltningen, varom nu vore fråga, hade svårigheter gjort sig gällande vid avlöningssystemets anpassande, beroende på olikheten i tjänstgörings- och anställningsförhållanden jämfört med kommunikationsverken, för vilka avlöningssystemet ursprungligen tillkommit. Några dylika svårigheter hade icke förmärkts för riksförsäkringsanstaltens vidkommande, vilket huvudsakligen torde bero därpå, att anstaltens personalstock hade en sammansättning, som företedde betydligt större likhet med kommunikationsverkens än med civilförvaltningens i allmänhet. Riksförsäkringsanstalten hade sålunda ett avsevärt antal icke-ordinarie tjänstemän med mycket skiftande kvalifikationer, och för deras lämpliga placering hade de olika lönegraderna erbjudit tillfredsställande möjligheter. Allt sedan riksförsäkringsanstaltens tillkomst hade dess personal helt och hållet eller till ojämförligt största delen saknat ställning såsom ordinarie befattningshavare. Den osäkerhet, som på grund härav i regel varit förenad med anställning hos ämbetsverket, hade otvivelaktigt inverkat menligt på rekryteringen av personal för anstalten. Denna olägenhet hade emellertid i viss mån minskats genom det nya systemet med uppflyttningar i löneklass efter visst antal tjänsteår även för icke-ordinarie personal. För riksförsäkringsanstaltens vidkommande hade denna anordning framstått såsom en av de mera framträdande fördelarna i den senaste löne-regleringen.

Pensionsstyrelsen har anfört, att den mängd av författningar och detaljföreskrifter, som för närvarande funnes rörande tjänstemännens avlöning m. m., i hög grad försvårade arbetet med uträkning av avlöningar o. s. v. Synnerligen önskvärt vore därför, att ifrågavarande bestämmelser sammanfördes i om möjligt en enda författning och omarbetades, så att större överskådlighet och enkelhet erhöles än vad nu vore fallet. Härvid syntes med fördel en del detaljbestämmelser kunna uteslutas ur författningarna och i stället ämbetsverken tillerkännas större frihet att förfara såsom med hänsyn till olika förhållanden kunde finnas mest ändamålsenligt.

Socialstyrelsen har anfört, att avlöningsbestämmelserna, så vitt styrelsens erfarenhet gäve vid handen, visat sig ingalunda motsvara de anspråk, som borde kunna ställas å bestämmelser av ifrågavarande art. Föreskrifterna voro enligt styrelsens åsikt ej blott alltför detaljerade och invecklade utan även i väsentliga delar oklart avfattade. I vissa fall ledde en sträng tillämpning av dem till rena absurditeter. Det kunde särskilt anmärkas, att ifrågavarande bestämmelser tyngdes av en mängd föreskrifter, vilka icke ägde tillämplighet å de centrala ämbetsverken i allmänhet. Ett önskemål vore sålunda, att vid den ifrågasatta avlöningsrevisionen bestämmelserna måtte befrias från den oklarhet och tvetydighet, som nu i så rikt mått vidlådde dem. De skulle helt säkert vinna i överskådlighet och lätthanterlighet genom att sammanföras till en eller högst två författningar. De nya avlöningsbestämmelserna borde enligt styrelsens mening utarbetas uteslutande med hänsyn till de i stort sett likartade förhållandena vid de ämbetsverk, där de skulle tillämpas. De för kommunikationsverken uppgjorda lönebestämmelserna borde alltså härvid icke tagas till förebild. Den vidlyftiga apparat, som avlöningarnas bestämmande för närvarande innebure, torde kunna förenklas även genom en inskränkning av de i förevarande hänseende sakkunniga myndigheternas antal; och vore det enligt styrelsens åsikt till fyllest att äga tillgång till en enda dylik myndighet, statskontoret, vilket ämbets-

verk därför borde övertaga den verksamhet, som för närvarande utövades av allmänna civilförvaltningens lönenämnd.

Byggnadsstyrelsen har meddelat, att personalens lönefrågor, bestämmandet av löneklasser, löneförhöjningar, löneavdrag m. m. vållat mer än tillbörligt besvär och tidsutdräkt, ofta beroende på tvekan beträffande de olika bestämmelsernas innebörd och mening. Byggnadsstyrelsen ville därför för sin del på det livligaste tillstyrka en revision av avlöningsföreskrifterna för såväl ordinarie som icke-ordinarie personal i syfte att härutinnan vinna klarhet, reda och koncentration.

Kammarkollegium har framhållit de äldre avlöningsbestämmelsernas företräde framför de nya i avseende å överskådlighet och enkelhet. Det föreläge, enligt kollegii mening, ett starkt behov att i förenklande syfte vidtaga en omarbetning av nu gällande bestämmelser.

Statskontoret har erinrat om tillkomsten av det nya avlöningsreglementet för statsdepartementen m. fl. verk. I sådant avseende har ämbetsverket anför, att, sedan 1919 års avlöningsreglemente för kommunikationsverken utfärdats, fråga uppstått om utsträckning av de genom nämnda avlöningsreglemente införda nya löneprinciperna jämväl till andra delar av statsförvaltningen och att Kungl. Maj:t den 31 december 1919 uppdragit åt 1902 års löneregeringskommitté att avgiva förslag i ämnet. Vidare har ämbetsverket erinrat, hurusom löneregeringskommittén i avgivet betänkande nr LXII anför, bland annat, att kommittén efter övervägande av spörsmålet funnit, att de löneprinciper, som för kommunikationsverken vunnit godkännande, i allmänhet torde utan större svårigheter väl kunna anpassas på de förvaltningsgrenar, om vilka i betänkandet vore fråga, varjämte kommittén funnit starka skäl tala för att sagda system finge tjäna som utgångspunkt vid då förestående lönerrevision. Beträffande löneregeringskommitténs förslag i ämnet, vilket sedermera av statsmakterna i huvudsak godkänts, har statskontoret anför, att, då detsamma uppgjorts efter förebild av det för kommunikationsverken gällande avlöningsreglementet, detsamma kommit att på viktiga punkter innehålla bestämmelser, som icke blott vore hämtade från tidigare gällande avlöningsbestämmelser vid kommunikationsverken utan även hänförde sig till vid dessa verk rådande särskilda anställnings- och tjänstgöringsförhållanden. Enär vid den övriga civilförvaltningen tidigare tillämpade avlöningsbestämmelser varit i väsentliga delar helt andra än de, som gällt för kommunikationsverken, samt anställnings- och tjänstgöringsförhållandena där varit och fortfarande vore olikartade mot dem vid den övriga civilförvaltningen, hade det icke kunnat undvikas, att vid tillämpningen inom sistnämnda förvaltningsområden av det nya avlöningsreglementet svårigheter uppstått och den avsedda enhetliga, för alla statstjänstemän lika tillämpningen av vissa bestämmelser icke stått att vinna.

Beträffande den nu ifrågasatta avlöningsrevisionen har statskontoret erinrat om sitt den 9 januari 1923 avgivna utlåtande över förenämnda inom finansdepartementet uppgjorda förslag till vissa ändringar i avlöningsreglementet. I nämnda utlåtande hade statskontoret framhållit, att de förhoppningar på överskådlighet och enkelhet i bestämmelserna och därav följande lätthet att tillämpa dem, som vid reglementets tillkomst ställts på det nya lönesystemet, icke blivit uppfyllda. Ehuru statskontoret med hänsyn till stadgan och kontinuiteten i avlöningsystemet ansåge det önskvärt, att ändringar i bestämmelserna såvitt möjligt undvekes, hade dock statskontoret i berörda utlåtande förordat, att en omarbetning av reglementet i väsentliga delar skulle komma till stånd. Denna sin uppfattning vidhölle statskontoret allt fortfarande, och

ansåge sig ämbetsverket nu böra något närmare angiva de allmänna grundsatser, vilka enligt ämbetsverkets mening borde bli va vägledande vid en revision av avlöningsreglementet. Ur statens synpunkt borde på ett avlöningssystem uppställas fordringarna

att detsamma vore så enkelt och tydligt avfattat, att ovisshet i fråga om tillämpningen i möjligaste mån undvekes;

att det i och för sin tillämpning icke medförde avsevärt arbete och därigenom droge onödiga kostnader;

att det i sig inneslöte möjlighet att, utan att ändringar vidtoges, tillämpas å alla befattningshavare, som avsåges att inordnas i systemet;

samt att det i fråga om sin uppställning vore överskådligt.

Ur tjänstemännens synpunkt torde kunna fordras

att avlöningsreglementet medgäve möjlighet att utan svårighet beräkna den lön, som i ett visst fall skulle utgå;

samt att systemet i minsta möjliga utsträckning lämnade olika myndigheter möjlighet till olika tillämpning.

För ett genomförande av de sålunda framställda fordringarna torde förändringar böra vidtagas i följande avseenden:

a) utbyggande av de nuvarande löneplanerna i reglementet, så att möjlighet beredes att fullständigt och på ett rättvist sätt inordna i planen samtliga tjänstemannagrupper, å vilka reglementet avses att tillämpas;

b) en genomgående förenkling av vissa svårtillämpade eller oklara föreskrifter (i fråga om tillgodoräkning av föregående tjänstetid och vikariatsersättning, §§ 11, 12 och 19 i reglementet och § 43 i kungörelsen nr 778 /1921);

c) inskränkning i möjligaste mån av de fall, då enligt reglementet skälighetsprövning må förekomma;

d) minskning av de huvudgrupper, vartill icke-ordinarie befattningshavare äro att hänföra, så att dessa ej bli va flera än vad som kan anses i verkligheten motsvara behovet vid civilförvaltningen;

e) sammanförande av avlöningsförfattningarna jämte däri företagna ändringar för vinnande av större överskådlighet och ändamålsenlighet.

Beträffande möjligheten att få tjänstemännen att övergå till ett reviderat avlöningsreglemente har statskontoret anført, att för erhållande av en allmän frivillig övergång sådana förmåner måste beredas tjänstemännen, att de ansåge en sådan övergång vara med sin fördel förenlig. Genom beredande av åtskilliga fördelar, exempelvis utsträckt kostnadsfri sjukledighet, förmånliga bestämmelser i fråga om avlöning vid ledighet, utsträckt rätt till vikariatsersättning m. m., torde tjänstemännen få intresse av att övergå på ett nytt avlöningsreglemente, under förutsättning dock att någon rubbning i deras på nuvarande bestämmelser grundade placering i lönehänseende icke skedde genom övergång. En annan utväg skulle vara att så att säga förvandla en del av dyrtidstillägget till fast avlöning genom att höja avlöningsbeloppen å löneplanen samtidigt som dyrtidstillägget minskades. Övergången skulle slutligen kunna anknytas såsom ett villkor för uppbärande av dyrtidstillägg. Sådant villkor hade tidigare uppställts för åtnjutandet av tillfällig löneförbättring, och något formellt hinder att tillämpa liknande förfaringssätt i förevarande fall torde ej föreligga; men ansåge dock statskontoret, till följd av dyrtidstilläggets särskilda natur, denna utväg icke böra ifrågakomma. I stället torde böra föreskrivas dels att tjänsteman vid övergång skulle bibehålla sin tidigare innehavda löneställning (löneklass samt rätt till vidare uppflyttning), därest ej de nya bestämmelserna skulle för

honom medföra förmånligare placering, dels ock att, om vid befordran s. k. sneddnung kunde ifrågakomma, någon omräkning av hans tjänstetid i den lägre befattningen icke skulle ske utan utgångspunkten vid sneddnung bliva redan innehavande löneklass samt tjänstetid i densamma. Härigenom skulle man kunna undvika den nu ytterst svårillämpade övergångsbestämmelsen, att reglementet skulle så tillämpas som om det hade gällt under tjänstemannens hela tjänstetid.

Riksräkenskapsverket har anført, att verket under fullgörande av sina alliganden med varje månad som gått funnit allt mera bestyrkt, att den allmänna opinion, som de nya avlöningsbestämmelserna uppväckt mot sig, icke blott vore fullt berättigad utan till och med allt för svag för att giva ett rättvist uttryck åt vad desamma verkligen förtjänat. Det vore icke nog med att bestämmelserna vore svårtydda och dunkla till sin avfattning, de medförde också i många fall uppenbara orättvisor för tjänstemännen samtidigt därmed, att de blivit omätligt dyrbara för statsverket såväl i direkta utgifter som i vissa fall i alldeles onödiga förmåner. Härtill komme de kostnader för statsverket, som uppstode därav, att bestämmelsernas mångfald och svårtyddhet toge så mycken tid och arbete i anspråk, att antingen de statsuppgifter, för vilka ämbetsverken vore inrättade, finge eftersättas eller ock nya tjänstebefattningar inrättas. Det vore ett obestridligt förhållande, att sammanlagt högst betydande arbetskrafter, oftast av hög kvalitet, så gott som dagligen onödigtvis förbrukades i varje statens ämbetsverk vid tillämpningen av avlöningsreglementena. Riksräkenskapsverket hade kommit till den uppfattningen, att det vore lönlös möda att söka lappa på vad som i grunden vore så odugligt. Ämbetsverket hemställde därför, att det måtte tagas under övervägande, huruvida icke det steg, som, enligt verkets mening, för visso slutligen dock måste tagas, borde tagas så gott först som sist, nämligen en återgång till den grundval, på vilken den civila statsförvaltningens lönesystem varit byggt före år 1920, dock med tillvaratagande av principen om tätare, minst vart tredje år återkommande ålderstillägg, som vore en av de få ljuspunkterna i de nya avlöningsreglementena. Ämbetsverket hänvisade i detta sammanhang till ett betänkande som avgivits av Stockholms stadsfullmäktiges lönerogleringskommitté den 21 september 1909. Ifrågasvarande betänkande, som lett till nu gällande lönebestämmelser för Stockholms stads tjänstemän, vore uppbyggt på det s. k. Tenowska systemet, vilket utgjorde en smidig och ur såväl tjänstemännens som statsverkets synpunkt fördelaktig variation av det före år 1920 gällande lönesystemet. Därest ett sådant enkelt och lättfattligt lönesystem bleve inom statsförvaltningen infört, kunde lönenämnderna, vilka droge stora årliga kostnader, indragas. För den händelse emellertid Kungl. Maj:t skulle finna en så radikal förändring, som riksräkenskapsverket ansåge nödvändig, icke kunna omedelbart företagas, ville ämbetsverket betona, att, vid en omredigering av nuvarande uti särskilda av riksdagen godkända avlöningsreglementen jämte följdförfattningar upptagna bestämmelser, enhetlighet såvitt möjligt borde eftersträvas, så att ingen del av statsförvaltningen i väsentligare avseenden ställdes i bättre eller sämre ställning än andra delar därav, utan att detta nödvändiggjordes av de olika anställningsförhållandenas särskilda natur.

Generaltullstyrelsen har yttrat, att det icke torde kunna förnekas, att anmärkningarna mot nu gällande avlöningsbestämmelser för civilförvaltningen vore i mycket befogade och att fördens skull en revision av bestämmelserna, ledande till större enkelhet och lättare tillämpning, vore i hög grad önskvärd. För att en sådan revision skulle medföra denna verkan inom rimlig tid vore

det dock, enligt generaltullstyrelsens mening, ett oeftergivligt villkor, att de nya bestämmelserna vunne en så allmän tillämpning som möjligt eller, med andra ord, att desamma bleve av beskaffenhet, att tjänstemännen, även om de icke vore skyldiga att underkasta sig förändrade avlöningsvillkor, likväl underkastade sig de nya bestämmelserna. Detta torde icke vara att förvänta, därest revisionen i väsentliga delar skulle försämma nu gällande avlöningsvillkor; och resultatet av en sådan utveckling bleve att de nuvarande olämpliga bestämmelserna skulle under lång tid och i betydande utsträckning tillämpas vid sidan av de nya.

I fråga om avlöningsbestämmelsernas uppställning har generaltullstyrelsen anført, att de i sådant hänseende angivna riktlinjerna — att grundläggande bestämmelser skulle meddelas i ett av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställt avlöningsreglemente, att för alla verk och myndigheter, å vilka avlöningsreglementet vore tillämpligt, gemensamma bestämmelser av allmän innebörd skulle meddelas i en i administrativ väg utfärdad författning samt att specialföreskrifter för varje särskilt verk skulle, i samband med fastställande av verkets stat lämnas genom kungl. brev eller skrivelse — syntes styrelsen lämpligast, varför styrelsen anslöte sig till detta förslag med uttalande tillika, att dylika kungl. brev eller skrivelser lämpligen borde tryckas.

Kontrollstyrelsen har såsom allmän anmärkning mot de nya avlöningsbestämmelserna ansett sig böra framhålla den bristande överskådligheten hos hithörande författningar. En bidragande orsak härtill vore, att avlöningsbestämmelserna dels i stor utsträckning belastats med sådana föreskrifter, som för de centrala verken i allmänhet saknade betydelse, dels ock innehölle talrika detaljföreskrifter, som icke alltid vore fullt tydligt avfattade. På grund av dessa omständigheter hade det särskilt under den första tiden även för kontrollstyrelsens del uppstått vissa svårigheter vid bestämmelsernas tillämpning ävensom, oaktat det jämförelsevis ringa antalet befattningshavare, som funnes anställda hos styrelsen, ökat arbete gentemot vad som varit fallet med tidigare tillämpat lönesystem.

Kanslersämbetet för rikets universitet har förklarat, att de nya avlöningsbestämmelserna för arbetet vid universitetskanslersexpeditionen vållat ganska stora olägenheter. För att uträkna de avlöningsbelopp, som skulle tillkomma de vid expeditionen anställda fyra befattningshavarna eller deras vikarier, måste icke mindre än ett tiotal olika författningar, delvis mycket vidlyftiga och svårtydda, instuderas och tillämpas.

Riksarkivet har såsom ett huvudfel i det nya lönesystemet betraktat den därvid tillämpade uniformeringsprincipen, uttryckt såväl i överförande på den allmänna civilförvaltningen av det för kommunikationsverken utarbetade systemet som i bortseende från de särskilda betingelser, under vilka, bland andra, ämbetsverken med vetenskaplig karaktär hade att fylla sina uppgifter. Efter att hava erinrat, att allmänna civilförvaltningens lönenämnd vid avgivande av förslag till avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie personal ifrågasatt, huruvida föreskrifter av den relativt komplicerade natur, som för kommunikationsverkens vidkommande funnits erforderlig, över huvud kunde anses vara av nöden för att ordna den icke-ordinarie personals avlönsfråga vid sådana verk, där endast någon eller ett fåtal personer skulle komma att beröras av de nya bestämmelserna, men att lönenämnden inför de i vissa fall redan fattade besluten och särskilt de av riksdagen generellt givna enhetlighetsdirektiven undvikit att taga konsekvenserna av detta erkännande, har riksarkivet anført, att uniformeringens olägenheter ökades därigenom, att möjligheten för chefer och styrelser att efter eget om-

döme i förekommande fall taga hänsyn till respektive verks speciella förhållanden så starkt kringskurits genom reglementenas detaljerade föreskrifter. Genom kalkeringen av bestämmelserna för kommunikationsverken med deras massor av befattningshavare i de lägre lönegraderna hade verk, där ett fåtal lönegrader voro företrädade, att laborera med författningar belamrade med en mängd bestämmelser, som aldrig komme till tillämpning för deras vidkommande. Därtill komme, att formuleringen av de särskilda bestämmelser, som verkligen ägde tillämpning på existerande förhållanden, ofta vore så föga precis, att deras tolkning erbjöde mycket stora svårigheter. Tillämpningen av avlöningsbestämmelserna medförde oproportionerligt mycket arbete. Det vore enligt ämbetsverkets mening beklämmande att tänka på, vilken förlust av tid och psykisk energi förvaltningen i sin helhet under de första åren fått vidkännas för ifrågavarande reforms skull, och syntes allt skäl finnas för vidtagande av genomgripande förenklingar, innan den utsträcktes över nya delar av det svenska statslivet, där den måhända passade ännu sämre.

Riksbibliotekarien har uttalat, att avlöningsreglementena efter den erfarenhet, som därom vunnits inom kungl. biblioteket, icke numera kunde, vad ifrågavarande verk anginge, sägas i tillämpningen förorsaka några avsevärda svårigheter. Sedan icke obetydlig vana erhållits i tolkningen av de olika föreskrifterna, syntes i själva verket lämpligheten av några mera ingripande förändringar böra ifrågasättas.

Skolöverstyrelsen har funnit en omarbetning av nu gällande avlöningsbestämmelser synnerligen behöfelig. Ehuru skäl icke saknades, att denna omarbetning borde göras rätt ingående i syfte att förläna tillbörlig enkelhet åt systemet i dess helhet, hade styrelsen dock ansett sig nu närmast böra följa de anvisningar för bearbetningen, som lämnats till statsrådsprotokollet över finansärenden för den 28 mars 1923. Vad anginge hithörande bestämmelsers sammanförande ansåge styrelsen, att denna åtgärd skulle i hög grad verka förenklande vid tillämpningen av avlöningsbestämmelserna.

Lantbruksstyrelsen har framhållit, att Kungl. Maj:ts beslut i avlöningsfrågor icke alltid varit överensstämmande sins emellan. Kungl. Maj:ts beslut vilade i allmänhet på av allmänna civilförvaltningens lönenämnd avgivna utlåtanden, att döma av vilka lönenämnden i sin verksamhet icke syntes tillräckligt hava insett nödvändigheten av att skapa klara linjer för tillämpningen av det nya avlöningsystemet utan i viss mån åsidosatt kravet härpå för angelägenheten att i förekommande fall göra största möjliga besparing för statsverket. Anledningarna till kritiken mot de nya avlöningsreglementena kunde i icke obetydlig omfattning sökas i dylika förhållanden. Härmed ville dock lantbruksstyrelsen ingalunda hava sagt, att de nya avlöningsreglementena vore bra som de vore. Tvärtom ville styrelsen väl instämma i de mot dem framställda anmärkningarna. Lantbruksstyrelsen kunde emellertid icke för sin del biträda de framställda förslagen om införande av nya avlöningsprinciper och utarbetande av helt nya avlöningsbestämmelser för statens befattningshavare. Ett beträdande av denna väg skulle med säkerhet leda till ökat arbete och ökad osäkerhet i lönefrågor under övergångsåren. Däremot ville styrelsen förorda en partiell revision av gällande avlöningsbestämmelser. Formellt borde denna revision framför allt hava till syfte att giva större överskådlighet åt hithörande bestämmelser och att sammanföra sins emellan samhöriga stadganden. I sakligt hänseende syntes revisionen böra i huvudsak omfatta de av chefen för finansdepartementet till förenämnda statsrådsprotokoll angivna frågor.

Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt har ansett, att avlöningsbestämmelserna för den ordinarie personalen, om man fransåge bestämmelserna rörande löneavdrag vid frånvaro av olika anledningar, icke i framtiden torde komma att innebära några anmärkningsvärda svårigheter vid tillämpningen, sedan väl de svårigheter övervunnits, som förefunnits under den nuvarande övergångstiden och som särskilt stått i samband med upprepade ändrings- och tilläggsbestämmelser. Av mycket stor vikt vore emellertid, att alla hithörande bestämmelser sammanfördes uti minsta möjliga antal författningar.

Kommerskollegium har uttalat, att det nya avlöningsystemet i motsats till det äldre systemet på ett i hög grad detaljerat sätt reglerade avlöningsförhållandena och därför kunde anses hava avhjälpt den förutvarande bristen i detta hänseende. Härutinnan måste systemet anses vila på en sund och rationell grundprincip. De erfarenheter, kollegium haft av systemets tillämpning, gäve ämbetsverket stark anledning ifrågasätta, huruvida de fördelar, som sålunda vunnits, uppvägte de olägenheter i form av extra besvär, tidsutdräkt och ofta stor osäkerhet, som det nya systemets praktiska tillämpning fört med sig. Ur sist anförda synpunkt skulle en sådan revision av bestämmelserna, som medförde verkliga förenklingar och förtydliganden av de ofta ytterst komplicerade och i hög grad dunkelt avfattade bestämmelserna, enligt ämbetsverkets mening, otvivelaktigt hälsas med största tillfredsställelse. Kollegium hade under sin handläggning av avlöningsärenden enligt de nya bestämmelserna haft ett starkt intryck av att desamma icke kunde hava tillkommit under tillräcklig medverkan av med avlöningsbestämmelsers omedelbara praktiska tillämpning förfarna personer.

Patent- och registreringsverket anför, att tillämpningen av gällande avlöningsföreskrifter medfört ett betungande arbete och att det fördenskull vore önskvärt, att en revision vidtoges av avlöningsreglementet, varvid dock viss försiktighet borde iakttagas, så mycket hellre som de ändringar i reglementet, som redan vidtagits, ingalunda torde kunna sägas hava varit ägnade att underlätta avlöningsbestämmelsernas tillämpning.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd erinrar till en början om det ytttrande, som lönenämnden den 18 januari 1923 avgivit över förberörda inom finansdepartementet utarbetade förslag dels till reviderat avlöningsreglemente, dels ock till kungörelse med särskilda föreskrifter rörande samma reglemente. I nämnda utlåtande hade lönenämnden, beträffande de allmänna förutsättningarna för en omarbetning och förenkling av gällande avlöningsbestämmelser för den allmänna civilförvaltningen, påpekat, att det genom Kungl. Maj:ts beslut den 31 december 1919 igångsatta löneregeringsarbetet dittills endast i vissa delar blivit fört till sin fullbordan, ävensom uttalat, att det icke syntes kunna betraktas såsom fullt avgjort, vare sig i vilken omfattning det nya lönesystemet slutligen kunde komma att vinna tillämpning inom statsförvaltningen eller huru detsamma kunde komma att för olika personalgrupper i detalj utformas, även om det kunde förutsättas, att de genom sagda system införda löneprinciperna i stor utsträckning skulle visa sig användbara och ändamålsenliga jämväl under det fortsatta arbetet på förevarande område. I betraktande av det ofullbordade skick, vari löneregeringsarbetet befunno sig och med hänsyn jämväl därtill, att det nya lönesystemet icke för någon av de förvaltningsgrenar, om vilka fråga vore, varit i tillämpning i längre tid än något mer än ett år, hade lönenämnden funnit det i varje händelse rätt vanskligt och förenat med en viss svårighet

att bilda sig en bestämd uppfattning om vilka ändringar — av saklig eller formell innebörd — som kunde befinnas påkallade vare sig i grundlinjerna för detta lönesystem eller i särskilda delar av detsamma. Beträffande svårigheten att omedelbart i önskad utsträckning genomföra ändringar i avlöningsbestämmelserna hade lönenämnden i berörda yttrande framhållit, att ändringar, som medförde försämringar för tjänstemännen, kunde få till följd, att tjänstemännen icke underkastade sig desamma. Över huvud hade lönenämnden funnit det synnerligen tveksamt, huruvida redan under nuvarande förhållanden en mera genomgående omarbetning av avlöningsbestämmelserna för den allmänna civilförvaltningen lämpligen borde komma till stånd; och hade lönenämnden härvid funnit stöd för sin uppfattning i vissa omständigheter, som inom en nära framtid torde kunna komma att i och för sig medföra större eller mindre omläggningar på åtskilliga områden av det nuvarande lönesystemet. Nämnden hade härvid syftat dels på den utredning rörande kvinnliga befattningshavares avlönings- och pensionsförhållanden, som påginge inom den av Kungl. Maj:t den 29 juni 1921 för ändamålet tillsatta kommittén, och dels på den antagligen inom icke alltför lång tid uppkommande frågan om borttagande av de särskilda dyrtidstilläggen i samband med en omreglering av de i avlöningsreglementet angivna fasta lönerna.

I sitt nu förevarande utlåtande har lönenämnden till en början anført, att det ville förefalla, som om man vid framställande av anmärkningar mot det nya avlöningsreglementet icke tillräckligt aktgivit på det förhållandet, att, då det ännu alltjämt pågående löneregleringsarbetet år 1919 igångsattes, såsom en ledande princip för detsamma angivits önskvärdheten att åstadkomma enhetlighet i fråga om avlöningsförhållandena för olika grupper av statstjänstemän. Kravet på en sådan enhetlighet hade ock tidigare med mycken styrka gjorts gällande såväl vid lönefrågornas behandling inom riksdagen som ock från tjänstemannahåll. Särskilt hade tanken på dylik likformighet vunnit styrka genom de svårigheter och inbördes slitningar, som förekommit vid avvägandet av löneförmånerna för olika personalgrupper, och genom de upprepade klagomål och petitioner, vilka framförts i syfte att åstadkomma ett rättvisare förhållande beträffande löneförmånerna för befattningshavare inom olika grenar av statsförvaltningen. Visserligen torde det redan från början av det gemensamma löneregleringsarbetet hava stått klart, att det icke låte sig göra att sammanföra hela statsförvaltningen under ett enda avlöningsreglemente utan att särskilda avlöningsbestämmelser på grund av en del förvaltningsområdens säregna natur allt framgent komme att erfordras för vissa speciella verk eller verksgrupper. Det lönesystem, som i princip vunnit statsmakternas gillande och som för kommunikationsverkens del redan genomförts, hade dock ansetts kunna komma till uttryck i ett gemensamt avlöningsreglemente för statsdepartement och ett flertal andra verk av mycket skiftande storlek och med vitt skilda förvaltningsuppgifter. Tydligt vore, att under sådana förhållanden den gemensamma grundläggande avlöningsförfattningen måste bli utförligare och erhålla en mera komplicerad form än som skulle hava erfordrats, därest reglementet varit avsett att gälla blott för ett enda verk, särskilt ett mindre sådant. Det måste vid den kritik, man underkastade sagda reglemente, rimligtvis tagas i betraktande, dels att de gemensamma avlöningsbestämmelserna erhållit giltighet för ett synnerligen vidsträckt område av statsförvaltningen och dels att genom desamma avsetts att författningsenligt ordna åtskilliga förhållanden, rörande vilka bestämmelser dessförinnan saknats eller, därest sådana före-

funnits, varit av olikartad innebörd vid skilda verk, med påföljd att i mycket stor utsträckning sins emellan likartade frågor blivit på olikformigt sätt handlagda och avgjorda. Under det att, på grund av nu anförda omständigheter, de nya avlöningsbestämmelserna för vissa av de större verken, exempelvis tullverket, ingalunda torde kunna sägas vara mera invecklade än de förut gällande, vore det å andra sidan självfallet, att de för den allmänna civilförvaltningen gemensamma författningarna måste innehålla en del bestämmelser, vilka knappast någonsin eller åtminstone mycket sällan kunde komma att tillämpas i fråga om verk med allenast ett fåtal befattningshavare. Det vore därför lätt förklarligt, att, vid författningarnas handhavande inom ett mindre verk, desamma kunde anses onödigt invecklade och detaljerade. Ville man emellertid icke uppgiva kravet på en i görligaste mån genomförd enhetlighet, torde det, enligt lönenämndens förmenande, knappast kunna undvikas, att regler av nog så invecklad och detaljerad natur bleve gällande även för relativt fåtaliga personalgrupper. I den mån vederbörlig hänsyn till nu angivna förhållanden icke tagits i de erinringar, som framställts mot det nya lönesystemet, måste dessa erinringar, enligt lönenämndens åsikt, betraktas såsom mindre befogade. Med vad nu anförts hade lönenämnden dock ingalunda velat göra gällande, att ej alla de för- enklingar på det föreliggande, vitt omfattande området, som under förhandenvarande förhållanden lämpligen kunde åstadkommas, också snarast möjligt borde bringas till utförande. Nämnden hade allenast velat framhålla några av de praktiska svårigheter, som enligt nämndens mening under det pågående lönereglernas arbetet yppade sig för ett effektivt förverkligande av de önskemål, varåt föredragande departementschefen enligt statsrådsprotokollet den 28 mars 1923 givit uttryck. Dessa svårigheter framstode, enligt nämndens uppfattning, med särskild styrka vid ett överbäggande, på sätt departementschefen anför, av vilka åtgärder som kunde vidtagas för att ett reviderat avlöningsreglemente måtte bli tillämpligt även å de tjänstemän, vilka icke utan vidare vore skyldiga att underkasta sig ändrade avlöningsvillkor. En naturlig utväg ur de svårigheter, som hänförde sig till befattningshavarnas relativt vidsträckt rätt att bibehållas vid redan uppnådda förmåner i avlöningshänseende, syntes erbjuda sig vid en blivande lösning av den utav lönenämnden tidigare berörda frågan om borttagande av de särskilda dyrtidstilläggen i samband med en omreglering av de till avlöningsreglementet angivna fasta lönerna. Det syntes självfallet, att vid genomförandet av en dylik reglering den fordran borde uppställas, att envar, som ville bli delaktig av densamma, skulle vara underkastad avlöningsreglementets olika stadganden i den förändrade avfattning, de då kunde hava erhållit, jämte eventuellt erforderliga övergångsbestämmelser. På liknande sätt torde den omläggning av löneförmånerna, som kunde bli en följd av den pågående utredningen rörande kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden m. m. komma att underlätta vidtagandet av åtgärder, vilka kunde hava till följd en så allmän övergång till de nya bestämmelserna, att olägenheterna av att jämsides behöva tillämpa flera system praktiskt taget komme att försvinna. Huruvida detta mål i önskad utsträckning kunde ernås redan före genomförandet av nu antydda reformer, syntes lönenämnden däremot mera tvivelaktigt. Ett sätt att skapa garanti för en allmän övergång till nya avlöningsbestämmelser vore givetvis att tillse, att dessa bestämmelser bleve så förmånliga för personalen, att denna genomgående funne en dylik övergång med sina intressen förenlig.

Fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret hava överlämnat och

åberopat yttrande av lönenämnden för riksdagens verk. Lönenämnden har väl funnit anmärkningarna mot de nya avlöningsbestämmelserna ej sakna fog men har likväl ansett det ej vara möjligt eller lämpligt att redan nu, då avlöningssystemet ej varit i tillämpning mera än knappt ett och ett halvt år och sålunda någon tillräcklig erfarenhet därom ej kunnat vinnas, söka åstadkomma omläggning av systemet, som till sina huvudprinciper måste anses vara tillfredsställande och onekligen medfört väsentliga förbättringar genom att skapa reda och överskådlighet på områden, där förut i många avseenden osäkerhet varit rådande. Oaktat den korta tillämpningstiden hade dock erfarenheten inom riksdagens verk givit vid handen, att vissa detaljbestämmelser borde bliva föremål för ändringar eller förtydliganden.

De avgivna yttrandena giva alltså vid handen, att en revision av 1921 års avlöningsreglemente för statsdepartement m. fl. verk jämte därtill hörande följdförfattningar i allmänhet anses påkallad. Beträffande omfattningen av denna revision äro däremot meningarna delade. Det längst gående kravet har framförts av riksräkenskapsverket, som förklarar 1921 års avlöningssystem vara odugligt och ansett föga stå att vinna genom smärre förbättringar av detta system utan i stället förordad en återgång till det äldre avlöningssystemet, dock med iakttagande av de förbättringar, som stode att vinna genom tillämpning av det s. k. Tenowska systemet. Så långt hava övriga myndigheter icke gått i sina omdömen om 1921 års avlöningsreglemente, men de flesta av dem hava dock funnit detsamma behäftat med så pass många och betydande brister, att en omarbetning av reglementet jämte följdförfattningar ovillkorligen borde äga rum. Kritiken har härvid i huvudsak riktat sig mot bestämmelserna om tillgodoräkning av tid för placering i löneklass, om tjänstledighetsavdrag och om vikariatsersättning. Vissa myndigheter hava slutligen, under framhållande av att de största svårigheterna hänförde sig till övergångstiden, ansett stor försiktighet böra vid avlöningsrevisionen iakttagas och tillstyrkt ändring endast beträffande smärre detaljer.

Inför den rådande ganska allmänna opinionen mot de nya avlöningsbestämmelserna torde det vara av intresse att något närmare undersöka, i vad mån de framförda anmärkningarna ytterst äro att hänföra till själva grundprinciperna i det nya avlöningssystemet eller stanna vid mer eller mindre fristående detaljer.

En dylik undersökning måste förläggas till löneplanen. Denna kan betraktas som det nya avlöningssystemets huvudgrund; därifrån härleda sig eller därtill anknytas de viktigaste av bestämmelserna i systemet. Frågan är nu, huruvida löneplanen blivit så konstruerad, att den med nödvändighet måste medföra olägenheter av det slag, anmärkningarna avse. I vissa ämbetsverks yttranden har väl löneplanen blivit föremål för kritik, men denna avser sådana omständigheter som avvägningen av lönebeloppen i de olika ortsgrupperna, löneplanens ofullständighet m. m., allt visserligen i och för sig viktiga spörsmål men dock belägna utanför systemets kärna.

Löneplanen är uppbyggd av de för varje avdelning i en följd numrerade *löneklasserna*, angivande för var och en av sju *ortsgrupper* avlöningens belopp. Dessa belopp äro i förhållande till varandra avvägda med hänsyn till orternas olika dyrhetsgrad. Löneklasssystemet är uppdelat i *lönegrader*, och varje befattning är placerad i viss sådan lönegrad. Bortser man från avd. A i löneplanen, omfattar varje lönegrad fyra eller fem löneklasser. En viktig egendomlighet hos löneplanen är, att lönegraderna så att säga gripa in i var-

Den sak-
kunnige.

andra, i det att för närliggande lönegrader vissa löneklasser alltid äro gemensamma. I de flesta fall utgöres skillnaden mellan en lönegrad och den närmast liggande av en löneklass. Detta betyder, att begynnelselönen i den högre lönegraden utgår efter närmast högre löneklass än begynnelselönen i den närmast lägre lönegraden. Om den lägre lönegraden omfattar exempelvis löneklasserna 1—5, omfattar den närmast högre löneklasserna 2—6, den därpå följande löneklasserna 3—7 o. s. v. För att löneplanen skulle vara fullständig borde skillnaden mellan en lönegrad, vilken som helst, och den närmast högre alltid utgöras av en löneklass. Vid kommunikationsverken förelåg emellertid icke behov av alla de lönegrader, som på sådant sätt skulle uppkomma, och i följd härav är såväl löneplanen för dessa verk som den därifrån hämtade löneplanen för statsdepartementen och därmed jämställda verk så till vida ofullständig, som skillnaden mellan två på varandra följande lönegrader i vissa fall uppgår till två löneklasser eller, beträffande kvinnliga tjänstemän, till tre löneklasser. I dessa fall äro en, respektive två lönegrader i systemet så att säga överhoppade. En annan ojämnhet är, att, medan en var av lönegraderna 1—11 för manliga tjänstemän omfattar fem löneklasser, lönegraderna 12—20 omfatta fyra löneklasser var. För kvinnliga tjänstemän omfattar varje lönegrad fyra löneklasser.

Systemet med olika avlöningsbelopp för olika ortsgrupper medför en del spörsmål, som ej alltid äro lättlösta. Till en början gäller detta själva ortsgrupperingen, d. v. s. uppdelningen av sådana orter, där tjänstemän äro stationerade, på de sju ortsgrupperna. Praktiska exempel hava visat, att betydande svårigheter här kunna uppstå att träffa något så när rättvisa avgöranden. Sedan emellertid varje ort väl är inplacerad i sin ortsgrupp, torde dock själva tillämpningen icke vålla några oöverkomliga svårigheter, även om tveksamhet ibland kan råda om var en tjänsteman skall anses rätteligen hava sin stationeringsort.

Löneklasssystemets byggnad torde icke heller vara så beskaffad, att egentliga olägenheter därav uppkomma. Detta hindrar givetvis icke, att avvägningen av lönebeloppen inom de olika löneklasserna, såväl i förhållandet dessa emellan som inom varje löneklass i förhållandet mellan de olika ortsgrupperna, kan bliva föremål för olika meningar. Emellertid har kritiken icke i avsevärd omfattning sysslat med detta spörsmål.

Vad slutligen angår löneklassernas indelning i lönegrader, torde skäl föreligga att något mera ingående dröja vid denna del av det nya lönesystemet. Såsom redan nämnts, har indelningen genomförts så, att närliggande lönegrader skilja sig från varandra med i regel en och i varje fall högst tre löneklasser samt att på grund härav, och då lönegraderna omfatta fyra eller fem löneklasser, desamma gripa in i varandra. Ett system med så tätliggande lönegrader möjliggör, ja, föranleder måhända en minutiös uppdelning av befattningarna, så att relativt obetydliga skiljaktigheter i fråga om arbetsuppgifterna kunna komma till uttryck i befattningarnas hänförande till olika lönegrader. Liksom skillnaden i lönehänseende mellan närliggande lönegrader är ringa, så torde ock skillnaden i göromål och ansvar mellan tjänster i dessa lönegrader vara föga betydande. Fråga är nu, om man tagit eller rimligtvis kunnat taga konsekvenserna av lönesystemet i denna del.

Beträffande tjänstemännens placering i löneklass inom respektive lönegrader gäller självfallet såsom regel, att vid tillträde av viss befattning tjänstemannen erhåller lön enligt lägsta löneklassen för den lönegrad, till vilken befattningen är hänförd. Vid befordran från tjänst till annan inom lönegrader, som hava gemensamma löneklasser, kan emellertid denna regel icke alltid

komma till användning. Om nämligen tjänstemannen före befordringen i den lägre tjänsten åtnjutit lön enligt löneklass, som återfinnes jämväl i den högre lönegrad, till vilken befordran äger rum, skulle han med tillämpning av nyssnämnda regel få sin löneställning försämrad genom befordringen. Ett dylikt resultat kan icke vara riktigt. Men å andra sidan vill det synas, som om vid befordran i dylika fall systemet borde medföra, att tjänstemannen bibehåller den ställning i lönehänseende, som han hade vid befordringen, utan att sålunda omedelbart erhålla någon avlöningsförhöjning annat än då detta skulle blivit fallet redan i den lägre tjänsten. Vinsten av befordringen blir då visserligen icke stor, men det är dock att märka, att skillnaden mellan tjänsterna i dylikt fall ej heller är så betydande. Om de för tjänsterna bestämda lönegrader skilja sig från varandra med en löneklass, synes det principiellt riktigt, att tjänstemannen icke erhåller annan vinst vid befordran än rätten att efter passerandet av de gemensamma löneklasserna uppnå en slutavlöning, som är en löneklass högre än slutavlöningen i den lägre tjänsten. Är skillnaden mellan lönegraderna två löneklasser, borde vinsten utgöras av möjligheten att under tre år få åtnjuta lön enligt löneklassen närmast över den högsta i den lägre lönegraden och dessutom såsom slutavlöning uppnå ännu en högre löneklass. Detta skulle emellertid icke innebära någon omedelbar avlöningsökning utan i stället på grund av ökade pensionsavgifter faktisk löneminskning. Men en dylik konsekvens har man icke ansett sig kunna taga. Skälen härtill hava varit av olika slag. Dels har befordran ansetts billigtvis alltid böra leda till omedelbar löneökning, dels har detta ansetts nödigt för att tjänstemännen skulle kunna förmås att söka befordran. Man har därför infört bestämmelserna om s. k. snedddning. Dessa bestämmelser, som återfinnas i 12 § av avlöningsreglementet, innebära, att tjänsteman vid befordran mellan lönegrader, som hava en eller flera löneklasser gemensamma, alltid skall erhålla lön åtminstone enligt närmast högre löneklass än den han tillhörde före befordringen eller skulle hava i den lägre tjänsten tillträtt samtidigt som han tillträder den högre tjänsten. Bestämmelserna äro för övrigt så utformade, att tjänsteman alltid vid befordran skall så att säga vinna minst tre år, detta genom att han får tillgodoräkna sig den tid, han i den lägre tjänsten tillhört närmast lägre löneklass än den, till vilken han skall vid tillträdet av den högre tjänsten hänföras.

Genom ett konkret exempel torde lättast påvisas, till vilka följder dessa bestämmelser kunna leda. Antag, att två personer, A och B, den 1 januari 1920 tillträtt tjänst i 13:e lönegraden. Efter några år blir en tjänst i 15:e lönegraden ledig, och båda söka denna tjänst. A erhåller tjänsten från och med den 1 januari 1925; han tillträder då omedelbart begynnelselönen i 15:e lönegraden, d. v. s. efter 20:e löneklassen. Ett år därefter befordras B till tjänst i 14:e lönegraden och erhåller då, på grund av snedddningsbestämmelserna, lön enligt 20:e löneklassen. Från och med den 1 januari 1927 befordras han till tjänst i 15:e lönegraden och erhåller då placering i 21:a löneklassen, varjämte han skall anses hava tillhört denna ett år, A tillhör emellertid alltjämt 20:e löneklassen och har tillhört den två år, vadan ännu ett år återstår, innan han kan uppflyttas i 21:a löneklassen. Resultatet är, att B, som vid tävlan med A visade sig vara denne underlägsen, genom att sedermera befordras till tjänst i 14:e lönegraden och därifrån till tjänst i 15:e lönegraden med tillhjälp av snedddningsbestämmelserna kommit i en bättre löneställning än A, oaktat denne tidigare befordrats till tjänst i sistnämnda lönegrad. Ännu mera orättvisa resultat kunna naturligen uppnås, om B tänkes kunna flera gånger begagna sig av snedddning.

Av det föregående framgår, att sneddningsreglerna kunna leda till betydande oegentligheter, något som också i praktiken icke så sällan händer. Att undvika detta torde icke låta sig göra, så vitt man ej vill helt slopa sneddnningen. Däremot torde den oklarhet, som vidlåder de nuvarande bestämmelserna i ämnet, kunna avhjälpas.

Även beträffande frågan om vikariatsersättning uppkomma i vissa fall svårigheter av samma art, som när det gäller befordran från tjänst till annan inom lönegrader med gemensamma löneklasser. Såsom förut sagts torde det vara bäst överensstämmande med principen i lönegradsindelningen, att tjänsteman, tillhörande viss för den lägre och högre tjänsten gemensam löneklass, vid befordran till sistnämnda tjänst icke omedelbart erhöles avlöningsförhöjning. Lika litet torde han vid vikariat å den högre tjänsten böra erhålla vikariatsersättning. Av i huvudsak samma skäl, som legat till grund för införande av sneddningsreglerna, har man emellertid funnit sig icke kunna taga denna konsekvens av löneplanens byggnad, utan har man medgivit vikariatsersättning även i här avsedda fall. Men icke nog härmed; ersättningen uppgår till så pass stora belopp, att vikarien sammanlagt erhåller högre avlöning än om han vore ordinarie innehavare av den högre tjänsten. Om exempelvis en befattningshavare i 16:de lönegraden och 25:e löneklassen vikarierar å befattning inom 20:e lönegraden, erhåller han i vikariatsersättning 2 kronor om dagen, motsvarande 730 kronor per år. Hade han i stället blivit befördrad till tjänst inom 20:e lönegraden, skulle han, därest icke tillgodoräkning på grund av 11 § förekommit, hava blivit placerad i 26:e löneklassen och alltså erhållit en avlöningsförhöjning med 480 kronor om året. Han erhåller följaktligen såsom vikarie 250 kronor högre avlöning om året än såsom ordinarie innehavare av samma tjänst. Förutom dylika oegentligheter vålla bestämmelserna om vikariatsersättning svårigheter i vissa andra fall.

De olägenheter i det nya avlöningssystemet, som sålunda framhållits, hänföra sig alltså till det förhållandet, att lönegraderna så att säga gripa in i varandra. Redan i och för sig kan måhända denna anordning vara ägnad att väcka vissa betänkligheter i organisatoriskt hänseende. Av någon större betydelse kunna emellertid dessa icke vara. Däremot kan det icke förnekas, att de med ifrågavarande anordning sammanhängande bestämmelserna om sneddnning medföra verkliga olägenheter. Detsamma är förhållandet beträffande vikariatsersättningarna inom lönegrader med gemensamma löneklasser.

Att man emellertid på grund av nu angivna förhållanden skulle överge 1921 års avlöningssystem för att återgå till det tidigare avlöningssystemet eller något annat mer eller mindre oprövat system lär icke kunna på allvar sättas i fråga, helst ett dylikt företag skulle ånyo upprulla alla de svårigheter, som äro förenade med en övergång från ett lönesystem till ett annat. Dessutom torde det alltid visa sig svårt att undgå just den del av systemet, som främst vållar olägenheter, eller lönegradernas ingripande i varandra. Stockholms stad har i detta avseende enahanda svårigheter med sitt avlöningssystem. Det torde följaktligen nu kunna bli fråga endast om revision av 1921 års avlöningssystem och detta utan rubbning av de grundprinciper, på vilket detta system vilar. Ramen för revisionen torde också i huvudsak få anses given genom det yttrande till statsrådsprotokollet över finansärenden för den 28 mars 1923, som gjordes av dåvarande chefen för finansdepartementet. Förnämligast gäller det att åstadkomma förenklingar och förtydliganden av bestämmelser, som genom sin nuvarande lydelse eller uppställning äro alltför invecklade eller svårtydda. Det kan icke råda något tvivel om

att mycken tid härigenom skulle kunna inbesparas för att ägnas åt verkens egentliga arbetsuppgifter. Men därjämte torde vid revisionen böra tillses, i vad mån det sakliga innehållet i vissa bestämmelser kan påkalla ändring, vare sig med hänsyn till kravet på rättvisan mellan olika tjänstemän och grupper av sådana eller ur statens egen synpunkt.

I första hand gäller det alltså att vidtaga åtgärder i förenklande och förtydligande syfte. Härvid uppkommer frågan om avlöningsförfattningarnas ändamålsenliga uppställning samt begränsning av deras innehåll. Självfallet måste det vara en vinst att kunna samla de i ett flertal olika författningar inneslutna avlöningsbestämmelserna till en huvudförfattning, beslutad av Kungl. Maj:t och riksdagen, en tilläggsförfattning, utfärdad av Kungl. Maj:t, och en författning med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare, likaledes utfärdad av Kungl. Maj:t. Måhända skulle sistnämnda författning, som äger sin grund i avlöningsreglementets allmänna stadgande om rätt för Kungl. Maj:t att besluta angående avlöning till icke-ordinarie befattningshavare, kunna intagas i tilläggsförfattningen, men det synes vara mera praktiskt att behålla en särskild avlöningsförfattning för den icke-ordinarie personalen. Huvudförfattningen eller avlöningsreglementet torde böra i stort sett erhålla samma innehåll som nu. I tilläggsförfattningen torde böra intagas ej mindre det huvudsakliga innehållet i kungörelsen den 31 december 1921 (753) med tilläggsbestämmelser till avlöningsreglementet än även de på spridda håll förekommande bestämmelserna angående bestridande från olika anslag eller anslagsposter av kostnaderna för vissa i avlöningsreglementet omförmälda förmåner, bestämmelser angående beslutanderätten i vissa frågor, som avses i avlöningsreglementet, samt övergångsbestämmelser, i den mån sådana erfordras. Avlöningsförfattningen för icke-ordinarie personal torde, med bibehållande i huvudsak av sin nuvarande karaktär, kunna utan olägenhet göras mindre vidlyftig än nu är fallet. Bestämmelser av mera speciell innebörd, avseende endast visst eller vissa verk, på sätt förut omförmälda inom finansdepartementet utarbetade förslag avsåg, böra av Kungl. Maj:t meddelas i samband med fastställande av stater eller eljest i särskild ordning. Detsamma torde böra gälla i fråga om föreskrift angående de verk, varå avlöningsreglementet skall äga tillämpning, ävensom angående tjänsteförteckningar för verken. Den vid avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen torde icke vara till stor nytta, helst förteckningen ej upptager antalet olika befattningar vid verken. Härtill kommer, att den med sin nuvarande uppställning ofta behöver undergå ändringar. De i tjänsteförteckningen förekommande uppgifter, kompletterade med antalet befattningar av olika slag, förekomma ock i de särskilda tjänsteförteckningar, som i samband med beslut om staterna av Kungl. Maj:t fastställts för vederbörande verk. Då dessa särskilda tjänsteförteckningar i för varje år reviderat skick återgivs i den av statskonforet utgivna statsliggaren, torde de bliva så allmänt tillgängliga, att något behov av en vid avlöningsreglementet fogad tjänsteförteckning icke förefinnes. De nu i kungörelseform meddelade speciella föreskrifter beträffande befattningshavare vid vissa verk (kung. 452/1921, 368/1922 och 166/1923) torde få behålla sin giltighet, men för framtiden böra motsvarande specialstadganden tillika med beslut om utsträckt tillämpning av avlöningsreglementet meddelas i samband med fastställande av stater eller eljest i särskild ordning.

Ett viktigt spörsmål vid den förestående avlöningsrevisionen är frågan om övergång till avlöningsbestämmelserna i deras reviderade skick. Revisionen måste nämligen i betydande utsträckning avse sådana stadganden, beträffande

vilka ordinarie befattningshavare icke äro skyldiga underkasta sig ändringar. Då det givetvis är av stort intresse för syftet med avlöningsrevisionen, att de nya bestämmelserna varda gällande för i stort sett alla befattningshavare inom de förvaltningsgrenar, för vilka avlöningsreglementet nu är tillämpligt, måste det träffas anstalter för en allmän övergång till de nya bestämmelserna. Den tanken har härvid framkastats, att man skulle begagna sig av dyrtids-tilläggen för vinnande av berörda syfte; och skulle detta givetvis ske genom uppställande såsom villkor för åtnjutande av dyrtidstillägg, att vederbörande underkastade sig ändringarna i avlöningsreglementet. En dylik utväg står naturligtvis också i sista hand öppen, därest så skulle befinnas erforderligt. På sätt i vissa yttranden framhållits, torde emellertid i främsta rummet böra tillses, att de nya bestämmelserna bliva så pass förmånliga för tjänstemännen i gemen, att en allmän övergång till dessa bestämmelser kan vara att förvänta. De inskränkningar och utvidgningar av förmåner för tjänstemännen, som vid avlöningsrevisionen må ifrågasättas, böra därför om möjligt så avvägas, att ingen tjänstemannagrupp kommer att erhålla i stort sett sämre ställning än för närvarande.

I detta sammanhang torde något närmare få klarläggas, hur övergången till det reviderade avlöningsreglementet ter sig.

Till en början är det uppenbart, att var och en, som efter det reviderade avlöningsreglementets ikraftträdande tillträder ordinarie tjänst, å vilken reglementet är tillämpligt, utan vidare blir underkastad detta reglementes föreskrifter. Detta torde även gälla för det fall, att tjänstemannen före det reviderade avlöningsreglementets ikraftträdande innehade ordinarie tjänst (jfr övergångsbestämmelserna till kung. den 15 juni 1922, nr 367). Ordinarie tjänsteman torde nämligen ej kunna anses vara tillförsäkrad någon rätt att vid framtida befordran till högre ordinarie tjänst få vid denna tjänst under alla omständigheter å sig tillämpa bestämmelser, som nu gälla. Däremot är, i den mån ej undantag härifrån får anses hava av tjänstemannen medgivits, hans rätt att *vid den tjänst han innehar* tillgodonjuta de förmåner av olika slag, som enligt gällande avlöningsreglemente tillkomma honom, ovillkorlig. För att trygga en allmän övergång till det reviderade avlöningsreglementet gäller det alltså vid revisionen att tillse, att de förmåner av olika slag, vilka fortlöpande tillkomma ordinarie tjänstemän i form av semester, ledighet, ersättningar av olika slag m. m., icke så försämrats, att tjänstemännen av denna orsak vägra att underkasta sig det reviderade avlöningsreglementets bestämmelser.

Beträffande övergången har en särskild vikt tillmätts bestämmelserna i 10—12 §§ avlöningsreglementet. Utgångspunkten för de förmåner, som enligt dessa bestämmelser tillkomma tjänsteman, är tillträdet av ordinarie tjänst. Den, som tillträder ordinarie tjänst, placeras enligt 10 § i lägsta löneklassen för denna tjänst och får sedan undan för undan med viss tids mellanrum flytta upp i högre löneklasser. Därjämte äger han enligt 11 § tillgodoräkna sig viss föregående tjänstgöring för att på så sätt vinna en förmånligare placering än enligt 10 §. Slutligen kan han under vissa i 12 § angivna omständigheter tillämpa s. k. sneddnung. Alla dessa förmåner äro knutna till tillträdet av ordinarie tjänst. Har sådant tillträde ägt rum före ikraftträdandet av det reviderade avlöningsreglementet, är därmed rätten till ifrågavarande förmåner förvärvad, och det nya avlöningsreglementet kan ej verka någon rubbning av tjänstemannens berörda rätt. Endast för det fall, att nämnda avlöningsreglemente gives retroaktiv tillämpning och tjänstemannen underkastar sig en sådan tillämpning, kan ändring härutinnan äga

rum. En tillämpning av det reviderade avlöningsreglementet, såsom om reglementet varit gällande under vars och ens hela tjänstetid, torde emellertid ej vara någon nödvändighet, då man behåller det nu gällande avlöningsssystemet. Reglementet kan i allt fall utan svårighet tillämpas även å befattningshavare, som före dess ikraftträdande tillträtt ordinarie tjänst. Sådan befattningshavare har i nämnda tjänst erhållit viss placering eller i varje fall rätt till viss placering inom löneklasssystemet och fortsätter att flytta upp i löneklass enligt reglerna i 10 §, som icke torde böra undergå någon saklig ändring. De nya bestämmelserna om tillgodoräkning och snedddning vinna tillämpning å honom först vid tillträddande av ny ordinarie tjänst. Gäller det då tillgodoräkning, kan naturligtvis sådan äga rum utan att avlöningsreglementet tillämpas, såsom om det varit gällande under vederbörandes hela tjänstetid. Och beträffande snedddning har man att vid tillämpning av de nya bestämmelserna — vilka för övrigt torde få förbliva oförändrade i sak — utgå från den placering i löneklass, som tjänstemannen äger i den lägre tjänsten. Annat var förhållandet, då man hade att tillämpa snedddningsreglerna vid övergång från det äldre lönesystemet till det nuvarande. Det var då ofrånkomligt att giva avlöningsreglementet sådan tillämpning, som om det varit gällande under vars och ens hela tjänstetid vid något av ifrågavarande verk.

Om sålunda någon allmän retroaktiv tillämpning av det reviderade avlöningsreglementet icke erfordras, kunde det emellertid tänkas, att lämplighetsskäl talade för att reglementet finge en sådan tillämpning. Av en dylik tillämpning skulle emellertid följa en allmän omräkning av den tid, som må hava fått tillgodoräknas för placering i löneklass, något som skulle medföra alltför omfattande arbete. Detta har ansetts böra föranleda, att en retroaktiv tillämpning icke göres till regel. Lämpligt torde dock vara, att tjänsteman, som övergår på det nya reglementet, medgives rätt att, om han så önskar och inom viss tid därom gör framställning, få de nya bestämmelserna å sig tillämpade, såsom om de varit gällande under hela hans tjänstetid vid något av de verk, varå reglementet blir tillämpligt. Härigenom torde nämligen kunna undvikas vissa orättvisor, vilka eljest skulle uppkomma såsom en följd av vidtagna ändringar av hithörande bestämmelser. Och därjämte torde man på sådant sätt i många fall kunna undkomma den synnerligen besvärliga tillämpningen av nu gällande bestämmelser på hithörande område.

II. Avlöningsreglementet.

Rubrik och
uppställ-
ning m. m.

Då avlöningsreglementet synnerligen ofta behöver åberopas, torde det vara av vikt att giva detsamma en kort benämning, som i dylika fall må kunna användas. Därvid har visserligen framställt sig den möjligheten att beteckna avlöningsreglementet såsom »allmänna civilförvaltningens avlöningsreglemente» eller »avlöningsreglementet för allmänna civilförvaltningen». Omfattningen av vad som i så fall skulle kallas »allmänna civilförvaltningen» är emellertid icke på förhand bestämd utan skulle bliva beroende av den utsträckning, man ger åt reglementet. Då sagda benämningar på grund härav synts mindre lämpliga, har i föreliggande förslag valts benämningen »allmänna avlöningsreglementet». Andra avlöningsreglementen äro givna för särskilda grenar av statsförvaltningen, såsom kommunikationsverken, domänenverket, försvarsväsendet samt lots- och fyrstaten, och äro sålunda speciella.

I fråga om uppställningen har det synts tillräckligt att indela reglementet i kapitel. Det första av dessa omfattar allmänna bestämmelser. Hit hava hänförts bestämmelser, som röra reglementets tillämplighet m. m. (nuvarande 36 §), lönenämnd (nuvarande 35 §) samt bestämmelserna i nuvarande 1 kap. av 1 avd. Härvid har dock uteslutits nuvarande 1 §, vilken synts överflödig. 2 kap. i förslaget handlar om ordinarie tjänstemän, som tillsättas genom förordnande, 3 kap. om ordinarie tjänstemän, som tillsättas genom fullmakt eller konstitutiorial, och 4 kap. om icke-ordinarie befattningshavare.

I merberörda inom finansdepartementet utarbetade förslag hade avlöningsreglementet försetts med kantrubriker. En dylik åtgärd torde ock vara ägnad att göra reglementet överskådligare. Särskilt torde den vara till fördel för verk, som hava användning blott för en del av bestämmelserna i reglementet. Den relativt ringa kostnaden för kantrubrikerna torde härvidlag icke få avskräcka.

Slutligen har det ansetts lämpligt att införa löneplanen och tabellen över tjänstledighetsavdrag såsom bilagor till reglementet. På sätt redan nämnts har tjänsteförteckningen helt uteslutits.

1 §. 1 § innehåller de bestämmelser, som återfinnas i nuvarande 36 §. I ordningsföljden mellan bestämmelserna har en omkastning ägt rum på sådant sätt, att stadgandet om hur avlöningsreglementet över huvud skall göras tillämpligt på vederbörande verk, vilket stadgande måste anses vara av grundläggande betydelse, placerats först i paragrafen.

Vad angår bestämmelsernas sakliga innehåll har det väl, då behov visat sig föreligga att kunna ändra avlöningsreglementet jämväl i andra delar än dem, där tjänstemännen äro skyldiga underkasta sig ändringar, synts kunna ifrågasättas att utvidga tjänstemännens skyldigheter i sådant avseende. Därvid har det närmast varit fråga om bestämmelserna angående tillgodoräkning av tid för placering i löneklass. Emellertid torde ett stadgande om skyldighet för tjänstemännen att underkasta sig ändringar i berörda hänseende få anses vara ett så betydande ingrepp i tjänstemännens rättmätiga krav på säkerhet

i de ordinarie avlöningsvillkoren, att en dylik åtgärd icke bör vidtagas utan tvingande skäl. Då man nu synes äga tillfälle att definitivt pröva omfattningen av den rätt till sådan tillgodoräkning, som bör för framtiden tillerkännas tjänstemännen, samt avfattningen av bestämmelserna härom, torde ock behovet av ett stadgande i antydd riktning därefter bliva mindre. På grund härav upptager icke förslaget någon skyldighet för tjänstemännen att underkasta sig ändringar beträffande tillgodoräkning av tid för placering i löneklass.

I förslaget har så vitt angår avlöning under tid, då tjänsteman till förekommande av smittofara förbjudits tjänstgöra, skyldighet för honom att underkasta sig ändringar stadgats allenast beträffande 15 § 4 mom. Detta kan väl anses innebära en inskränkning av tjänstemans nuvarande skyldighet att underkasta sig ändringar i fråga om avlöning under tid, som nyss sagts, eftersom nämnda författningsrum i förslaget avser allenast tid upp till sex månader och bestämmelser om avlöning under tid därutöver återfinnas i 17 § 1 mom. Enligt sistberörda bestämmelser skall emellertid i regel tjänstledighetsavdrag äga rum, under det att för tid, som avses i 15 § 4 mom., oavkortad avlöning skulle få åtnjutas. Då eventuella ändringar i nu förevarande hänseende knappast torde kunna antagas komma att avse införande i något fall av högre avdrag än det i 17 § 1 mom. av förslaget upptagna, har 1 § i nu förevarande del ansetts kunna avfattas på sätt som skett.

2 §, som motsvarar 35 § i det nuvarande avlöningsreglementet, innehåller bestämmelser angående lönenämnden.

2 §.

De särskilda författningar, vilka utfärdats på grund av 1921 års avlöningsreglemente, såsom kungörelserna den 10 oktober 1921 (nr 616—619) med bestämmelser i fråga om övergång till de nya lönestaterna, kungörelsen den 31 december 1921 (nr 753) med tillägsbestämmelser till avlöningsreglementet och kungörelsen samma dag (nr 778) med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare, hava utarbetats av allmänna civilförvaltningens lönenämnd. Därjämte har nämnden utarbetat författningar och föreskrifter, som befunnits erforderliga, då avlöningsreglementets tillämpningsområde utsträckts att omfatta nya personalgrupper. Nämnden har därjämte vid olika tillfällen avgivit förslag till ändringar i de utfärdade avlöningsförfattningarna.

Förutom verksamheten i nämnda hänseenden, vilken haft en mera principiell betydelse, har nämnden av Kungl. Maj:t tidvis i mycket stor omfattning anlitats för avgivande av yttranden i tillämpningsfrågor av större eller mindre betydelse. Härigenom har nämnden kommit att betungas med arbete i större omfattning än som vid organiserandet av nämnden torde varit avsett. Det förtjänar i detta sammanhang uppmärksammas, att i åtskilliga fall Kungl. Maj:t inhämtat yttranden såväl från allmänna civilförvaltningens lönenämnd som från statskontoret, medan i andra fall allenast endera av dem hörts. Det har icke kunnat undvikas att, samtidigt som ett betydande dubbelarbete härigenom kommit att utföras, olika synpunkter, till en del beroende på de hörda myndigheternas olika ställning och sammansättning, kommit att vid avlöningsbestämmelsernas tillämpning göra sig gällande, ett förhållande som icke fördelaktigt inverkat på skapandet av en fast praxis på dessa områden.

Då det nu gäller att vidtaga förenklingar i avlöningsbestämmelserna samt i avlöningsärendenas handläggning och avgörande, lär det icke vara försvårat att utan ändring bibehålla den ordning för dylika ärendens behandling, som med det nya avlöningsreglementet kommit att utbildas.

För att i möjligaste mån förebygga dubbelarbete och därmed följande

kostnader samt för ernående av en mera enhetlig ordning vid remitterandet av avlöningsärenden är det i varje fall erforderligt, att, då fråga är om tillämpning av gällande föreskrifter, yttrande i allmänhet inhämtas allenast från en myndighet. Härvid torde det ur flera synpunkter vara att förorda, att denna myndighet blir statskontoret, som jämväl enligt vad i annat sammanhang kommer att föreslås, torde böra få på sig överflyttad beslutanderätten i vissa avlöningsärenden.

Det vill emellertid synas, som om man i detta sammanhang borde förbereda en avveckling av lönenämnden såsom permanent institution i syfte att undvika de betydande kostnader, som äro förenade med nämndens nuvarande verksamhet. Sedan nu lönerregleringar genomförts för statsdepartementen och de centrala ämbetsverken samt jämväl i huvudsak för dessas underlydande lokalförvaltningar, har erfarenhet vunnits både i Kungl. Maj:ts kansli och i ämbetsverken, synnerligast statskontoret, angående hithörande spörsmål. Vid utsträckning av avlöningsreglementet till nya grupper av befattningshavare, i den mån detta kommer att ske, lär man fördensskull ej behöva ovillkorligen vara hänvisad till lönenämnden för utarbetande av förslag till erforderliga övergångsbestämmelser m. m. Sådant synes i stället kunna ske av vederbörande verk och under medverkan av statskontoret. Härigenom, och då i vanligen förekommande avlöningsärenden annan sakkunnig myndighet än statskontoret knappast torde behöva höras, synes lönenämnden i dess nuvarande, mera ämbetsmässiga organisation så småningom bliva överflödig. För att möjliggöra en dylik utveckling har förevarande paragraf avfattats så, att full frihet i fråga om lönenämndens medverkan föreligger även vid beredning av ärenden, som avse nya föreskrifter av allmän natur.

3 §. 3 § i förslaget motsvarar 2 § i det nuvarande avlöningsreglementet.

Beträffande 1 mom. torde en mindre ändring vara påkallad. Enligt momentets nuvarande lydelse äger tjänsteman åtnjuta avlöning enligt de i reglementet givna föreskrifter och under de i detsamma stadgade villkor ävensom i enlighet med de särskilda föreskrifter, som kunna varda av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutade. I motiveringen till denna paragraf anförde 1902 års löneregleringskommitté, att kommittén föreslagit ett tillägg för angivande, att i fråga om avlöning särskilda föreskrifter kunde varda av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställda i sammanhang med beslut om reglementets tillämpning för vederbörande verk. Det är detta tillägg, som i 1 mom. erhållit formuleringen »i enlighet med de särskilda föreskrifter, som kunna varda av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutade». Någon motsvarighet till detta stadgande finnes icke i kommunikationsverkens avlöningsreglemente. Med hänsyn till det av löneregleringskommittén i motiveringen gjorda uttalandet torde det få antagas, att de särskilda föreskrifter, varom här är fråga, skola vara av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutade, innan reglementet träder i kraft för vederbörande verk. Det torde icke heller vara rimligt, att tjänstemännen i fråga om sin avlöning skola vara beroende av föreskrifter, som efter reglementets ikraftträdande för vederbörande verk bliva av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutade. För att ingen tveksamhet härvidlag må uppkomma har momentet erhållit en avfattning, som visar, att ifrågavarande föreskrifter skola hava beslutats, redan innan reglementet trätt i kraft för vederbörande verk.

Från kommerskollegium har anmärkts, att 2 mom. av förevarande paragraf i sin nuvarande lydelse lämnade rum för olika tolkningar och fördensskull

tarvade komplettering. Med anledning härav har i förslaget intagits ett stadgande av innehåll att, där i förordnande, fullmakt eller konstitutorial tillträdesdagen icke angivits, tjänsten skall anses hava tillträts samma dag, som förordnandet, fullmakten eller konstitutorialet meddelats. Härmed avses självfallet den dag, utnämningen ägt rum.

4 § motsvarar 3 § i nuvarande avlöningsreglemente.

4 §.

Denna paragraf har lämnats orubbad i sak. På grund av en i förslaget upptagen komplettering av löneplanen och därav följande omnumrering av lönegraderna har viss formell ändring ägt rum.

5 § upptager nuvarande 4 § oförändrad.

5 §.

Ett av majoriteten i riksräkenskapsverket framställt förslag, att jämväl det i andra stycket av paragrafen avsedda fall skulle prövas av Kungl. Maj:t, har icke syns böra upptagas.

6 § motsvarar 5 § i det nuvarande avlöningsreglementet.

6 §.

Förberörda, inom finansdepartementet upprättade förslag hade i förevarande paragraf upptagit den ändring, att alla arvodesbelopp uteslutits och hänvisning i stället skett till vederbörliga stater. I de utlåtanden, som häröver avgåvos av statskontoret och allmänna civilförvaltningens lönenämnd, gjordes vissa erinringar mot förslaget i denna del. Statskontoret uttalade sålunda, att den föreslagna ändringen knappast syntes motiverad, då samtliga ifrågasvarande tjänstemän fortfarande skulle i paragrafen uppräknas och man sålunda i allt fall icke skulle undgå ändring av reglementet vid tillkomsten av någon ny befattning av denna kategori. Lönenämnden påpekade, att ett konsekvent tillämpande av de i motiveringen till ändringsförslaget angivna riktlinjerna borde medföra, att förteckningen över olika befattningar finge utgå ur förevarande paragraf och ersättas med motsvarande bestämmelser i sammanhang med fastställandet av staterna för de olika verken.

I sitt nu avgivna yttrande har riksräkenskapsverket föreslagit, att åt denna paragraf skulle givas följande lydelse: »För vissa generaldirektörs- och chefsbefattningar utgår arvode enligt de särskilda staterna.»

Denna paragraf i avlöningsreglementet har måst undergå ändring både år 1922 och år 1923, och så måste med dess nuvarande lydelse bliva fallet, så snart någon ny befattning av den art, varom här är fråga, tillkommer eller försvinner. För att undgå detta torde, på sätt ämbetsverken och lönenämnden avsett, bestämmelsen böra givas ett helt allmänt innehåll med hänvisning beträffande såväl befattningarna som arvodesbeloppen till beslut, meddelade i särskild ordning. Härvid torde det vara lämpligast med ett stadgande, att för vissa chefs- och liknande befattningar, vilka tillsättas genom förordnande på viss tid eller tills vidare, utgår arvode enligt de särskilda staterna. Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut om dylika befattningar skulle då införas i vederbörande personalstater eller tjänsteförteckningar på sätt nu sker men med angivet arvodesbelopp. För att undvika all tveksamhet beträffande befattningens karaktär torde såsom nu böra i vederbörande tjänsteförteckning hänvisas till förevarande paragraf i avlöningsreglementet.

7 § motsvarar nuvarande 6 §.

7 §.

I 6 § av avlöningsreglementet den 19 juni 1919 (nr 343) för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk stadgas, att i 2 kap. avsedd tjänsteman (generaldirektör, överdirektör, över-

ingenjör, distriktschef, verkstadsdirektör eller kraftverksdirektör) årligen äger, när det kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under 45 dagar. Har sådan tjänsteman erhållit annan ledighet och särskild vikarie för honom förordnats, beror på prövning av Kungl. Maj:t, i vad mån avlöningen må för den tid tillgodonjutas. Angående ersättning till vikarie i sistnämnda fall, ävensom till den, som förordnats att uppehålla ledig tjänst, varom nu är fråga, bestämmer Kungl. Maj:t.

Ur motiveringen till nyssnämnda författningsrum må anföras följande uttalande av kommunikationsverkens lönekommitté:

»Kommittén har ansett det böra i fråga om samtliga medelst förordnande tillsatta tjänstemän göras beroende på prövning av Kungl. Maj:t i vad mån arvode och, i förekommande fall, jämväl tantiem må tillgodonjutas under sådan tjänstledighet, att det funnits nödigt förordna särskild vikarie, och har avfattat 2 mom. av 6 § i sådan riktning. Med 'särskild' vikarie avses givetvis icke automatiskt inträdande ställföreträdare för generaldirektör. Däremot har det icke synts kommittén riktigt att göra ersättningen till vikarien beroende av, vad den tjänstledige prövats böra avstå av sin avlöning. Har tjänsteman, varom nu är fråga, t. ex. träffats av olycksfall i tjänsten och därför beviljats ledighet, torde Kungl. Maj:t pröva skäligt att, såsom för andra tjänstemän gäller, låta honom åtminstone under viss tid behålla hela avlöningen, men vikarien bör det oaktat kunna tillerkännas särskild vikariatsersättning. Även frågan om ersättningen till särskilt förordnad vikarie har därför synts böra bliva beroende på Kungl. Maj:ts prövning, vilket även bör bliva fallet, därest tjänsteman förordnats att uppehålla ledig befattning, varom nu är fråga.»

6 § i avlöningsreglementet den 22 juni 1920 (nr 493) för tjänstemän vid domänverket är av enahanda innehåll som nyssnämnda paragraf i avlöningsreglementet för kommunikationsverken.

Vad angår de befattningar vid statsdepartement och därmed jämställda verk, som tillsätts genom förordnande, innehåller 6 § i avlöningsreglementet för nämnda verk motsvarande stadganden som för kommunikationsverken och domänverket. Paragrafens innehåll är dock så till vida avvikande, att bestämmandet i fråga om ersättning till vikarie angives avse även det fall, att vikarie förordnats under semester.

I kungörelsen den 31 december 1921 (nr 753) med tilläggsbestämmelser till avlöningsreglementet för statsdepartement m. fl. verk meddelas i 1 § föreskrifter om ersättning till den, vilken under längre tid i oavbruten följd än sju dagar såsom vikarie uppehåller någon av vissa i 2 kap. av nämnda avlöningsreglemente avsedda befattningar. Dessa bestämmelser avse allenast det fall, att vikarien är tjänsteman inom 20:de lönegraden och att vikariatet avser befattning med arvode av 19 000, 17 000 eller 15 000 kronor.

Inom ämbetsverken förekommer i allmänhet, att viss tjänsteman på grund av vederbörande instruktion vid tjänsteresa, semester eller kortare ledighet för chefen automatiskt inträder i utövningen av dennes åligganden. Då fråga varit om sådant inträdande i utövning av chefsbefattning, vilken tillsätts genom fullmakt eller konstitutorial, synes ingen tvekan hava rätt därom, att vikarien ägt uppbära vikariatsersättning jämlikt 19 § i avlöningsreglementet. Där ställföreträdaren, såsom i pensionsstyrelsen, ägt åtnjuta särskilt arvode i denna sin egenskap, har man ansett honom icke böra tillika uppbära vikariatsersättning. Vad angår de i 5 § av avlöningsreglementet avsedda befattningar, förekomma bestämmelser om automatiskt bestridande av de med befattningen förenade göromål beträffande chefsbefattningarna i socialsty-

relsen, medicinalstyrelsen, byggnadsstyrelsen, generaltullstyrelsen och kommerskollegium. I övriga fall torde vikarie för ledig befattningshavare särskilt förordnas, där över huvud taget sådant anses nödvändigt. I sistnämnda fall utgår vikariatsersättning antingen på grund av 1 § i förenämnda kungörelse den 31 december 1921 eller efter av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall meddelat beslut. Beträffande däremot nämnda fem ämbetsverk inträder på grund av föreskrift i vederbörande instruktion generaldirektörens ställföreträdare i utövningen av dennes åligganden såväl under semester och annan kortare ledighet som ock under frånvaro i övrigt. Då dylik tjänsteman ansetts icke kunna betraktas såsom särskilt förordnad vikarie, har man stannat i tveksamhet beträffande frågan om vikariatsersättning till honom. Vad medicinalstyrelsen angår åtnjuter emellertid ställföreträdaren ett särskilt arvode av 1 000 kronor för år, och har man med hänsyn härtill funnit någon vikariatsersättning icke böra utgå. För socialstyrelsen, byggnadsstyrelsen och kommerskollegium har Kungl. Maj:t genom särskilda beslut förklarat, att ställföreträdare eller annan befattningshavare, vilken vid hinder för vederbörande generaldirektör eller vid inträffande ledighet i generaldirektörsämbetet omedelbart på grund av bestämmelserna i vederbörande instruktion inträder i fullgörandet av generaldirektörens åligganden samt därvid under längre tid i oavbruten följd än sju dagar uppehåller generaldirektörsbefattningen, skall under nämnda tid äga uppbära särskild vikariatsersättning med åtta kronor för dag räknat.

I sitt nu avgivna yttrande har socialstyrelsen föreslagit, att orden »särskild vikarie för honom förordnats» i 3 mom. skulle utbytas mot orden »tjänsten uppehållas av vikarie». Detta skulle emellertid medföra att frågan, i vad mån den ordinarie tjänst innehavaren under ledighet må behålla avlönning, skulle behöva underställas Kungl. Maj:ts prövning i varje fall, då tjänsten uppehålls av vikarie, även om denne är ställföreträdare. För att undvika detta har 2 mom. bibehållits i dess nuvarande lydelse. Däremot har 3 mom. ansetts böra erhålla sådan avfattning, att man ej behöver stanna i tveksamhet, huruvida ersättningen i här avsedda fall skall kunna utgå jämväl till automatiskt inträdande ställföreträdare. Det bör, såsom nu, ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om dylika ersättningar. Där ställföreträdaren i denna sin egenskap åtnjuter arvode, torde ersättning ej böra tillerkännas honom annat än i sådana undantagsfall, där det funnits erforderligt att meddela honom särskilt förordnande såsom vikarie. Utgår däremot intet sådant arvode, torde ställföreträdaren böra få uppbära vanlig vikariatsersättning.

8 § upptager nuvarande 7 § oförändrad.

8 §.

9 § i förslaget motsvarar 8 och 9 §§ i det nuvarande avlöningsreglementet. I förenämnda, inom finansdepartementet upprättade förslag hade löneplanen utbrutits ur 9 § och intagits såsom bilaga till avlöningsreglementet.

9 §.

I de av ämbetsverken nu avgivna yttrandena hava framställts åtskilliga ändringsförslag, avseende bestämmelserna i förevarande paragraf.

Kammarrätten har sålunda framhållit, att enligt nuvarande löneplan befattningshavare å de dyrare orterna icke erhöles samma reallön som tjänstemän, stationerade å billigare orter. En naturlig följd av den vid ortsgruppin delningen använda metoden skulle vara, att avlönningarna å G-ort bestämdes ungefär en tredjedel högre än avlönningarna å A-ort, men en undersökning av löneplanen gäve vid handen, att de för manliga befattningshavare å G-ort

utginge med allenast 11—27 % högre belopp än å A-ort; för kvinnliga befattningshavare vore motsvarande tal 15—25 %. Byråchef, placerad i lägsta löneklassen å G-ort, uppbure 874 kronor för månad, under det att han rätteligen borde komma i åtnjutande av 981 kronor 50 öre. Liknande synpunkter hava uttalats av riksräkenskapsverket.

Vidare har kammarrätten, liksom även socialstyrelsen, föreslagit, att de tre avdelningarna i löneplanen skulle sammanslås till en, vilken enligt kammarrättens förslag skulle upptaga löneklasserna 1—43. Lönegraderna skulle ej angivas i löneplanen. Med hänsyn till att avlöningsarna alltid utbetalades månadsvis borde löneplanen upptaga befattningshavare för månad tillkommande avlöning.

Statskontoret samt två reservanter i kammarkollegium hava ifrågasatt en sådan utbyggnad av löneplanen, att möjligheten att giva befattningshavarna en riktig och rättvis placering inom löneplanen bleve större. Skillnaden mellan en lönegrad och den närmast högre borde alltid utgöras av en löneklass. Även från kommerskollegium har framhållits, att löneplanen borde kompletteras.

Vissa myndigheter hava slutligen uttalat sig för att löneplanen flyttas såsom bilaga till avlöningsreglementet.

Göta hovrätt har uttalat, att det enligt hovrättens mening vore oriktigt, att hovrätternas ledamöter i avlöningshänseende jämfördes med de till de förvaltande verken hörande, i allmänhet mindre krävande råds- och byråchefsposterna. Vidare har hovrätten, under åberopande av förekommande rekryteringssvårigheter, gjort gällande att hovrätternas befattningshavare utan avseende å ortsgrupperingen borde beredas sins emellan lika löneför-måner.

Beträffande stadgandet, att lönebeloppet inom löneklass bestämmes efter den ortsgrupp, till vilken tjänstemannens stationeringsort blivit hänförd, har fängvårdsstyrelsen uttalat, att detsamma vid flera tillfällen visat sig mindre lämpligt. Det hade nämligen understundom befunnits nödvändigt att för tillgodoseende av tjänstens krav förlägga viss befattningshavares tjänstgöring, i samma eller lägre lönegrad än dit hans befattning hörde, under längre tider till annan ort, och därvid hade fråga uppstått, huruvida hans avlöning skulle utgå efter för stationeringsorten bestämt belopp eller med avlöning för den ort, där han tjänstgjorde och varest han jämte familj vore bosatt. Tillhörde stationeringsorten dyrare ortsgrupp än tjänstgöringsorten, erhöles tjänstemannen i förra fallet helt oförskyllt högre avlöning än de med honom å tjänstgöringsorten likställda befattningshavare.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd har ifrågasatt, huruvida icke stadgandet, att lön utgår efter den ortsgrupp, till vilken tjänstemannens stationeringsort blivit hänförd, borde underkastas någon modifikation för sådana fall, då fråga vore om längre förordnande inom annan ortsgrupp än den, i vilken den förordnades stationeringsort uti egen befattning blivit inordnad.

Den nu gällande löneplanen för de delar av förvaltningen, varom här är fråga, har vid upprepade tillfällen varit föremål för ändringsförslag, varjämte vid genomförandet år 1922 av löne reglering vid tullverket för vissa befattningshavare i kammarskrivargraden införts en avlöningsförhöjning utöver de enligt löneplanen fastställda.

I sitt den 29 november 1921 avgivna betänkande rörande införandet av det nya lönesystemet för befattningshavare vid universiteten och karolinska

institutet har högskolornas löneregreringskommitté ansett sig böra i särskilt förslag till kungörelse angående tillämpning å tjänstemän vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet av avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, för befattningshavare i 20:e lönegraden föreslå vissa jämkningar i den nu gällande ortsgupperingen. Samma kommitté har i sitt den 6 juni 1922 avgivna betänkande rörande lönereglerng vid folkhögskolor och övriga vetenskapliga anstalter ifrågasatt vidtagande av ändring i avd. C av löneplanen. Kommittén har därvid föreslagit en påbyggnad av denna avdelning i löneplanen genom införandet av en 9:e lönegrad.

Tillika torde böra erinras om att 1902 års löneregreringskommitté i sitt förslag innevarande år till ny lönereglerng vid landsstaten för befattningshavare i 20:e lönegraden funnit sig böra införa ett särskilt avlöningstillägg såsom ersättning för mistad förmån av sportler. Som en följd härav skulle vissa befattningshavare i 20:e lönegraden komma att få en avlöning, som väsentligt överstege den, vilken utgår till vissa tjänstemän i chefs- och därmed jämförlig ställning.

I sitt den 26 maj 1922 avgivna utlåtande över högskolornas löneregreringskommittés förslag till lönereglerng för universiteten yttrade statskontoret, efter att hava uttalat sig för en högre löneställning för professorer än för byråchefer i allmänhet och därmed jämställda befattningshavare, följande:

»Frågan uppstår då huru en för professor avsedd lönegrad lämpligen bör konstrueras med hänsyn till den gällande löneplanen. Härvid synes böra beaktas, att den för professor avsedda slutlönen icke sättes högre än begynnelselönen i lägsta chefslönegraden (A 1) och att löneskalan anslutes till löneklasserna i nuvarande 20:e lönegraden. Med hänsyn härtill synes lämpligen följande skala kunna komma till användning för den nu ifrågasatta lönegraden, vilken synes böra betecknas såsom den 22:a:

Lönegrad	Löne- klass	O r t s g r u p p						
		A	B	C	D	E	F	G
		K r o n o r						
22:a lönegraden.....	28	10 020	10 260	10 500	10 740	10 980	11 220	11 460
	29	10 500	10 740	10 980	11 220	11 460	11 700	11 940
	30	10 980	11 220	11 460	11 700	11 940	12 180	12 420
	31	11 460	11 700	11 940	12 180	12 420	12 660	12 900

Ett utbyggande av den nu gällande löneplanen på föreslaget sätt förutsätter enligt statskontorets mening ett införande i avlöningsreglementets 9 § jämväl av en 21:a lönegrad, omfattande 27:e, 28:e, 29:e och den nu ifrågasatta 30:e löneklassen.»

I samband med detta spörsmål torde böra erinras om att kommunikationsverkens lönekommitté i sitt förslag till lönereglerng för kommunikationsverken upptog en högre lönegrad än nuvarande 20:e.

Slutligen torde i detta sammanhang böra uppmärksammas, att 1921 års lönekommitté i sitt den 12 oktober 1923 dagtecknade betänkande angående ordnandet av kvinnliga befattningshavares avlönings- och pensionsförhållanden m. m. föreslagit en omläggning av löneplanen med genomgående tre

löneclasser i varje lönegrad och med uteslutande av den särskilda avdelningen för kvinnliga tjänstemän.

De av vissa ämbetsverk framställda anmärkningar mot ortsgrupperingens genomförande i lönepånen hava ansetts icke böra i detta sammanhang upptagas till prövning. Skäl torde visserligen förefinnas för en del ändringar i berörda avseende, såsom angående ortsgruppernas antal och lönebeloppet inom de olika ortsgrupperna i förhållande till varandra. Dessutom torde, på sätt jämväl vid det nya lönssystemets införande lärar hava förutsatts, själva grupperingen eller orternas hänförelse till olika grupper, snarast möjligt böra göras om. Dessa frågor torde dock komma under bedömande i samband med den i skatteförfattningsarna avsedda ortsgruppering och hava därför i förevarande sammanhang lämnats å sido. Emellertid har en ändring av antalet ortsgrupper ansetts böra underlättas genom att sagda antal ej anges i 9 §.

Innan 1921 års lönecommittés förenämnda förslag varit utställt till yttrande av vederbörande myndigheter, torde över huvud icke böra i lönepånen göras andra ändringar, än som kunna utan svårighet anpassas till en i enlighet med kommitténs förslag ändrad lönepånen.

En inskränkning av den nuvarande lönepånen omfång skulle väl vinnas, därest i lönepånen upptoges allenast löneclasserna och särskilt stadgande meddelades angående de löneclasser, varje lönegrad skulle omfatta. Förslaget följer emellertid härutinnan den nuvarande uppställningen, enär denna ger en bättre överblick över systemet och medför större lätthanterlighet.

I enlighet med ett av vissa ämbetsverk förordad förslag, torde för vinnande av större möjlighet att på ett rättvist sätt placera befattningshavare i lönepånen, denna böra sålunda kompletteras, att skillnaden mellan lönegraderna i avd. B genomgående blir en löneclass. Den olägenhet, som härvid skulle komma att uppstå genom en allmän omnumrering av lönegraderna, torde icke vara av väsentlig betydelse. Vidare synas välgående skäl kunna anföras för en utbyggnad av lönepånen, på sätt statskontoret i sitt ovannämnda utlåtande den 26 maj 1922 föreslagit, eller med tvenne lönegrader. Vad angår avd. C torde en fullständig omläggning av lönepånen i detta sammanhang icke vara motiverad, då något omedelbart behov av en sådan omläggning knappast torde föreligga och frågan i allt fall lär komma att undergå en allsidig prövning vid slutlig handläggning av 1921 års lönecommittés förenämnda förslag.

Lönepånen har i förslaget införts såsom bilaga till avlöningsreglementet, vilket härigenom torde vinna i överskådlichkeit.

På sätt förut nämnts, har tjänsteförteckningen ansetts kunna uteslutas ur reglementet. I stället har i 9 § införts ett stadgande därom att genom beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen bestämmes, till vilken lönegrad varje särskild befattning är att hänföra.

Slutligen torde med några ord få beröras den av allmänna civilförvaltningens lönenämnd och fångvårdsstyrelsen upptagna frågan om viss modifikation av bestämmelsen, att lön utgår enligt den ortsgrupp, till vilken tjänstemannens stationeringsort blivit hänförd. Inga regler äro givna i fråga om vilken ort, som är att anse såsom stationeringsort. Det torde emellertid ligga i sakens natur, att stationeringsorten är den ort, där vederbörandes ordinarie tjänst är placerad. Vid förordnande å annan ort, i vilket fall lönen ej utgår efter tjänstgöringsorten utan efter stationeringsorten, bekommer tjänsteman jämlikt 26 § 3 mom. i avlöningsreglementet tjänstgöringstraktamente. Detta traktamente utgår enligt de närmare grunder, som äro stadgade i 6 §

av kungörelsen den 31 december 1921 med tilläggsbestämmelser till avlöningsreglementet. Under vissa längre förordnanden inskränkes traktamentet eller bortfaller helt och hållet. Därest tjänsteman till följd av förordnande att uppehålla högre tjänst nödgats flytta till annan ort och han jämlikt 27 § i avlöningsreglementet är berättigad till ersättning för flyttningskostnad, må tjänstgöringstraktamente icke utgå för tid efter det sådan flyttning ägt rum, där ej för särskilt fall prövas skäligt, att tjänsteman ändock må komma i åtnjutande av dylikt traktamente; i sistnämnda fall är dock traktamentet på visst sätt begränsat. Är det fråga om förordnande å dyrare ort än den egna stationeringsorten, finnes alltså möjlighet att förmedelst tjänstgöringstraktamente hålla vikarien skadeslös för att han ej bekommer lön enligt den ortsgrupp, till vilken tjänstgöringsorten hör. Vikarierar befattningshavare å billigare ort än stationeringsorten, utgår emellertid också tjänstgöringstraktamente, åtminstone under någon tid. Väl lär i dylika fall vid förordnande av längre varaktighet så ock efter det flyttning, på sätt nyss sagts, ägt rum, något traktamente ej vidare böra utgå, men det kan dock ifrågasättas, om det icke är en oberättigad förmån för vikarien att alltjämt få åtnjuta lön enligt den dyrare ortsgrupp än den, dit tjänstgöringsorten hör. En begränsning av lönen till beloppet å den billigare orten (tjänstgöringsorten) skulle måhända här vara på sin plats. Någon större betydelse torde icke kunna tillmätas spörsmålet i fråga, men för att behålla möjligheten till en dylik begränsning öppen vid särskilt långvariga vikariat har i 9 § i förslaget intagits ett stadgande därom, att vid längre tids förordnande å ort inom annan ortsgrupp, än den egna stationeringsorten tillhör, Kungl. Maj:t äger bestämma, att lönen skall utgå enligt den ortsgrupp, till vilken tjänstgöringsorten hör.

10 § har undergått viss formell jämkning, beroende på att löneplanen såsom ovan nämnts, utesluts ur 9 § och såsom bilaga fogats till reglementet.

10 §.

Beträffande bestämmelserna i mom. 3 b) och mom. 4 har riksräkenskapsverket gjort gällande, att desamma icke kunde tillämpas efter objektiva grunder. Då emellertid en prövning av det slag, som i dessa bestämmelser avses, alltid måste i viss mån bero på den prövande myndighetens subjektiva uppfattning angående tjänstgöringens beskaffenhet, har någon ändring i syfte att ernå en mera mekanisk reglering av ifrågavarande förhållanden icke låtit sig göra. Bestämmelserna i fråga torde för övrigt högst sällan komma till användning.

Från kommerskollegium har uttalats, att avlöningsförhöjning borde få tillträdas från och med månaden efter den, då stadgad tjänstetid uppnåtts. Tillräckliga skäl för en dylik ändring hava emellertid ej ansetts föreligga.

I förberörda under år 1922 inom finansdepartementet upprättade förslag uttalades, att föreskrifterna i 11 och 12 §§ vore i behov av en förenklad avfattning i syfte att tillämpningen måtte underlättas. I samband härmed ifrågasattes, huruvida icke en återgång borde ske till den principiella standpunkt rörande tillgodoräkning av föregående tjänstetid, som intagits av statsmakterna före tillkomsten av kungörelsen den 7 maj 1920. Genom ett bibehållande i stort sett av de nuvarande bestämmelserna ansågs i varje fall någon avsevärd förenkling i paragrafernas avfattning knappast vara möjlig. Ej heller ansågs ett bibehållande av bestämmelserna, åtminstone i deras nuvarande omfattning, vara helt påkallat av billighetsskäl. Enligt förslaget skulle rätten att för avlöningsförhöjning tillgodoräkna föregående tjänstgö-

11 och 12 §§.

1922 års förslag.

ring endast tillkomma befattningshavare, som före befordran till den ordinarie tjänst, vari tillgodoräkandet skulle äga rum, antingen uppehållit mot sådan tjänst svarande eller högre befattning å extra stat eller ock innehåft förordnande i omedelbar eller medelbar succession efter dylik befattningshavare eller efter tjänsteman, som avses i 5 § 2 mom. uti avlöningsreglementet, allt under förutsättning, att förordnandet å vederbörande befattning meddelats efter ledigförklarande i vanlig ordning. Därjämte skulle den nuvarande möjligheten att under vissa förutsättningar få tillgodoräkna verksamhet jämväl utom statens tjänst bortfalla och tillgodoräkning av sådan verksamhet eventuellt medgivas genom beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen i särskilda förekommande fall. Å andra sidan innebar förslaget en utvidgning av den nuvarande rätten i avseende å tillgodoräkning av tidigare tjänstgöring såtillvida, som något frånräknande av de tre första åren icke skulle ifrågakomma, varjämte det nuvarande villkoret, att förordnande skall hava innehåfts i en följd, uppgivits.

I sitt över förslaget avgivna utlåtande anförde statskontoret, att mot rätt till tillgodoräkning i de fall, som förslaget angåve, intet syntes vara att erinra, liksom ej heller däremot, att hela tiden för dylika förordnanden räknades vederbörande tillgodo. I fråga om bestämmelsernas formulering gjorde statskontoret vissa erinringar. Vidare framhöll statskontoret, att möjligheten borde hållas öppen för tillgodoräkning även i vissa andra fall än de i förslaget upptagna utan att riksdagens beslut behövde i varje särskilt fall inhämtas.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd anförde i utlåtande över förslaget huvudsakligen följande:

Lönenämnden hade för sin del icke funnit sig övertygad om, att förslaget innebure så avsevärda fördelar i jämförelse med vad som för närvarande gällde, att ett frångående av de vid 1922 års riksdag beslutade bestämmelserna på förevarande område kunde anses av omständigheterna påkallat. Även om de nuvarande bestämmelserna måhända i vissa fall kunde anses medföra en väl gynnsam löneställning för därav berörda befattningshavare, syntes det knappast vara med rättvisa och billighet fullt överensstämmande, att ifrågavarande förmån skulle förbehållas allenast åt befattningshavare å extra stat samt succedenter efter dylika befattningshavare eller efter vissa genom förordnande tillsatta ordinarie tjänstemän, under det att från tillgodoräkning, varom nu vore fråga, helt och hållet skulle uteslutas sådana grupper som exempelvis de talrika icke-ordinarie befattningshavare vid fångvården, tullverket eller statens hospital och asyler, som uppbure avlöning från de för nämnda verk avsedda ordinarie förslagsanslagen, och vilka, oavsett anslagets natur, i en del fall säkerligen torde kunna i avseende å arbetsuppgifter och allmän ställning inom vederbörande förvaltningsgren anses fullt jämförliga med tjänstemän å extra stat inom andra områden av statsförvaltningen. Det borde ej heller förbises, att inom förvaltningen ej sällan förekomme långvariga, fortlöpande vikariat för tjänstemän, som av offentliga uppdrag vore hindrade att sköta sina befattningar, och likaledes torde i detta sammanhang de fall böra uppmärksammas, då vissa tjänster i anledning därav, att vederbörande verk befunno sig under omorganisation, under längre tider uppehöles på förordnande. Därest nu angivna grupper av förordnanden icke i något fall skulle medföra rätt att vid sedermera inträffande befordran till den tjänst, som uppehållits, tillgodoräkna tid, varunder förordnandet innehåfts, ville det synas, som om följdriktigheten bjöde att jämväl upphäva den i 10 § av kungörelsen den 31 december 1921 (nr 778), sådant

detta författningsrum numera lyder, medgivna rätten för extra ordinarie tjänsteman att efter viss tid och inom närmare angivna gränser komma i åtnjutande av lön enligt den för motsvarande ordinarie befattning gällande löneskalan. En dylik ingripande förändring av de nuvarande grunderna för avlöning till icke-ordinarie befattningshavare syntes emellertid komma att medföra åtskilliga svårigheter. Med hänsyn till den lydelse, 11 § samt 12 § 2 mom. i förslaget erhållit, syntes det icke hava förutsatts, att Kungl. Maj:t skulle äga rätt att medgiva undantag från de däri angivna reglerna. Därest de ifrågasatta ändringarna ansåges böra komma till stånd, ville lönenämnden dock i betraktande av de här ovan antydda förhållandena i avseende å bestämmelsernas omfattning m. m. för sin del förorda, att dylik dispensrätt måtte varda Kungl. Maj:t förbehållen. Beträffande förslaget i dess helhet, i vad detsamma avsåge 11 och 12 §§, ville lönenämnden ingalunda förneka, att detsamma innebure betydande förenklingar av de hittills i förevarande avseende givna bestämmelserna. Det ville dock synas lönenämnden, som om ringa utsikt föreläge, att de föreslagna bestämmelserna skulle kunna erhålla någon mera allmän tillämpning gent emot de befattningshavare, som redan före bestämmelsernas eventuella ikraftträdande vore underkastade avlöningsreglementets föreskrifter, enär dessa befattningshavare knappast torde anse det med sin fördel förenligt att underkasta sig de förändrade och, i flertalet fall, strängare reglerna. Det bleve av sådan anledning erforderligt att, på sätt vid de nuvarande bestämmelsernas tillkomst genom kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 367) ägt rum, för dessa befattningshavares del utfärda särskilda övergångsbestämmelser av antagligen ganska invecklad natur. Sin huvudsakliga betydelse skulle sålunda de nya bestämmelserna erhålla beträffande personer, som framdeles komme att tillträda tjänster, å vilka avlöningsreglementet nu ägde tillämpning, ävensom beträffande innehavare av befattningar, som i framtiden kunde komma att tillföras sagda reglementes tillämpningsområde. Till följd av nu angivna förhållanden torde det sålunda vara att förutse, att under avsevärd tid efter de nya bestämmelsernas införande komme att förefinnas icke mindre än tre grupper av personal med var för sig olika ställning i här berörda avseenden, nämligen *dels* befattningshavare, å vilka, enligt de i kungörelsen den 15 juni 1922 intagna övergångsbestämmelserna, de före den 1 juli 1922 gällande föreskrifterna fortfarande vore tillämpliga, *dels* personer, som enligt samma kungörelse vore underkastade de däri meddelade ändringarna i avlöningsreglementet, *dels* ock slutligen befattningshavare, beträffande vilka de ifrågasatta nya bestämmelserna komma att äga giltighet. Vinsten av förslaget vore tvivelaktig, därest man skulle behöva räkna med ett flertal grupper av befattningshavare med olikartade rättigheter och skyldigheter på förevarande område.

I de av ämbetsverken nu avgivna yttrandena har kritiken mot de i 11 och 12 §§ av reglementet intagna bestämmelserna om rätt att för uppflyttning i löneklass tillgodoräkna viss tjänstgöring gått ut på att dessa bestämmelser *dels* vore synnerligen svåra, om ens möjliga, att tyda, *dels* ock medförde orättvisor för tjänstemännen.

Särskilt synes tveksamhet hava uppstått på grund av det i 11 § använda uttrycket »anställning» samt den i samma paragraf förekommande föreskriften, att anställning för att få tillgodoräknas skall hava innehafts i en följd. Det har vidare ansetts orättvist, att ett tillfälligt avbrott av ett förordnande skulle medföra, att hela den föregående tiden skulle uteslutas från

Ämbets-
verken.

tillgodoräknande. Vissa myndigheter hava anmärkt på bestämmelsen, att vid tillgodoräkning tre år skola avgå. Så har nedre justitierevisionen meddelat, att det i några fall inträffat, att t. f. revisionssekreterare, som vunnit uppflyttning i 27:e löneklassen, vid befordran till hovrättsråd nedflyttats i 26:e löneklassen, detta beroende på nyss angivna bestämmelse. En väsentlig svårighet vid tolkningen av 11 och 12 §§ synes hava legat däri, att någon fast utgångspunkt icke givits för ett bedömande av frågan, huruvida viss föregående tjänstgöring kunde anses likvärdig med tjänstgöringen å vederbörandes ordinarie befattning. Bestämmelsen, att hänsyn endast kan tagas till del av kalenderkvartal, synes hava varit svår att tillämpa och därtill befunnits medföra orättvisor. Sålunda har påpekats, att tjänsteman, som befordrades under ett kalenderkvartal, kunde komma i sämre ställning än den, som befordrades första dagen i nästkommande kvartal. Vidare har stadgandet, att allenast tjänstetid efter fyllda aderton år finge tillgodoräknas, av ett ämbetsverk ansetts icke vara med rättvisa förenligt, då tjänsteman ej borde anställas, därest han icke nått sådan utveckling, att han kunde prestera fullgott arbete.

Även de bestämmelser i 12 §, som reglera tjänstemans rätt att vid befordran från lägre till högre tjänst tillgodoräkna tjänstgöring, hava av flera myndigheter befunnits vara olämpliga. Särskilt har framhållits, att föreskriften, att endast den tid, vederbörande varit ordinarie tjänsteman, får tillgodoräknas, leder till orimliga resultat. I hovrätterna hava sålunda svårigheter uppstått att erhålla ordinarie personal å vissa befattningar, enär genom utnämmande till sådan tjänst vederbörande ginge förlustig rätten att utan tidsbegränsning tillgodoräkna tjänstgöring vid befordran till högre ordinarie tjänst, under det att denna rätt kvarstode, därest vederbörande direkt från icke-ordinarie befattning vunno anställning i den högre ordinarie tjänsten. Även har beträffande 12 § kritik riktats mot bestämmelsen, att tre år skola avdragas; och har av ett ämbetsverk gjorts gällande, att föreskriften, att förordnande för att få tillgodoräknas skall omfatta minst sex månader i ett sammanhang, vore allt för sträng. Slutligen har från olika håll framhållits, att bärande skäl icke föreläge för olika regler med avseende å lönetursrätt allt efter som vederbörande före befordran innehade ordinarie statstjänst eller ej.

Statskontoret har beträffande tillgodoräkningsbestämmelserna anført, att svårigheter framträtt särskilt i avseende å nedannämnda frågor, nämligen:

- 1) Tillgodoräkning av tid, varunder värnplikt fullgjorts;
- 2) » » » » annan militärtjänst fullgjorts;
- 3) » » » » semester åtnjutits;
- 4) » » » » allmänt uppdrag fullgjorts;
- 5) Avbrott i tjänstgöring på grund av anställning utom statens tjänst;
- 6) » » » » utbildningskurs;
- 7) » » » » olycksfall i tjänsten;
- 8) » » » » sjukdom;
- 9) Reduktion av tjänstetid på grund av att tjänstgöringsskyldigheten varit inskränkt;
- 10) Tillgodoräkning av tid, då formell kompetens ej innehafts.

I samtliga dessa fall kunde, yttrar statskontoret vidare, svårigheter uppstå även vid tillämpningen av det genom nådiga kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 367) ändrade avlöningsreglementet. Statskontoret tillåte sig till belysande härav erinra om att ett avbrott i vederbörandes anställning under omkring

en månad enligt vid vissa kommunikationsverk gällande praxis icke ansetts beröva anställningen dess karaktär att vara innehavd i en följd, medan åter i det av statskontoret i samråd med lönenämnderna avgivna förslaget till tillämpningsbestämmelser i avseende å stadgandet om »anställning i en följd» ansetts böra föreskrivas, att annat avbrott ej finge förekomma än under sön- eller helgdag.

Till avhjälpande av de påvisade olägenheterna hava av de hörda myndigheterna framförts olika förslag, av vilka följande torde förtjäna återgivas.

Nedre justitierevisionen har ansett treårsavdraget böra nedsättas till två år.

Svea hovrätt har förklarat sig anse, att den enligt avlöningsreglementets ursprungliga lydelse gällande rätten att utan avkortning få tillgodoräkna sig föregående sammanhängande tjänstgöring på likvärdig befattning i det stora hela hade goda skäl för sig. Särskilt har hovrätten framhållit, att hovrätternas ordinarie ledamöter och fiskaler skäligen borde äga rätt att utan inskränkning tillgodoräkna sig föregående sammanhängande tjänstgöring såsom ledamot, respektive tillförordnad fiskal. Den tjänstgöring, som de icke-ordinarie hovrättsledamöterna och de tillförordnade fiskalerna fullgjorde, vore av samma slag och omfattning, som de ordinarie tjänstemännens, och deras anställning måste därför anses vara av den fasta natur, att de motsvarade ordinarie tjänstemän.

Göta hovrätt har anfört, att stadgandena i 11 och 12 §§ givetvis borde för hovrätternas del omarbetas i sådan riktning, att tillgodoräkandet vid hovrättsrådsutnämning av föregående tjänstetid såsom adjungerad ledamot (assessor eller e. o. assessor) reglerades utan avseende å huruvida vederbörande under samma tid utnämnts till fiskal eller däremot svarande ordinarie befattning.

Från *hovrätten över Skåne och Blekinge* har såsom ett önskemål framförts, att 11 och 12 §§ i deras ursprungliga lydelse, vilka bättre än de för kommunikationsverken gällande bestämmelserna anpassade sig efter förhållandena i hovrätterna, måtte i huvudsak i fortsättningen få bli gällande, dock att, bland annat, den i 11 § intagna meningen »eller befattningshavaren under samma tid för arbetet åtnjutit vederlag, som varit mindre än i allmänhet för detsamma utgått ersättning» måtte vinna förtydligande eller ock helt utgå.

Fångvårdsstyrelsen yttrar, att stadgandet att allenast tjänstetid efter aderton års ålder får tillgodoräknas icke syntes vara med rättvisa förenligt. Begränsningen av tillgodoräkning enligt 12 § till de närmaste nio åren före befordran har likaledes ansetts obillig.

Socialstyrelsen har anfört, att det torde kunna ifrågasättas, huruvida icke rätten att tillgodoräkna föregående tjänstgöring enligt gällande bestämmelser vore alltför omfattande och lämpligen borde åtminstone i någon mån inskränkas.

Medicinalstyrelsen har ansett den i 11 § intagna bestämmelsen om möjlighet för tjänsteman att tillgodoräkna sig tid, varunder han utom statens tjänst utövat viss verksamhet, böra bibehållas allenast under förutsättning, att bestämmelsen tillämpades endast i det fall, då det för staten vore av intresse, att för statstjänst förvärva särskilt kvalificerad, i annan tjänst anställd person. Enligt styrelsens mening vore det därför önskvärt, att bestämmelsen omformulerades till överensstämmelse med 13 § i kommunikationsverkens avlöningsreglemente. Vad anginge bestämmelsen i 12 § 1 mom. andra stycket, borde densamma utgå, då den här avsedda förmånen vore oberättigad.

Kammarkollegium har funnit den utsträckning av rättigheten att få till-

godoräkna föregående tjänstgöring för löneförhöjning, som under de senare åren ägt rum, icke kunna sägas vara betingad av tillräckliga skäl. Redan av denna anledning syntes en ändring av gällande bestämmelser böra äga rum, vartill komme behovet av förenklade bestämmelser på området. Då enligt kollegii mening tjänstgöring å befattning å extra stat måste anses fullt jämförlig med tjänstgöring å motsvarande ordinarie befattning, borde dylik tjänstgöring tillgodoräknas utan avdrag av tre år. För annan tjänstgöring borde tillgodoräkning icke ifrågakomma annat än i vissa fall av längre vikariat för tjänstemän, som av olika anledningar vore förhindrade att sköta sina befattningar. Beslutanderätten borde i senare fallet tillkomma Kungl. Maj:t.

Statskontoret har ansett, att bestämmelserna om tillgodoräkning borde få ungefär följande innehåll:

1. Tid, då befattning å extra stat eller extra ordinarie befattning, svarande mot, jämförbar med eller högre än den ordinarie befattningen, innehafts eller förordnande i medelbar eller omedelbar succession efter å sådan tjänst förordnad eller i 5 § av reglementet omnämnd befattningshavare innehafts, tillgodoräknas i sin helhet och efter samma grunder som om vederbörande varit ordinarie tjänsteman under tiden för förordnandet. Detta tillgodoräkningssätt skulle dock endast äga rum, då förordnandet meddelats efter ansökningsförfarande på samma sätt, som kan finnas föreskrivet för motsvarande ordinarie befattning. Det torde dock kunna ifrågasättas, huruvida ansökningsförfarandet bör tillämpas även vid tillsättandet av e. o. befattning i de lägsta lönegraderna.

2. Tid i övrigt, varunder befattningshavare antingen på extra stat eller eljest på förordnande tjänstgjort i befattning, som svarar mot, är jämförbar med eller högre än den ordinarie tjänsten, sammanlägges, oberoende av tidsperiodernas längd, och tillgodoräknas, i den mån den överstiger en tidrymd av 3 år. Möjligen skulle en inskränkning av tillgodoräkningen kunna ytterligare ske på så sätt, att allenast under viss tid, t. ex. 9 år före ordinarieblivandet fullgjord tjänstgöring å sådant förordnande medtages. Genom en bestämmelse av denna innebörd skulle endast faktiskt fullgjord tjänstgöring få tillgodoräknas för placering i löneklass och sättet för beräkandet av tiden för tillgodoräkningen inskränkas till en enkel sammanläggning.

3. Tid, varunder befattningshavare eljest i statens tjänst utfört arbete ävensom utom statens tjänst utfört arbete av direkt allmännyttig beskaffenhet, må kunna tillgodoräknas efter beslut av Kungl. Maj:t i enlighet med under 2) upptagna grunder.

Vidare har statskontoret anfört, att enahanda bestämmelser rörande tillgodoräkning som de, vilka sålunda ifrågasatts i avseende å 11 § — vid befordran till första ordinarie tjänst — enligt statskontorets mening borde gälla även i avseende å 12 § i reglementet — vid befordran från lägre till högre ordinarie tjänst. På grund härav torde den nu i 12 § stadgade inskränningen av tillgodoräkningen till tid, varunder ordinarie tjänst innehafts, böra bortfalla.

Slutligen yttrar statskontoret, att en tillämpning av de huvudprinciper för tillgodoräkningsrätten, som ämbetsverket sålunda angivit, visserligen skulle bliva för tjänstemännen i vissa fall något förmånligare än de nu gällande, men att å andra sidan statsverket givetvis skulle, genom att föreskrifterna gjordes betydligt enklare och lättare att tillämpa, inbespara avsevärd arbetskraft och därav följande kostnader. I samband härmed ansåge sig statskontoret böra frambålla en omständighet, som i hög grad bidragit

till att en betänklig osäkerhet gjorde sig gällande i fråga om tjänstemännens löneklassplacering. En tjänsteman kunde tid efter annan inkomma med framställning om rätt att få tillgodoräkna sig olika delar av sin tjänstgöring. Då med den nuvarande tolkningen av föreskrifterna tillgodoräkandet av en del av tjänstgöringen inverkade på möjligheten att jämväl räkna till godo en annan del, kunde detta icke anses överensstämma med god ordning. Statskontoret ville därför föreslå, att i avlöningsreglementet intoges föreskrift därom, att en tjänsteman, som ville begagna sig av möjligheten att å en befattning få räkna sig tillgodo föregående tjänstgöring, skulle vara skyldig inom viss tid, exempelvis 6 månader från utnämningen, därom göra framställning. De övergångsbestämmelser i övrigt, som skulle erfordras, därest statskontorets mening i fråga om ordnandet av tillgodoräkningsrätten skulle i huvudsak godkännas, torde kunna i stort sett inskränkas till en föreskrift, att tjänsteman, som ansåge sig genom de ifrågasatta bestämmelserna kunna vinna en bättre löneklassplacering än den, han vid bestämmelsernas ikraftträdande eventuellt innehade, skulle därom göra framställning inom viss angiven tid.

I fråga om den s. k. sneddningsregelns tillämpning har statskontoret ansett, att 12 § 1 mom. andra stycket vore i behov av en tydligare avfattning. Därjämte hade erfarenheten visat, att en bestämmelse, som reglerade förhållandet mellan sneddnning och tillgodoräkning, måste anses erforderlig i de fall, då båda tillvägagångssätten samtidigt skulle tillämpas vid en tjänstemans löneklassplacering. I detta avseende saknades nämligen för närvarande varje föreskrift. Statskontoret hade för sin del i förekomna fall ansett, att samma tid icke finge tagas i betraktande såväl vid sneddnning som vid tillgodoräkning.

Kammarrätten har framhållit önskvärdheten av ett upphävande av den år 1922 införda begränsningen, enligt vilken blott tjänstgöring utöver tre år finge räknas tillgodo.

Från kammarrättens beslut i nu ifrågavarande avseende hava två ledamöter varit skiljaktiga och ansett, att ett effektivt avhjälpande av svårigheterna att rätt tillämpa 11 och 12 §§ knappast kunde ske på annat sätt än genom avskaffande av tjänstemännens rätt att tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring utom i de fall, då vederbörande i en följd under viss minimitid, förslagsvis sex månader, uppehållit befattning i statens tjänst, med vilken avlöning till stadigvarande (ordinarie eller icke-ordinarie) innehavare av densamma skulle, fränsett bidrag till egen och efterlevandes pensionering, hava utgått med minst samma belopp som den för hans egen tjänst bestämda avlöning. Såsom villkor för rätten att i dylikt fall för löneförhöjning beräkna tid före den ordinarie befattningens tillträde syntes enligt reservanternas mening böra få gälla de bestämmelser, som fastställts i 10 § av avlöningsreglementet.

Riksräkenskapsverket har ansett, att tjänsteman vid befordran till ordinarie tjänst borde få tillgodoräkna sig ej blott den tid, han uppehållit mot den ordinarie tjänsten svarande befattning å extra stat eller i medelbar eller omedelbar succession efter å sådan eller i 5 § 2 mom. upptagen befattning förordnad tjänsteman, utan även annan tid, varunder förordnande å tjänst, vare sig ordinarie eller å extra stat, innehafts. Bestämmelsen härom borde dock enligt verkets mening icke avse annan tid än den, som omedelbart anslöte sig till den ordinarie anställningen, och ej inrymma rätt att tillgodoräkna mer än viss kortare tidsperiod i en följd, lämpligen tre år. Vidare borde bestämmelserna om sneddnning omarbetas i förtydligande syfte.

Generaltullstyrelsen har betonat vikten av att rätten till tillgodoräkning bibehålles i åtminstone nuvarande omfattning. Beträffande beräkningssättet har styrelsen förordat ett förtydligande av 11 § i sådan riktning, att bestämmandet av den tid, som får tillgodoräknas, skulle ske på sådant sätt, att antingen först tre år, beräknade enligt 10 § 3 mom. a), avdroges och den överskjutande delen beräknades enligt nämnda stadgande, d. v. s. på samma sätt, som om vederbörande under denna tid varit ordinarie tjänsteman, eller ock samtliga perioder, varunder mot den sedermera tillträdde befattningen svarande tjänstgöring fullgjorts, sammanlades och från den sålunda sammanlagda tiden droges tre år samt återstoden räknades vederbörande tillgodo.

Riksarkivet har anført, att det syntes önskvärt, att vid uppflyttning i högre löneklass hänsyn finge tagas till ett med utövningen av den ifrågasvarande tjänsten likvärdigt föregående arbete, men att det icke syntes nödvändigt, att en blott mekanisk sammanräkning av förordnanden eller hopsummering av år skulle automatiskt medföra den avsedda förbättringen. Huruvida den praxis, som med stöd av från fall till fall givna beslut utbildats inom statskontoret, utgjorde den bästa lösningen i de båda nämnda avseendena, syntes ovisst. Säkert vore, att den elastiska formuleringen av paragrafen ofta gjorde det ytterst svårt för vederbörande ämbetsverk att här avgiva ett rättvist utlåtande.

Skolöverstyrelsen har föreslagit, att till 1 mom. av 11 § måtte göras ett tillägg av innehåll, att uppehåll i anställningen under högst sju dagar ej skulle föranleda avbrytande av periodberäkningen. Vidare har det synts styrelsen, att den i 12 § angivna tidsbegränsningen av sex månader borde ändras till att endast omfatta tre månader.

Från *kommerskollegium* hava åtskilliga önskemål beträffande 11 och 12 §§ uttalats. Sålunda har bestämmelsen, att tre år alltid skola frändragas, ansetts onödigt sträng, särskilt som den ifråga om befordran från befattning å extra stat till motsvarande befattning å ordinarie stat faktiskt medförde en minskning i avlöningsförmånerna. Vidare har anmärkning riktats mot bestämmelserna, att befattningshavare vid beföringstillfället skall innehava minst likvärdig tjänst för att få tillgodoräkna tidigare tjänstgöring samt att endast tjänstgöring i en följd må tillgodoräknas. Bestämmelsen i 11 § 3 mom., att hänsyn icke må tagas till del av kalenderkvartal, har ansetts böra utgå. Vad angår bestämmelserna i 12 § har tjänstgöring å den högre tjänsten motsvarande befattning ansetts böra räknas vederbörande tillgodo, även i den mån tjänstgöringen fullgjorts före vinnandet av ordinarie anställning i den lägre tjänsten. Slutligen har uttalats, att övergångsbestämmelserna till kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 367) angående vissa ändringar i avlöningsreglementet fått en innebörd, som stode i uppenbart motsatsförhållande till den princip, för vilken 12 § 1 mom. vore avsedd att giva uttryck, eller att befordran från lägre till högre tjänst alltid skulle medföra avlöningsförhöjning.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd har förklarat sig anse det oestridligt, att de under år 1922 vidtagna ändringarna av 11 och 12 §§ innebure betydande förenklingar i förhållande till de ursprungliga föreskrifterna. Lönenämnden har ock ansett gällande bestämmelser böra i huvudsak bibehållas och därvid tolkas så, att vid bestämmandet såväl av den tid av tre år, vilken borde frändragas vid tillgodoräkandet, som ock av den därefter infallande tjänstgöringstiden stadgandet i 10 § 3 mom. a) analogivis tillämpades. Detta beräkningssätt skulle innebära, att, sedan den oavbrutna anställningstiden efter fyllda aderton år fixerats, tjänstemannens placering å

lönescalan bestämdes enligt de för uppflyttning i löneklass i ordinarie tjänst gällande reglerna, varvid hänsyn dock icke finge tagas till den första tjänstgöringsperiod, efter vars slut uppflyttning första gången kunnat äga rum, därest befattningshavaren under perioden ifråga innehaft ordinarie tjänst. Bestämmelsen att anställning skall hava innehafts i en följd, har av lönenämnden ansetts böra bibehållas, varvid dock måhända till ledning för tillämpningen borde föreskrivas, att anställning i en följd skulle anses föreligga, även om avbrott i anställningen ägt rum under sön- eller helgdag eller om avbrottet föranletts av offentligt uppdrag eller därav, att tjänstemannen endast under viss begränsad del av året eller vissa bestämda dagar hade tjänstgöringsskyldighet, eller av annan liknande anledning.

Emellertid har lönenämnden efter att hava påpekat en del olägenheter, som enligt nämndens mening vore förbundna med ifrågavarande bestämmelser avfattning, anført, att nämnden trott sig finna, att en möjlighet till de påpekade olägenheternas avhjälpan skulle ligga i en utvidgning av bestämmelsen i 11 § 1 mom. till att omfatta jämväl förordnande å högre tjänst än som motsvarade den egna icke-ordinarie anställningen, eventuellt enligt grunder liknande dem, som enligt 12 § 1 mom. fjärde stycket gälla i fråga om ordinarie tjänstemäns rätt att vid befordran till tjänst inom högre lönegrad tillgodoräkna förordnande m. m., som infallit under det han varit ordinarie innehavare av lägre befattning. En omredigering av hit hörande bestämmelser i syfte att möjliggöra tillgodoräkande å viss tjänst av tjänstgöring, som infallit före befordran till lägre ordinarie tjänst, torde ock enligt lönenämndens mening kunna i detta sammanhang ifrågakomma.

I detta sammanhang torde få lämnas en kortfattad redogörelse för innehållet i en promemoria, som av revisorn i riksräkenskapsverket C. G. Beskow med skrivelse den 14 juni 1923 överlämnats till Kungl. Maj:t. I berörda promemoria har beträffande tillkomsten av stadgandena i 12 § angående sneddnings hänvisats till kommunikationsverkens lönekommittés betänkande, däri kommittén yttrat, att den s. k. sneddningsprincipen åsyftade, att befordran från lägre till högre tjänst alltid skulle medföra avlöningsförhöjning. Särskilt har framhållits kommitténs uttalande, att, på grund av att för två på varandra följande eller närliggande lönegrader vissa löneklasser alltid vore gemensamma, befordran under vissa mycket ofta inträffande förutsättningar skulle medföra, att tjänstemannen erhöles lägre lön än förut eller åtminstone icke erhöles någon löneförhöjning. Av vad kommittén sålunda och i övrigt anført rörande 12 § 1 mom. i avlöningsreglementet har Beskow ansett framgå, att den s. k. sneddningsprincipen enligt 12 § 1 mom. andra stycket aldrig varit avsedd att komma till tillämpning annat än för att förekomma, att en tjänsteman vid uppflyttning i högre lönegrad skulle komma i sämre ställning i avlöningshänseende än om han kvarstått i den lägre tjänsten, och att bestämmelsen sålunda varit avsedd att gälla endast det fall, att en eller flera löneklasser äro gemensamma för de båda lönegraderna, mellan vilka förflyttning ägt rum. Vidare har i promemorian anført, att stadgandet i 12 § 1 mom. andra stycket på grund härav rätteligen hade bort erhålla sådan lydelse, att efter orden »hänföras, äger» inskjutits »såvida en eller flera löneklasser äro gemensamma för de olika tjänstegraderna». Slutligen har gjorts gällande, att den formulering, som i reglementet givits åt ifrågavarande författningsrum, på grund av den betydande utvidgning av rätten till sneddnings, som densamma medfört, åsamkat statsverket avsevärda onödiga kostnader. Dessa

Revisorn
C. G.
Beskow.

kostnader hava av Beskow uppskattats till närmare 100 000 kronor om året för förvaltningsgrenar, vilka erhållit ny lönereglering.

Den sak-
knanige.

Bland de bestämmelser, som under den allmänna kritiken mot avlöningsförfattningarna varit föremål för de skarpaste anmärkningarna, intaga måhända 11 och 12 §§ i avlöningsreglementet främsta rummet. Det torde också förhålla sig så, att ifrågavarande bestämmelser i tillämpningen vållat de största svårigheterna, och detta ej blott på grund av det stora antalet ärenden av hithörande slag utan framför allt på grund av bestämmelsernas invecklade beskaffenhet och i många fall oklara innebörd. Bristerna i detta avseende äro ett arv från kungörelsen den 7 maj 1920 (nr 212) med vissa bestämmelser angående ålderstillägg för civila befattningshavare i statens tjänst, vilken kungörelse ligger till grund för avlöningsreglementets ursprungliga avfattning i förevarande del. Redan några få månader efter reglementets ikraftträdande fann man sig nödsakad att vidtaga åtskilliga ändringar i bestämmelserna. Resultatet härav återfinnes i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 367). Någon närmare redogörelse för vad dessa ändringar inneburo torde här ej tarvas. I det stora hela medförde de starka begränsningar av tjänstemännens förutvarande rätt att tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring för uppflyttning i högre löneklass. Dessa begränsningar kunde emellertid icke påtvingas befattningshavare, som före ändringarnas ikraftträdande den 1 juli 1922 erhållit ordinarie befattning; och stadgades på grund härav i särskilda övergångsbestämmelser, att de dittills gällande bestämmelserna rörande tillgodoräkning av tid för uppflyttning i löneklass fortfarande skulle, med visst undantag, äga tillämpning å tjänsteman, som vid utgången av juni månad 1922 innehade ordinarie befattning, dock allenast så länge han kvarstode i samma befattning eller innehade tjänst i samma lönegrad, som han vid nämnda tidpunkt tillhörde.

Att 1922 års ändringar skulle medfört betydande förenklingar av tillgodoräkningsbestämmelserna synes knappast bestyrkas av den erfarenhet, man hittills äger. Tvärtom hava förekommande frågor om tillämpning av de nya bestämmelserna på detta område visat, att svårigheterna blivit ännu större än förut. Och vid behandling i finansdepartementet av det förslag till tillämpningsföreskrifter, som framlagts av statskontoret i samråd med lönenämnderna, hava tillgodoräkningsbestämmelserna i sin nuvarande form befunnits lida av så avsevärda brister, att dylika föreskrifter knappast kunde med någon fördel meddelas. Vid den nu förestående avlöningsrevisionen torde fördenskull 1922 års bestämmelser icke kunna bibehållas. Vad främst torde böra eftersträvas är att göra tillgodoräkningsbestämmelserna tydliga och enkla att tillämpa. Därjämte bör emellertid tillses, att de icke leda till uppenbart orättvisa resultat.

Vad då angår bestämmelsernas sakliga innehåll torde till en början 1922 års uppdelning av de förut enhetliga stadgandena i särskilda föreskrifter att gälla vid befordran till första ordinarie tjänst (11 §) och andra att gälla vid befordran från en ordinarie tjänst till en högre sådan (12 §) få tagas under omprövning. Enligt nu gällande bestämmelser föreligga betydande olikheter i tillgodoräkningshänseende mellan dessa fall. Vid första befordran till ordinarie tjänst äger tjänstemannen tillgodoräkna sig den tid utöver tre år, varunder han efter fyllda 18 år i en följd innehaft anställning, som i avseende på tjänstgöringens art och omfattning finnes svara mot, vara jämförbar med eller högre än den tjänst, vid vilken tillgodoräkning skall äga rum. I detta fall fordras alltså, att hela den anställning, som skall få tillgodoräknas, skall

hava fortgått i en följd; och anställningen skall sträcka sig ända fram till tillträdet av den ordinarie tjänsten. När det gäller befordran från lägre till högre ordinarie tjänst, har något krav på förordnande i en följd ej uppställts. Avbrott i förordnandet kunna sålunda hava ägt rum utan att detta avskär möjligheten att tillgodoräkna tid, som infallit före avbrottet. Vad som fordras är, att förordnandet skall hava fortgått under minst sex månader i ett sammanhang. Å andra sidan gälla två väsentliga inskränkningar. Tillgodoräkningen enligt 12 § fjärde stycket får nämligen ej sträcka sig längre tillbaka i tiden än nio år före befordringen och kan ej avse förordnande eller annan tjänstgöring före tillträdet till första ordinarie tjänst. Formellt ligger ock en inskränkning däri, att 12 § fjärde stycket endast talar om att tjänsteman »på förordnande eller å extra stat uppehållit befattning», men denna inskränkning lär sakna egentlig betydelse, enär Kungl. Maj:t på grund av femte stycket äger besluta om tillgodoräkning av jämväl annat arbete i statens tjänst än nyss sagts.

Fråga är nu, huruvida tillräckliga skäl kunna anses föreligga för olika bestämmelser i förenämnda båda fall i avseende å rätten att tillgodoräkna föregående tjänstgöring för placering i löneklass. De ämbetsverk, som uttalat sig i denna fråga, hava ansett, att giltiga skäl för en åtskillnad ej föreläge. Det vill ock synas, som om lika bestämmelser härutinnan borde vara det principiellt riktiga. Lika bestämmelser torde för övrigt vara en förutsättning för att man skall kunna undvika att komma till orättvisa eller eljest orimliga resultat. I förslaget har i enlighet härmed i en paragraf — den 11:te — samlats alla bestämmelser om tillgodoräkning av tjänstgöring, likvärdig med tjänstgöringen i den befattning, vid vilken tillgodoräknande skall äga rum. En sådan anordning överensstämmer också med den ursprungliga uppställningen av 11 och 12 §§.

Den viktigaste frågan är emellertid, vad som skall få tillgodoräknas och hur beräkningen av denna tid skall äga rum. Härvidlag böra givetvis sakliga brister i de nuvarande bestämmelserna så vitt möjligt avhjälpas, men det torde vara lika viktigt, att stadgandena avfattas tydligt och jämväl i övrigt så, att de i tillämpningen ej vålla avsevärda svårigheter.

Vad angår det år 1922 införda avdraget av tre år från den tid, varunder likvärdig anställning innehaft eller likvärdig tjänstgöring eljest fullgjorts, har det i vissa fall lett till konsekvenser, vilka måste betecknas såsom orimliga. Vid upprepade tillfällen har allmänna civilförvaltningens lönenämnd framhållit en dylik konsekvens, vilken enligt nämndens mening borde föranleda ändring av 43 § i kungörelsen den 31 december 1921 (nr 778) med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare. I sitt nu förevarande yttrande har lönenämnden i detta avseende anfört följande:

»I övrigt tillåter sig lönenämnden beträffande bestämmelserna i 43 § av kungörelsen den 31 december 1921 erinra, hurusom lönenämnden med skrivelse den 23 oktober 1922 till Kungl. Maj:t ingivit förslag till ändrad lydelse av 1 mom. i sagda paragraf. I berörda skrivelse framhöll nämnden bl. a., hurusom fastställandet, enligt angivna författningsrum, av den löneklass, som är närmast lägre än den, som skulle hava gällt, därest vederbörande varit innehavare av ordinarie tjänst inom ifrågakommande lönegrad, givetvis borde ske i överensstämmelse med stadgandena i avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451), vilket i 11 och 12 §§ innehåller föreskrifter i berörda hänseende. De genom dessa paragrafer i deras ursprungliga lydelse meddelade föreskrifterna hade emellertid genom kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 367) undergått vissa ändringar av innebörd bl. a., att av den före tillträdet

till viss ordinarie tjänst infallande tjänstgöring, som tidigare i sin helhet fått vederbörande tillgodoräknas för placering i löneklass, skulle avräknas en tid av tre år. Härav syntes följa, att, därest innehavaren av en befattning å extra stat efter exempelvis sju års dylik tjänstgöring befordrades till ordinarie tjänst i samma lönegrad, han därvid skulle, därest ej annan tjänstgöring än nu nämnts kunde honom tillgodoräknas, hänföras till den löneklass som låge närmast högre än den lägsta löneklassen för den ordinarie tjänsten.

På enahanda sätt borde, enligt lönenämndens mening, vid tillämpningen av de i 43 § 1 mom. av kungörelsen 778/1921 meddelade bestämmelserna om avlöning till befattningshavare å extra stat så förfaras, att endast den tid, som översköte tre år, räknades vederbörande tillgodo för uppflyttning i löneklass. Dylik uppflyttning borde sålunda ifrågakomma först efter det vederbörande under sex år tjänstgjort vare sig i befattningen å extra stat eller i därmed likställd anställning. I enlighet härmed komme i det nyss antagna fallet en befattningshavare å extra stat att efter sju års tjänstgöring åtnjuta avlöning enligt den lägsta löneklassen för motsvarande ordinarie tjänst samt att, därest han då befordrades till dylik tjänst, vinna uppflyttning till närmast högre löneklass.

Avfattningen av stadgandet i 43 § 1 mom. av kungörelsen 778/1921 syntes dock icke utesluta en annan tolkning, nämligen att en befattningshavare å extra stat skulle åtnjuta lön enligt löneklassen närmast under den han skulle hava tillhört, därest han *vid tillträdet till befattningen* å extra stat vunnit befordran till ordinarie tjänst i motsvarande lönegrad. Med en dylik tolkning skulle han i det anförda exemplet — därest han efter sju års tjänstetid befordrades till ordinarie tjänst, som nu nämnts — icke genom befordringen vinna någon förbättring i sin löneställning; han skulle redan såsom befattningshavare å extra stat hava uppnått den löneklass, vilken han på grund av avlöningsreglementets bestämmelser komme att efter befordringen tillhöra.

Då ett dylikt förhållande icke kunde sägas stå i god överensstämmelse med grunderna för det nya lönesystemet, samt, på sätt nyss antytts, bestämmelserna i 43 § 1 mom. av kungörelsen 778/1921 syntes, efter utfärdandet av kungörelsen 367/1922, lida av en viss otydlighet i berörda hänseende ansåg sig lönenämnden böra ifrågasätta, huruvida icke en ändring i dessa bestämmelser borde i förtydligande syfte åvägbringas.

Enär det sålunda väckta spörsmålet, enligt vad under lönenämndens fortsatta verksamhet visat sig, har en betydande praktisk räckvidd, har nämnden ansett sig böra i detta sammanhang erinra om önskvärdheten av att förtydligande bestämmelser i nu berörda hänseende bliva meddelade.»

Det torde icke kunna anses stå i god överensstämmelse med principerna i det nya avlöningssystemet, att en person först sex år efter tillträdet av en befattning erhåller första uppflyttning i löneklass. Det synes vara hänsyn jämväl härtill, som ligga till grund för Kungl. Maj:ts beslut den 24 november 1922, varigenom lönenämndens ovanberörda skrivelse den 23 oktober 1922 förklarats icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Emellertid föreligger här, på sätt lönenämnden betonat, ett förhållande, som ingalunda kan anses riktigt, nämligen att en befattningshavare å extra stat med de nuvarande tillgodoräkningsbestämmelserna vid befordran till ordinarie tjänst inom samma lönegrad ofta icke erhåller någon förbättring i sin löneställning utan tvärtom, därest hänsyn tages till pensionsavgifterna, faktisk löneminskning. För avhjälpande av berörda missförhållande synes lämpligaste utvägen vara, att vid tillgodoräkning av förordnande å befattning på extra stat något avdrag av tre år icke äger rum. Även ur andra synpunkter torde en sådan åtgärd

vara att förorda. Före tillkomsten år 1920 av den mera allmänna rätten att tillgodoräkna likvärdig tjänstgöring plägade i regel tjänstgöring å extra stat efter beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen få för vinnande av ålderstillägg tillgodoräknas av den, som erhöll motsvarande tjänst å ordinarie stat; och härvid räknades hela tiden tillgodo utan något avdrag. Detta synes ock med hänsyn till extrastatstjänsternas karaktär vara väl motiverat. Ett annat förhållande äger rum vid tillgodoräkning av tjänstgöring såsom extra ordinarie tjänsteman eller under mera tillfälliga vikariat. I dessa fall torde det till grund för treårsavdraget liggande skälet — eller att viss utbildningstid erfordras och att denna ej bör få tillgodoräknas — verkligen förefinnas. Men så är knappast fallet, när det gäller tjänster å extra stat eller eljest förordnanden med vad som plägar benämnas »full lön». Beträffande sistberörda fall torde i detta sammanhang få hänvisas till Kungl. Maj:ts beslut den 27 oktober 1922 angående avlöning vid vissa vikariat av längre varaktighet. På sätt framgår av de utav vederbörande departementschef föreslagna och av Kungl. Maj:t genom nämnda beslut godkända riktlinjer för bestämmande av vikariatsersättning i antydnda fall är den högre vikariatsersättningen avsedd allenast för sådana vikariat som på grund av särskilda förhållanden hava mera permanent karaktär. Vad angår ersättningens belopp äro bestämmelserna om lön åt befattningshavare å extra stat avsedda att i dylika fall vinna tillämpning. Det torde vara befogat att med förordnande å extra stat jämställa här avsedda vikariatsförordnanden.

I det föreliggande förslaget har alltså i 1 mom. av 11 § stadgats rätt för tjänsteman att i obegränsad omfattning tillgodoräkna sig förordnande å befattning, som tillhör samma eller högre lönegrad, därest han under förordnandet åtnjutit lön enligt de för befattningshavare å extra stat gällande grunder. Förslaget avser att, så vitt angår tid efter den nya löneregleringens ikraftträdande, avlöningen skall utgå i form av lön och alltså ej till någon del bestå av vikariatsersättning. Lönen till befattningshavare å extra stat utgår i regel efter löneklassen närmast lägre än den, som skulle hava gällt, därest vederbörande varit innehavare av ordinarie tjänst inom ifrågavarande lönegrad. Har Kungl. Maj:t medgivit högre lön, än nu sagts, bör naturligtvis detta ej inverka på tillgodoräkningen. Har lönen däremot varit lägre, bör förordnandet falla under 2 mom. I fråga om beräkningen av i 1 mom. avsedd tid gäller, att hela förordnandetiden, oavsett i vad mån den motsvaras av fullgjord tjänstgöring, räknas vederbörande till godo. Detta innebär emellertid ej, att det skulle vara utan betydelse för tjänstemannens placering i löneklass, huru förordnandetiden använts. Tvärtom är i förslaget särskilt stadgat, att vid sådan placering de i 10 § 3 mom. andra stycket i avlöningsreglementet angivna villkor skola iakttagas. Härmed avses närmast, att vid placeringen skall undersökas, huruvida de för uppflyttning i löneklass erforderliga treårsperioder till minst fyra femtedelar utfyllas av tjänstgöring å den likvärdiga befattningen eller annan statens tjänst, av offentligt uppdrag, av semester eller annan ledighet med oavkortad lön eller av ledighet för militär tjänstgöring, och placeringen därefter bestämmas, så som om tjänstemannen under hela förordnandetiden varit ordinarie innehavare av den erhållna ordinarie tjänsten. Beslutet om tillgodoräkning bör alltså avse den eller de tidsperioder, förordnandet varat, utan avkortning för det fall, att omförmälda villkor ej uppfyllts, men vid användande av denna tid för placeringen i löneklass skola nämnda villkor iakttagas, på sätt nyss sagts.

Beträffande avfattningen av 1 mom. är vidare att märka, att någon annan fordran på den uppehållna befattningen icke uppställts än att den skall tillhöra

samma lönegrad som den tjänst, i vilken tillgodoräkning skall äga rum, eller ock högre lönegrad än denna. Härigenom hava tillmötesgått vissa från ämbetsverken uttalade önskemål om mera fast begränsade regler för tillgodoräkningen. Några nämnvärda svårigheter att konstatera uppfyllandet av ifrågavarande fordran torde ej föreligga. I sak innebär den i förhållande till nuvarande bestämmelser en utvidgning av tillgodoräkningsrätten så till vida, att tillgodoräkning enligt förslaget får äga rum, oavsett om tjänstgöringens art är densamma. Men å andra sidan kan den ock innebära inskränkning, i det att tjänstgöring, som väl till art och omfattning är likvärdig, ej får tillgodoräknas enligt detta moment, därest den uppehållna befattningen icke är placerad i samma lönegrad som den, i vilken tillgodoräkning skall äga rum. Någon fordran på helt sammanhängande förordnanden av i 1 mom. avsett slag har ej uppställts. Dels har nämligen en sådan fordran ansetts överflödig på den grund, att dylika förordnanden i allmänhet äga en mera permanent karaktär, dels hava praktiska hänsyn varit bestämmande. Ej heller har det synts föreligga anledning att i detta fall begränsa tillgodoräkningen till vissa år före befordringen.

Det har förutsatts, att bestämmelsen i 1 mom., sådan den är avfattad, skall avse eventuella förordnanden jämväl före det nya lönesystemets ikraftträdande. Huruvida sådant förordnande skall få tillgodoräknas enligt detta moment, är beroende på två omständigheter. Dels skall nämligen det slags befattning, varå förordnandet ägt rum, tillhöra samma lönegrad som den erhållna ordinarie tjänsten, och dels skall under tiden för förordnandet avlöningen hava utgått enligt de grunder, som under samma tid i allmänhet tillämpats beträffande lön åt befattningshavare å extra stat.

11 § 2 mom. handlar om tillgodoräkning av tid, då vederbörande i andra fall, än som avses i 1 mom., tjänstgjort å befattning, som i avseende å tjänstgöringens art och omfattning finnes svara mot, vara jämförbar med eller högre än den erhållna tjänsten. Under dessa bestämmelser faller alltså tjänstgöring å befattning i samma eller högre lönegrad utan att avlöningen varit bestämd på sätt i 1 mom. sägs. Hit torde ock få hänföras tjänstgöring å icke-ordinarie befattningar, vilka — såsom assessorsbefattningarna i hovrätterna, kammarkollegium och kammarrätten samt extra revisorsbefattningarna i riksräkenskapsverket — av en eller annan anledning icke placerats i samma lönegrad som motsvarande ordinarie tjänster, ehuru de måste anses i avseende å tjänstgöringens art och omfattning svarande mot dessa tjänster. Sistberörda fall måste dock anses utgöra undantag.

Det har beträffande i 2 mom. avsedda fall ansetts nödvändigt att taga hänsyn allenast till verkligen fullgjord tjänstgöring av samma omfattning, som å den ordinarie tjänsten, men å andra sidan har ej, såsom nu, någon fordran på sammanhängande tjänstgöring av viss minimilängd uppställts. Genom en dylik anordning vinner man en avsevärd förenkling i beräknings sättet. Man har nämligen helt enkelt att räkna tillhoppa alla tjänstgöringsdagar, mellanliggande sön- och helgdagar inberäknade. Härvid torde varje månad böra räknas till 30 dagar. Att man emellertid skulle få räkna sig tillgodo dylik mer eller mindre tillfällig tjänstgöring hur långt tillbaka i tiden som helst synes ganska orimligt. Den likvärdiga tjänstgöringen, särskilt om den, såsom i allmänhet är fallet i de i 2 mom. avsedda fall, varit tillfällig, förlorar i betydelse ju längre tillbaka i tiden den ligger, och dessutom torde av praktiska hänsyn en bestämd gräns bakåt böra uppdragas. Förslaget innebär, att allenast sådan tjänstgöring, som infallit under de närmaste nio åren före tillträddandet av den erhållna tjänsten, får tillgodoräknas. Där-

emot har ingen begränsning med hänsyn till befattningshavarens ålder ansetts böra äga rum, helst densamma på grund av treårsavdraget i stort sett torde få anses vara utan praktisk betydelse. Vad angår det s. k. treårsavdraget skulle detsamma enligt vad ovan sagts äga tillämpning i de fall, som avses i förevarande moment. Ett dylikt avdrag måste visserligen alltid bli i viss mån godtyckligt och kan komma att verka ojämnt. För att i särskilda fall, där tjänstgöringsförhållandena avvika från de i allmänhet inom här ifrågavarande förvaltningsgrenar rådande, kunna i någon mån modifiera bestämmelserna, skulle väl kunna tänkas ett stadgande om rätt för Kungl. Maj:t att, där tjänstgöringsförhållandena anses därtill föranleda, på framställning av vederbörande verk för tjänstgöring å vissa befattningar medgiva, att berörda avdrag må nedsättas under tre år. Särskilt skulle förhållandena i hovrätterna, där den egentliga utbildningstiden ligger före förordnandena å assessorsbefattning, kunna tänkas utgöra anledning till en dylik modifikation. Att ett stadgande av antydd innebörd det oaktat icke upptagits i förslaget har sin grund i önskvärdheten att på en så pass betydelsefull punkt som treårsavdraget erhålla en fast regel, vilken icke möjliggör osäkerhet och brist på enhetlighet i tillämpningen. Vad hovrätterna beträffar har den för deras del mest ogynnsamma bestämmelsen i de nuvarande tillgodoräkningsreglerna, eller den i 12 § 1 mom. fjärde stycket förekommande begränsning av tillgodoräkningen till tid, varunder vederbörande varit ordinarie tjänsteman på sätt förut antytts, i det föreliggande förslaget bortfallit.

Beträffande det i 2 mom. uppställda kravet på tjänstgöringens omfattning torde till sist böra framhållas, att detsamma måste anses innebära, att tid, varunder tjänstgöringen varit inskränkt till sin omfattning, ej får tillgodoräknas, även om sådan tjänstgöring fullgjorts på flera håll och vederbörandes sammanlagda dagliga tjänstgöring därigenom blivit minst lika lång som för motsvarande ordinarie tjänstgöring.

3 mom. har i huvudsak avseende å fall, som omförmälas i 11 § 2 mom. och 12 § 1 mom. femte stycket i nuvarande avlöningsreglemente. Vid tillgodoräkning, som här avses, torde i allmänhet böra gälla enahanda begränsningar som i 2 mom. Att dylika begränsningar ej direkt stadgats har sin grund i de skiftande förhållanden, vilka härvidlag kunna tänkas förekomma. Sålunda torde i vissa fall treårsavdraget kunna på grund av särskilda förhållanden anses böra inskränkas eller helt försvinna. Med tillhjälp av bestämmelserna i 3 mom. torde kunna regleras det fall, att ordinarie tjänsteman efter erhållet avsked återinträder i statens tjänst och där tillträder ordinarie befattning, å vilken han önskar tillgodoräkna sig tid, varunder han före avskedet innehaft ordinarie tjänst i samma eller högre lönegrad. Vad angår arbete utom statens tjänst torde någon ändring i förhållande till vad nu gäller knappast behöva äga rum, när bestämmelsen härom, på sätt framgår av motiveringen till densamma, är avsedd att få en högst begränsad användning.

4 mom. innehåller en helt ny bestämmelse, tillkommen på initiativ av statskontoret. Den innebär, att tjänsteman, som vill erhålla rätt till tillgodoräkning, skall därom hos vederbörande göra framställning inom sex månader från den dag, fullmakt eller konstitutorial å befattningen meddelats. Det har syntts vara ägnat att åstadkomma säkerhet och god ordning, att på detta sätt förhindra upptagande hur sent som helst av frågan om tillgodoräkning. Från tjänstemännens synpunkt torde inga invändningar av vikt kunna göras häremot.

Innan stadgandena om tillgodoräkning lämnas, torde det vara lämpligt att göra en jämförelse mellan nu gällande och i förslaget upptagna bestäm-

melser i sådant avseende. Vid en dylik jämförelse skall man finna, att förslaget innebär på vissa punkter utvidgningar, på andra inskränkningar av rätten till tillgodoräkning.

När det gäller förordnande å extra stat eller eljest med s. k. full lön i samma lönegrad som den erhållna tjänsten, innebär förslaget en avsevärd förbättring för tjänstemännen, i det att dels det nuvarande treårsavdraget bortfallit, dels kravet på förordnande i en följd eller, där fråga är om tillgodoräkning vid befordran från lägre till högre ordinarie tjänst, under minst sex månader i ett sammanhang uppgivits. Vid befordran från lägre till högre ordinarie tjänst tillkommer dessutom, att begränsningen till de närmaste nio åren före befordran bortfallit för de förordnanden, som avses i 1 mom.

Är det fråga om förordnande utan att s. k. full lön åtnjuts, innebär förslaget förbättringar för tjänstemännen så till vida, att kravet på sammanhang helt och hållet eller inom perioder av viss minimilängd bortfallit. Å andra sidan räknas emellertid endast fullgjord tjänstgöring tillgodo och allenast sådan, som infallit under de närmaste nio åren före tillträdet av den ordinarie tjänst, varå tillgodoräkning skall äga rum. Vad förbättringarna beträffar torde det nu mycket ofta inträffa, att avbrott i den likvärdiga anställningen lägga hinder i vägen för tillgodoräkning. Det torde fördenskull innebära en allmän och för tjänstemännen ofta mycket betydande förmån, att sammanhang härutinnan ej vidare kräves. I fråga om kravet på fullgjord tjänstgöring torde böra bemärkas, att sådana förordnanden, som här avses och som nu få tillgodoräknas, även om de ej i sin helhet motsvaras av fullgjord tjänstgöring, i själva verket torde vara så gott som helt utfyllda av tjänstgöring. Angivna inskränkning torde fördenskull icke annat än i ett fåtal fall vara av egentlig betydelse. Tillgodoräkningens begränsning till de närmaste nio åren före tillträdet av erhållen befattning torde måhända i enstaka fall komma att medföra försämring, men någon allmänna omfattning lära dessa fall knappast kunna få. Vid befordran från lägre till högre ordinarie tjänst förefinnes för övrigt denna begränsning redan nu.

Såsom en förbättring är slutligen att anteckna, att vid befordran från lägre till högre ordinarie tjänst den nuvarande begränsningen av tillgodoräkningen till den tid, vederbörande varit ordinarie tjänsteman, bortfallit.

Allt som allt synes förslaget alltså vara så pass förmånligt, att de tjänstemän, å vilka 1922 års bestämmelser på detta område nu äro tillämpliga, skola i stor utsträckning finna sig kunna medgiva de nya bestämmelsernas tillämpning i de förras ställe. De tjänstemän däremot, som erhållit rätt till tillgodoräkning enligt de ursprungliga bestämmelserna i avlöningsreglementet, torde i allmänhet ej finna en sådan tillämpning förmånlig.

12 § i dess föreslagna nya lydelse innehåller i 1 mom. allenast bestämmelserna om s. k. sneddnning.

Vad nu angår sneddningsreglerna hava desamma till sin allmänna beskaffenhet behandlats redan i det föregående. Därvid har påvisats, att dessa regler alltid måste medföra vissa olägenheter. För undvikande härav finnas två utvägar, nämligen att antingen helt borttaga sneddnningen eller ock om-lägga den så, att vinsten vid befordran från en lönegrad till annan motsvarar det antal löneklasser, som utgör skillnaden mellan lönegraderna. Ingen av dessa vägar torde emellertid vara praktiskt framkomlig. Sneddnningen anses ju tämligen allmänt såsom en viktig fördel i det nya lönesystemet. En sådan fördel läser man alltså ej gärna avstå ifrån. Och att så utsträcka

snedddningen, som skulle bliva fallet genom den nyss antydda omläggningen, lärer ej kunna ifrågakomma. Det har sålunda befunnits ofrånkomligt att behålla snedddningen i dess nuvarande omfattning.

Såsom redan angivits hava från en del håll och utförligast i förenämnda, av revisorn C. G. Beskow utarbetade promemoria vissa anmärkningar riktats mot bestämmelserna i nuvarande andra stycket av 1 mom. En närmare undersökning av dessa anmärkningar synes dock giva vid handen, att någon ändring icke bör komma till stånd.

I sin motivering till bestämmelserna om snedddning anförde kommunikationsverkens lönekommitté, att snedddningsprincipen åsyftade, att befordran från lägre till högre tjänst alltid skulle medföra avlöningsförbättring. Fördens skull stadgades i första stycket av 12 § 1 mom., att tjänsteman vid befordran alltid skulle uppflyttas i en högre löneklass än den, han tillhörde före befordringen, eller, då befordringen skedde samtidigt med det han skulle i den lägre tjänsten uppflyttas i högre löneklass, jämväl högre än denna. Beträffande andra stycket av nämnda moment anförde kommittén ett exempel, som visade, att, om bestämmelsen i sagda stycke ej funnes, det skulle kunna inträffa, att en tjänsteman komme i sämre läge än om han befordrats till den högre tjänsten senare än som i verkligheten skett. Exemplet avsåg det fall, att en tjänsteman, som befordras från tjänst inom första till tjänst inom andra lönegraden, under två år tillhört tredje löneklassen i den lägre tjänsten och således, om befordringen ej inträffat, skulle varit berättigad att efter ett år uppflyttas i fjärde löneklassen. Det kunde enligt kommitténs mening icke innebära tillfyllestgörande rättvisa, att han efter befordringen måste kvarstå i samma fjärde löneklass under fulla tre år, enär han då skulle komma i sämre läge, än om han befordrats ett år senare.

Såsom motiv för bestämmelsen i andra stycket av förevarande moment har kommittén alltså angivit allenast, att man därigenom velat undvika, att tjänstemannen komme i sämre läge än om han befordrats till högre tjänst senare än som skett. Bestämmelserna hava emellertid så utformats, att de avse jämväl visst fall, då nämnda resultat icke skulle åstadkommas, om bestämmelserna sänkades. Är nämligen ingen löneklass gemensam för den lägre och den högre lönegraden, kan tjänstemannen icke genom senare befordran komma i förmånligare läge än genom tidigare befordran. Det torde emellertid icke utan vidare få antagas, att avfattningen av bestämmelserna, på den grund att motiveringen icke täcker jämväl detta fall, skulle stå i strid med samma motivering.

Vad angår statsverkets kostnader för snedddning i de fall, där den lägre och den högre tjänsten icke hava någon löneklass gemensam, hava undersökningar verkställt och befunnits giva vid handen, att sagda kostnader äro nära nog betydelselösa. Befordran mellan lönegrader utan gemensam löneklass under sådana omständigheter, som skulle medföra rätt till snedddning, kunna nämligen förekomma allenast i ett fåtal fall.

Det kan sålunda ur statsverkets synpunkt sägas vara av mindre betydelse, huruvida snedddning må förekomma jämväl i det fall, att den lägre och den högre lönegraden icke hava någon löneklass gemensam. Ett borttagande av snedddningen i nämnda fall skulle emellertid medföra en betänkelig skärpning av den olägenhet, som, enligt vad förut sagts, alltid följer av snedddningen. Lättast torde detta visas genom ett exempel. Två personer, A och B, tillhöra båda 14:de lönegraden och 21:a löneklassen, som de tillhört vardera två år. A befordras till 16:e lönegraden. Om tillgodoräkning ej förekommer, placeras han i 22:a löneklassen. Får han ej begagna sig av snedddning, erhåller han upp-

flyttning till 23:dje löneklassen först efter tre år. Därest B samtidigt med A befordras till 15:de lönegraden, kommer han genom sneddnningen omedelbart i 22:dra löneklassen och skall anses hava tillhört denna i två år. Befordras han efter ytterligare ett år till tjänst i 16:de lönegraden, kommer han genom sneddnningen omedelbart i 24:de löneklassen. Vid samma tid har A tillhört 22:dra löneklassen ett år. B har sålunda vunnit ej mindre än fem år i förhållande till A genom att på väg till 16:de lönegraden passera 15:e lönegraden. Med de nuvarande bestämmelserna är motsvarande vinst för varje fall begränsad till tre år.

På angivna grunder synes man icke rimligtvis kunna genomföra en sådan ändring av sneddnningen, att andra stycket i 12 § 1 mom. skulle inskränkas till att gälla vid befordran allenast mellan tjänster, som hava en eller flera löneklasser gemensamma. Däremot skulle det kunna ifrågasättas att på ett annat och mera omfattande sätt begränsa sagda sneddnning. När tjänsteman i viss lönegrad uppnått högsta löneklassen och sålunda i denna lönegrad icke har att motse någon ytterligare avlöningsförhöjning, skulle han nämligen genom befordran till tjänst inom högre lönegrad kunna anses erhålla en skälig vinst, även om han ej får räkna sig till godo den tid, han tillhört sagda löneklass. I enlighet härmed skulle måhända rätten att tillgodoräkna tid i löneklass, som är närmast lägre än den, vilken uppnås på grund av det nuvarande stadgandet i 12 § 1 mom. första stycket, kunna inskränkas så, att den ej gäller i fråga om tjänsteman, som i den lägre tjänsten uppnått högsta löneklassen. För statsverkets del skulle väl en dylik inskränkning hava större betydelse än den av revisorn Beskow avsedda begränsningen, men detta synes ej vara tillräckligt skäl för en sådan åtgärd. Därtill kommer, att åtgärden skulle medföra vissa olämpliga konsekvenser i fråga om vinsten av sneddnning, i det att denna skulle kunna helt bortfalla vid en aldrig så ringa förskjutning framåt av befordringen. I förslaget har sålunda icke heller på denna punkt gjorts någon ändring beträffande sneddnningen.

Till sist återstår att något beröra frågan om förhållandet mellan tillgodoräkningsbestämmelserna i 11 § och sneddningsreglerna i 12 § 1 mom. Redan på grund av den åtskillnad, som i förslaget göres mellan de båda lagen av bestämmelser genom hänförande av tillgodoräkningsbestämmelserna till 11 § och av sneddningsbestämmelserna till 12 §, har större klarhet angående innebörden av bestämmelserna och deras ömsesidiga tillämplighetsområden vunnits. Men dessutom har det ansetts nödigt att giva åt sneddningsbestämmelserna en avfattning, som tydligt angiver deras karaktär av andrahandsnormer, tillämpliga endast för det fall, att bestämmelserna i 10 § 1 mom. och 11 § icke räcka till för att bereda tjänstemannen den såsom skälig ansedda vinsten av befordran. Med den i förslaget givna formuleringen torde det vara uppenbart, att tillgodoräkningsbestämmelserna i 11 § och sneddningsreglerna i 12 § 1 mom. ej kunna tillämpas så att säga utanpå varandra.

Vad i övrigt angår 12 § har, med föranledande jämväl av en från kommerskollegium framställd anmärkning, viss mindre ändring föreslagits i 2 mom. Beträffande tjänsteman, som efter egen ansökning förflyttas från tjänst inom högre till tjänst inom lägre lönegrad, är nu föreskrivet, att han skall åtnjuta lön enligt den lönegrad, han vid förflyttningen tillhörde, dock ej enligt högre löneklass än den högsta för den lägre tjänsten gällande. I förslaget har i stället stadgats, att tjänstemannen skall bibehålla den placering i löneklass, han vid förflyttningen ägde, dock med nyssnämnda begränsning. Härvid förutsättes, att lön och övriga förmåner skola, i enlighet med vad eljest gäller, utgå enligt den lönegrad, till vilken tjänsten hör, d. v. s. den lägre. Själv-

fallet skall tjänstemannen, om han icke redan uppnått den högsta löneklassen i den lägre tjänsten, äga i vanlig ordning uppflyttas i högre löneklass inom denna tjänst.

I 13 § hava föreslagits vissa ändringar i syfte att giva uttryck åt den principen, att icke blott lön utan även övriga förmåner följa den lönegrad, tjänstemannen tillhör. Sista meningen i 3 mom. första stycket har vidare omformulerats i anslutning till den föreslagna formuleringen av 12 § 2 mom.

13 §.

Beträffande 14 § torde här få erinras, att vissa tjänstemän i Norrland hos Kungl. Maj:t gjort framställning om ökade förmåner i olika avseenden, bland annat i fråga om kallortstillägg. Någon ändring av bestämmelserna om sådana tillägg har emellertid ansetts icke ligga inom ramen för den nu pågående avlöningsrevisionen.

14 §.

Bestämmelserna rörande de löneförmåner, tjänsteman vid tjänstledighet av olika anledningar äger uppbära, återfinnas i 15—17 §§ av gällande avlöningsreglemente samt i 3 § i kungörelsen den 31 december 1921 med tilläggsbestämmelser till detta reglemente. För innehållet av dessa bestämmelser torde någon närmare redogörelse här ej erfordras.

15, 16 och
17 §§.

Vad ifrågavarande bestämmelser angår, framhölls i förutberörda, inom finansdepartementet utarbetade förslag, att det syntes lämpligt, att de sammanfördes på ett ställe, samt att någon olägenhet knappast vore förbunden med deras sammanförande i reglementet. Därest jämkning i de föreskrifter, som nu av Kungl. Maj:t utfärdats skulle anses önskvärd, borde allt fortfarande möjlighet finnas för Kungl. Maj:t att för vissa grupper av tjänstemän eller i särskilda fall härom meddela beslut. Erforderliga tabeller rörande tjänstledighetsavdrag borde ingå såsom bilaga till reglementet. För vinnande av större enkelhet vid tillämpningen syntes det emellertid kunna ifrågasättas, huruvida icke tjänstledighetsavdragen kunde inskränkas till två och i samband därmed bestämmelserna göras mindre vidlyftiga, varvid dock borde övervägas, om icke å ena sidan rätten till oavkortad lön vid sjukdom, som ej föranletts av olycksfall i tjänsten, borde bortfalla, under det att man å andra sidan borde beakta framförda klagomål mot den skärpning, föreskrifterna om löneavdrag vid annan ledighet erhållit i och med det nya lönesystemets genomförande. I det uppgjorda förslaget hade sålunda bestämmelserna i nu förevarande hänseende sammanförts i 15—17 §§, i samband varmed de s. k. C-avdragen slopats. Rätten till full lön under viss tids sjuklighet i andra fall än för skada i tjänsten hade borttagits men i stället hade möjlighet beretts tjänstemännen att erhålla allenast B-avdrag vid tio dagars tjänstledighet för enskilda angelägenheter. Vid tjänstledighet av annan anledning än som avses i 15 och 16 §§ av reglementet hade B-avdrag stadgats som regel men åt vederbörande verk inryckts befogenhet att bestämma ett högre avdrag.

I sitt över förslaget avgivna utlåtande anförde statskontoret, att enligt statskontorets mening intet syntes vara att erinra emot slopandet av C-avdraget, då ju verken, när sådant avdrag eljest skolat förekomma, kunde utöver B-avdraget föreskriva det ytterligare avdrag, de funne skäligt. Borttagandet av den fria sjukledigheten, som först genom nya avlöningsreglementet införts för allmänna civilförvaltningens del, ville statskontoret ej heller motsätta sig, då löneavdraget vid sjukdom vore relativt lågt och rätten till full avlöning kunde föranleda missbruk samt ersättning kunde sägas i viss mån beredas tjänstemännen genom de föreslagna gynnsammare bestämmelserna

rörande avlöning under tjänstledighet för enskilda angelägenheter. Mot nu gällande bestämmelser kunde enligt statskontorets mening över huvud taget riktas den anmärkningen, att de i allt för hög grad bundit verkens befogenhet, och härutinnan skulle genom förslaget större rörelsefrihet komma att lämnas. Särskilt bestämmelserna om tjänstledighet för enskilda angelägenheter hade syntes statskontoret vara alltför snävt avfattade Statskontoret tillstyrkte därför sådan ändring av bestämmelserna, att vederbörande verk finge möjlighet medgiva en tjänsteman tio dagars dylik ledighet mot B-avdraget, detta sålunda i överensstämmelse med det remitterade förslaget. Statskontoret förordade ock, att tabellerna över löneavdragen överflyttades till reglementet som en bilaga till detta. Enligt statskontorets mening skulle nämligen härigenom, förutom koncentration, vinnas, att man för de olika löneavdragen skulle kunna bibehålla de korta och koncisa uttrycken A-avdrag och B-avdrag, vilket icke syntes sakna praktisk betydelse. Vid tabellernas begagnande syntes det även vara ändamålsenligare att för varje löneklass A- och B-avdragen ställdes vid sidan av varandra. Ävenledes ansåge statskontoret, att den nu använda termen »tjänstledighetsavdrag» borde utbytas mot »löneavdrag», vilket syntes statskontoret vara ett riktigare och lämpligare uttryck.

I avlöningsreglementets bestämmelser om tjänstledighetsavdrag ville statskontoret även ifrågasätta, om icke jämväl en annan saklig ändring borde ifrågakomma. Innebörden av 4 mom. i 16 § syntes enligt statskontorets förmenande vara den, att tjänsteman, som uppnått den ålder, att skyldighet att avgå från tjänsten inträtt, men som erhållit tillstånd att kvarstå, icke vore berättigad att uppbära någon som helst avlöning vid sådan ledighet, som i de föregående momenten omförmälas, d. v. s. på grund av sjukdom, på grund av skada i tjänsten eller på grund av förbud att tjänstgöra till förekommande av smittofara. Att någon modifikation av denna bestämmelse vore befogad, syntes statskontoret uppenbart.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd, som, enligt vad förut nämnts, likaledes avgav utlåtande över ovannämnda inom finansdepartementet utarbetade förslag, framhöll häri, hurusom de i 16 och 17 §§ ifrågasatta bestämmelserna om lön vid olika slag av tjänstledighet för vissa fall innebure skärpningar av nu gällande regler, under det att i andra fall de föreslagna bestämmelserna skulle bliva för tjänstemännen förmånligare än de nuvarande. Sålunda innebure föreskrifterna i 16 §, att tjänsteman vid sjukdom i andra fall än uti 2 mom. avsåges skulle vidkännas det s. k. A-avdraget, ett upphävande av den nuvarande möjligheten att vid här avsedd sjukdom få bibehålla oavkortad lön under så lång tid, att ledigheten för sjukdom tillika med semester eller därmed jämförlig ledighet icke överstege 45 dagar, och vid de i 3 §, avd. A, punkterna 2 och 3, i kungörelsen den 31 december 1921 (nr 753) angivna slagen av ledighet skulle vederbörande komma att vidkännas större avdrag å lönen än vad nu vore händelsen. Däremot skulle i vissa fall, för vilka nu C- eller D-avdragen vore avsedda att komma till användning, ledigheten medföra ett avstående av allenast B-avdraget. Det sistnämnda skulle sålunda bliva händelsen beträffande ledighet för annat offentligt uppdrag än riksdagsmannaskap eller uppdrag för statens räkning, för vilket ersättning ej utginge.

Enligt förslaget skulle emellertid prövningsrätt å förevarande område alltjämt i vissa fall tillkomma såväl vederbörande verksstyrelse som Kungl. Maj:t. Denna prövning syntes lönenämnden i brist på närmare detaljföreskrifter till ledning för densamma komma att medföra icke obetydligt besvär

och möjligen hava till följd en viss oenhetlighet i tillämpningen, särskilt då det gällde ledighet för fullgörande av avlönat uppdrag.

Lönenämnden var för sin del av den meningen, att vissa sakliga ändringar i de nuvarande bestämmelserna rörande lön vid ledighet från tjänsten kunde vara av förhållandena påkallade, liksom det givetvis ock vore önskvärt att i görligaste mån förenkla och sammanföra dessa bestämmelser. På nyss anförda grunder kunde emellertid lönenämnden icke undgå att finna antagligt, att i åtskilliga fall de föreslagna bestämmelserna icke skulle medföra den avsevärda lättningen. Härvid syntes lönenämnden även hava anledning att taga hänsyn till det förhållandet, att de äldre, i avlöningsreglementet innefattade bestämmelserna fortfarande skulle komma att behöva tillämpas vid sidan av de nya, vilket särskilt å förevarande område lätteligen kunde medföra oreda och misstag.

De ämbetsverk, från vilka jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 28 mars 1923 yttranden inhämtats rörande avlöningsrevisionen, hava så gott som samtliga uttalat sig för ett upphävande av den nu gällande anordningen, varigenom bestämmelserna om semester och tjänstledighet för sjukdom äro sammankopplade. I samma riktning hava allmänna civilförvaltningens lönenämnd och lönenämnden för riksdagens verk yttrat sig. Det har i detta avseende framhållits, att det måste framstå såsom en orättvisa, att icke jämväl högre befattningshavare, vilka uppnått 40 levnadsår, kunde komma i åtnjutande av kortare tids kostnadsfri tjänstledighet för sjukdom; och har det på grund härav föreslagits, att samtliga tjänstemän måtte berättigas till dylik ledighet under visst antal dagar av året, varvid förslagsvis nämnts 15—25 dagar. Det är endast en myndighet, medicinalstyrelsen, som ifrågasatt den kostnadsfria sjukledighetens borttagande. Medicinalstyrelsen har i frågan anført, bland annat, att det torde kunna inträffa fall, då befattningshavare utan någon större sjukdomsanledning begagnade sig av kostnadsfri ledighet, samt att anledning att medgiva större förmån vid kortare sjukledighet än vid långvarig, för befattningshavarens ekonomi mer ansträngande sjukdom icke syntes föreligga.

Ävenledes hava ett flertal myndigheter och riksdagens verks lönenämnd framhållit, att det kunde anses föreligga ett normalt behov av tjänstledighet för enskilda angelägenheter, varför tjänstemännen borde beredas möjlighet att mot löneavdrag — i allmänhet har det lägsta avdraget ifrågasatts — erhålla dylik ledighet under visst antal dagar av året. Det föreslagna dagantalet har varierat mellan 10 och 30, och från flera håll har gjorts gällande, att 10 dagar vore allt för kort tid. Särskilt hovrätterna hava funnit behov föreligga av föreskrifter i nu angivna syfte; och har därvid framhållits, att befattningshavare i hovrätterna vore skyldiga att uttaga sin semester under den tid, vederbörande division hade semester, varför möjlighet saknades för befattningshavare att under andra delar av året bereda sig kostnadsfri ledighet.

Allmänt har även givits uttryck åt önskvärdheten av en begränsning av antalet avdragstyper, och har därvid, under framhållande av att de under B och C i kungörelsen den 31 december 1921 angivna anledningarna till tjänstledighet till sin beskaffenhet vore så ensartade, att de näppeligen kunde motivera olika avdrag, förordats, att B-avdraget, som i allt fall uppginge till 40 % av avlöningen, borde komma till användning även vid tjänstledighet för under C angivna anledningar.

I anledning av att det ifrågasatts, att vederbörande verk, i likhet med vad tidigare ägt rum vid den allmänna civilförvaltningen, borde medgivas större rörelsefrihet beträffande tillämpning av olika avdrag, hava hovrätterna, marin-

förvaltningen, försäkringsinspektionen, statskontoret, de s. k. lärda verken och Sveriges geologiska undersökning uttalat sig för en sådan utsträckning av verkens befogenhet. Andra myndigheter, såsom statistiska centralbyrån, riksräkenskapsverket, kontrollstyrelsen och stuteriöverstyrelsen hava emellertid ansett, att en större rörelsefrihet för verken icke vore ägnad att befordra en önskvärd likformighet i bestämmelsernas tillämpning inom de olika verken. Riksräkenskapsverket har föreslagit, att Kungl. Maj:t måtte erhålla befogenhet att för viss grupp av befattningshavare eller för särskilda fall bestämma, att avdrag skulle ske efter andra än de eljest i allmänhet gällande reglerna.

Arméförvaltningen och kammarkollegium hava ifrågasatt, huruvida icke i förenklande syfte de för varje löneklass bestämda tjänstledighetsavdragen kunde sammanslås till ett för varje lönegrad. Skillnaden mellan de olika avdragen inom samma grad vore enligt kammarkollegii mening alltför obetydlig — i de lägre graderna uppgående till endast tio öre och i de högre till femtio öre — för att frågan kunde få någon större ekonomisk betydelse för statsverket. Det för lägsta löneklassen inom varje lönegrad bestämda avdraget syntes därvid skäligen böra komma till användning. I fråga om löneavdragens storlek har kammarrätten framhållit, att löneavdraget vid tjänstledighet för sjukdom utginge vid en avlöning av 120—150 kronor i månaden med 15—12 % av dagavlöningen men däremot vid en avlöning av 1 350—1 500 kronor i månaden med 33—30 % av dagavlöningen. Kammarrätten har vidare anført, att Stockholms stads löneregreringskommitté i sitt den 6 juli 1920 avgivna betänkande uttalat, att, enligt vad erfarenheten syntes giva vid handen, de på de lägre tjänsterna lågt satta tjänstgöringspenningarna skapat en viss benägenhet inom de lägre graderna att helst i anknytning till semestern använda sig av tjänstledighet för sjukdom eller svag hälsas vårdande. Kommittén hade därför föreslagit, att tjänstgöringspenningarnas belopp för samtliga lönegrader sattes till 30 % av begynnelseavlöningen. De synpunkter, som sålunda anlagts vid uppgörande av gällande löneregrering för Stockholms stads tjänstemän, syntes kammarrätten vara värda beaktande. Vidare borde observeras, att löneavdragen för närvarande utginge med lika belopp inom en och samma löneklass oberoende av dyrtidsgrupperingen. Även av Svea hovrätt, statistiska centralbyrån och riksdagens verks lönenämnd har föreslagits, att likställighet borde genomföras inom varje lönegrad genom minskning av avdragen i de högre löneklasserna.

Skolöverstyrelsen har ansett, att ledighet för sjukdom, ådragen i tjänsten, t. ex. förgiftning, orsakad av arsenik i tjänsterummet, borde likställas med tjänstledighet på grund av olycksfall i tjänsten.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd och riksdagens verks lönenämnd hava såsom sin mening uttalat, att bestämmelsen att tjänsteman vid ledighet för fullgörande av uppdrag för statens räkning, för vilket ersättning icke utginge, skulle vidkännas A-avdrag, knappast kunde anses med billighet fullt överensstämmande. Utförande av oavlönat statsuppdrag syntes snarare böra likställas med de arbeten eller uppdrag, som omförmälas i 15 §, varför det ifrågasatts, huruvida icke genom föreskrift i sagda paragraf lämpligen borde medgivas rätt för tjänsteman att jämväl under dylikt oavlönat uppdrag åtnjuta oavkortade löneförmåner.

Lönenämnden för riksdagens verk har vidare funnit det obilligt, att tjänsteman, som uppnått pensionsålder men erhållit tillstånd att kvarstå i tjänsten, vid ledighet av vad slag det vara månne skulle avstå hela avlöningen.

Av de s. k. lärda verken har framhållits angelägenheten av att tjänstemännen kunde beredas möjlighet erhålla ledighet för vetenskapligt arbete

mot åtnjutande av förhållandevis samma förmåner som före utfärdandet av nu gällande avlöningsreglemente.

Slutligen har Sveriges geologiska undersökning erinrat, att tjänsteman för undersökning ägde att utan kostnad för statsverket verkställa praktiskt-geologiska utredningar åt enskilda eller kommuner, varvid de emellertid efter tillkomsten av det nya avlöningsreglementet vore skyldiga att avstå samtliga avlöningsförmåner. Undersökningen ansåge det lämpligare, om undersökningen liksom tidigare finge i de enskilda fallen bestämma om avdragets storlek.

Såsom av den ovan lämnade redogörelsen framgår, hava ett flertal anmärkningar framställts mot nu gällande bestämmelser angående tjänstledighetsavdrag. I stort sett synas dessa anmärkningar befogade. Bestämmelserna synas icke blott onödigt detaljerade utan även ägnade att göra tjänstemännens avlöningsförhållanden under olika slag av ledighet tämligen invecklade. Skäl synas sålunda tala för, att föreskrifterna härutinnan underkastas vissa ändringar i förtydligande och förenklande syfte. Härvid torde jämväl de jämkningar med avseende å föreskrifternas sakliga innehåll böra vidtagas, som kunna anses rimliga och skäliga samt i övrigt av behovet påkallade.

Den sak-
kunnige.

Vad då först angår önskemålet om större överskådlighet över ifrågavarande bestämmelser torde för uppnående härav samtliga hithörande bestämmelser — i stället för att, såsom för närvarande är fallet, vara intagna dels i avlöningsreglementet och dels i särskild författning — lämpligen böra sammanföras på ett ställe, och synes det härvid naturligt, att bestämmelserna inordnas under särskilda paragrafer i avlöningsreglementet. I det nu framlagda förslaget återfinnas bestämmelserna angående de löneförmåner, tjänsteman vid ledighet av olika anledningar äger uppbära, uti 15, 16 och 17 §§. I 15 § hava angivits de fall av ledighet, då tjänsteman må uppbära oavkortad lön, i 16 § omnämnas de särskilda slag av tjänstledighetsavdrag, tjänsteman må vid ledighet kunna vidkännas, och i 17 § inrymmas bestämmelserna om de särskilda fall av ledighet, då tjänsteman har att helt eller delvis avstå lönen.

För vinnande av större enkelhet vid tillämpningen av bestämmelserna angående tjänstledighetsavdrag hade i förutberörda inom departementet uppgjorda förslag ifrågasatts, huruvida icke de nuvarande formerna för tjänstledighetsavdrag kunde begränsas till två och huruvida icke i samband därmed föreskrifterna om avdragens tillämpning kunde göras mindre vidlyftiga. Såsom förut framhållits, har i de avgivna utlåtandena givits uttryck åt önskvärdheten av en sådan begränsning. I det nu uppgjorda förslaget har jämväl detta önskemål blivit tillgodosett. Allenast två avdragstyper skulle alltså komma i fråga, nämligen A- och B-avdragen. I övriga fall skulle, där ej enligt 15 § oavkortad lön må uppbäras, hela lönen avstås. För överskådlighetens skull hava de särskilda avdragsbeloppen sammanförts i en tabell, vilken skulle ingå såsom bilaga till avlöningsreglementet. I förenklingssyfte hava ock i denna tabell tjänstledighetsavdragen, vilka för närvarande äro bestämda till särskilda belopp för varje löneklass, beräknats för varje lönegrad, varvid avdraget satts till det belopp, vartill det enligt gällande skala uppgår uti den andra löneklassen av vederbörande lönegrad. Förslag i sådant syfte har ock framlagts av 1921 års lönekommitté.

Beträffande frågan, huruvida större rörelsefrihet i fråga om tillämpningen av olika avdrag borde medgivas vederbörande ämbetsverk hava, på sätt förut nämnts, olika meningar yppat sig inom verken. Vissa verk hava uttalat sig

till förmån för en större sådan frihet, men andra hava ansett, att en större rörelsefrihet för verken i berörda hänseende icke vore ägnad att befordra en önskvärd likformighet i bestämmelsernas tillämpning inom de olika verken. Då det syntes vara av synnerlig vikt, att en dylik likformighet, så långt möjligt är, åvägbringas, har det föreliggande förslaget icke inrymt någon utvidgad befogenhet för verken i förevarande avseende, men har i stället en sådan befogenhet i vissa fall tillagts Kungl. Maj:t.

Såsom redan nämnts, hava i 15 § angivits de olika fall av ledighet, då tjänsteman må uppbära oavkortad lön. Bestämmelserna härutinnan motsvara i huvudsak de i 15 och 16 §§ av gällande avlöningsreglemente förefintliga. I tvenne hänseenden har dock en utvidgning av rätten till oavkortad lön ansetts böra vidtagas. Förslaget innebär sålunda, att dylik förmån skulle tillkomma tjänsteman dels vid fullgörande av uppdrag för statens räkning, för vilket ersättning ej utgår, dels ock under ledighet till följd av sjukdom under viss kortare tid i andra fall än på grund av olycksfall i tjänsten.

I fråga om tjänsteman tillkommande avlöningsförmåner under ledighet för fullgörande av offentligt uppdrag torde här böra framhållas, att den nu under A 1) av 3 § i kungörelsen den 31 december 1921 intagna bestämmelsen härutinnan måste anses leda till obilliga resultat. Erinras må ock, att allmänna civilförvaltningens lönenämnd och riksdagens verks lönenämnd uttalat såsom sin mening, att bestämmelsen, att tjänsteman vid ledighet för fullgörande av uppdrag för statens räkning, för vilket ersättning ej utginge, skulle vidkännas avdrag, knappast kunde anses med billighet fullt överensstämmande.

I detta sammanhang torde få nämnas, att riksdagen uti skrivelse den 7 april 1923 (nr 68) ifrågasatt viss ändring av bestämmelserna angående tjänstledighetsavdrag vid tjänstledighet för fullgörande av offentligt uppdrag. Sedan statskontoret anbefallts avgiva yttrande i anledning av ifrågavarande skrivelse, har statskontoret i utlåtande den 7 september 1923 bland annat föreslagit en föreskrift av innebörd, att vid tjänstledighet för sådant offentligt uppdrag, för vilket ej utginge någon ersättning eller för vilket ersättning utginge endast med visst belopp för sammanträdes- eller förrättningsdag, vederbörande skulle vidkännas allenast det avdrag å avlöningen, som i allmänhet vore fastställt vid tjänstledighet på grund av sjukdom.

Det synes emellertid uppenbart, att tjänsteman, som på grund av uppdrag för statens räkning, för vilket särskild ersättning ej utgår, hindras att tjänstgöra, icke rimligen bör vidkännas avdrag å de löneförmåner, han eljest skulle hava åtnjutit. Till dylik ersättning kan givetvis ej hänföras resekostnads- och traktamentsersättning. Nu angivna fall av ledighet har sålunda i förslaget hänförs till dem, vid vilka oavkortad lön utgår.

Vidkommande härefter den i förevarande förslag ifrågasatta utvidgningen av rätten till kostnadsfri sjukledighet må här erinras, att nästan samtliga i ärendet hörda verk och myndigheter uttalat sig för ett upphörande av den nu gällande anordningen, varigenom sådan sjukledighet gjorts beroende av semesterns längd. Härvid har anmärkts, hurusom det nuvarande, i 16 § 1 mom. i avlöningsreglementet förefintliga stadgandet endast i vissa fall kunde anses innebära en särskild förmån för vederbörande befattningshavare, nämligen för sådan befattningshavare, vilkens semester icke uppginge till 45 dagar. Innebörden av ifrågavarande stadgande kan annorledes uttryckas så, att för befattningshavare, som eljest icke kommer i åtnjutande av 45 dagars kostnadsfri ledighet, må i händelse av sjukdom den kostnadsfria ledigheten utsträckas till 45 dagar. Denna olikställighet mellan olika grupper av befattningshavare i fråga om rätten till kostnadsfri ledighet vid inträffande sjuk-

domsförfall läser icke vara befogad. Den angivna tidsgränsen för avdragsfri ledighet torde sålunda böra avskaffas och i stället, vid sidan av och oberoende av semesterförmånen, medgivas rätt för befattningshavare i alla grader att vid sjukdomsförfall under viss kortare tid uppbära oavkortad lön. Denna tid, som nu i åtskilliga fall uppgår till 25 dagar om året, synes skäligen böra begränsas till högst 15 dagar om året. Ett sådant stadgande har influtit i 15 § 3 mom. av föreliggande förslag.

Med nyss behandlade spørsmål sammanhänger nära frågan, huruvida tjänsteman, som under längre tid av sjukdom är förhindrad att tjänstgöra, må böra äga rätt att under någon del av året uppbära oavkortad lön.

I utlåtande den 31 mars 1922 i anledning av besvär utav överkonstapeln vid fängvårdsstaten F. A. Lindén har allmänna civilförvaltningens lönenämnd givit uttryck åt den uppfattningen, att en dylik rätt icke vore överensstämmande med grunderna för de i 16 § 1 mom. av avlöningsreglementet givna bestämmelserna. Genom utslag den 30 augusti 1922 har Kungl. Maj:t ock funnit gott förklara, att, då bemålde Lindén erhållit ledighet för sjukdom under ett år, räknat från och med den 1 juli 1921, samt vid sådant förhållande klaganden icke, med mindre särskilda skäl föreläge, kunde under samma tid åtnjuta ledighet utan avdrag å avlöningen, ty och som dylika omständigheter icke visats vara för handen, funne Kungl. Maj:t Lindéns besvär ej kunna bifallas.

Då det måste anses önskvärt, att nu ifrågavarande bestämmelser uti avlöningsreglementet erhålla en formulering, som tydligen utvisar, att långvarigt sjuklediga befattningshavare icke må årligen under visst antal dagar komma i åtnjutande av oavkortade löneförmåner, har i 15 § 3 mom. i förslaget stadgats, att, därest ledighet för sjukdom åtnjutits minst ett år i följd, kostnadsfri ledighet därefter må erhållas, först sedan tjänstemannen tjänstgjort i sammanlagt sex månader.

Uti nu gällande 16 § 4 mom. stadgas, att föreskrifterna i paragrafen gälla endast för tid, intill dess, enligt vad därom är särskilt stadgat, skyldighet att avgå från tjänsten inträder. Detta stadgande har, såsom ovan nämnts, ansetts böra tolkas så, att tjänsteman, som uppnått den ålder, att skyldighet att avgå från tjänsten inträtt, men som erhållit tillstånd att kvarstå, icke vore berättigad att uppbära någon som helst avlöning vid sådan ledighet, som i föregående moment av 16 § omförmäles, d. v. s. på grund av sjukdom, på grund av skada i tjänsten och på grund av förbud att tjänstgöra till förekommande av smittofara. Av kommunikationsverkens lönekommittés betänkande angående gemensamt lönesystem samt lönereglering för kommunikationsverken framgår emellertid, att innebörden av omförmälda stadgande, vilket jämväl återfinnes i det för sagda verk gällande avlöningsreglementet, vore, att uppbärande av sjukavlöning skulle upphöra, då på grund av sjukdom tjänsteman i enlighet med gällande pensionsbestämmelser förklaras skyldig avgå från tjänsten mot åtnjutande av pension.

Då det torde få anses ligga i sakens natur, att tjänsteman, sedan han avgått från tjänsten, icke kan göra anspråk på några av de förmåner, vilka avlöningsreglementet tillerkänner befattninghavare i tjänst, synes ovan omförmälda stadgande icke erforderligt, och har detsamma på grund härav i föreliggande förslag uteslutits. Givetvis bör tjänsteman, som uppnått pensionsålder men erhållit tillstånd att kvarstå i tjänsten, medgivas samma förmåner i fråga om avlöning under sjukledighet, som tillkomma annan ordinarie tjänsteman, så länge nämligen det befinnes med vederbörande verks intresse förenligt, att han i tjänsten kvarbliver.

Enligt 16 § av nu gällande avlöningsreglemente skall tjänsteman, som till följd av olycksfall i tjänsten efter upphörande av därav förorsakad sjukdom på grund av arbetsoförmåga hindras att tjänstgöra, vara skyldig att för tid utöver sex månader från olycksfallet av lönen avstå ett belopp, motsvarande det i 1 mom. av sagda paragraf angivna tjänstledighetsavdrag, såframt ej i vederbörlig ordning medgives, att sådant avdrag icke skall äga rum eller skall ske med lägre belopp än nyss sagts. En motsvarande bestämmelse finnes för det fall, att tjänsteman förbjudits att tjänstgöra till förekommande av smittofara. I angivna fall kan sålunda vederbörande ämbetsverk bestämma, att tjänsteman må åtnjuta oavkortad lön, A-avdrag eller lägre avdrag än A-avdrag. Då en dylik bestämmelse ansetts kunna lämna rum för olika förfaringssätt vid bestämmande av löneförmåner vid ledighet av nu ifrågavarande anledningar och då i allt fall lön, minskad med A-avdrag, under nu omförmälda förutsättningar i allmänhet lär vara tillfyllest, har denna verkens bestämmanderätt ansetts kunna upphöra. Enligt 17 § 1 mom. i förslaget skall i dylikt fall A-avdrag utgå, så framt ej Kungl. Maj:t för särskilt fall finner skäl annorlunda medgiva.

16 § i förevarande förslag anger, såsom förut nämnts, de särskilda slagen av tjänstledighetsavdrag.

I 17 § i förslaget inrymmas bestämmelserna om de fall, då tjänsteman skall under ledighet helt eller delvis avstå lönen. I denna paragraf hava sålunda sammanförts dels hithörande bestämmelser enligt nuvarande 16 och 17 §§, dels ock bestämmelserna i 3 § i förutnämnda kungörelse den 31 december 1921.

Det nu föreliggande förslaget innebär, att, därest tjänsteman åtnjuter ledighet för fullgörande av offentligt uppdrag i andra fall än i 15 § 1 mom. avses, och för sådant uppdrag antingen ej erhåller ersättning eller ock bekommer ersättning allenast med visst belopp för sammanträdes- eller förrättningsdag, A-avdrag skall såsom regel tillämpas. Undantag har dock härifrån stadgats, då uppdraget gäller ledamotskap i kommitté eller kommission eller såsom sakkunnig ävensom då fråga är om anställning hos riksdag eller kyrkomöte eller riksdagens revisorer, i vilka fall tjänstemannen torde böra avstå hela lönen jämte, i förekommande fall, kallortstillägg.

Beträffande vad som skall förstås med offentligt uppdrag torde här få erinras om vad kommunikationsverkens lönenämnd i fråga om definitionen av offentligt uppdrag yttrat i sitt utlåtande den 28 juni 1920 med förslag till kungörelse angående vissa tilläggsbestämmelser till avlöningsreglementet den 19 juni 1919. Lönenämnden uttalade där, att det torde få anses vara tillfyllest att hänvisa till vad som allmänligen förstås med offentligt uppdrag. Uttrycket finge givetvis, enligt lönenämndens mening, icke tolkas alltför inskränkt, såsom endast avseende statsuppdrag eller dylikt, utan borde även andra allmänt medborgerliga uppdrag av olika slag dit hänföras. Till dylika uppdrag torde sålunda böra räknas ledamotskap av riksdag och kyrkomöte, landstingsmannaskap, stadsfullmäktigskap, ledamotskap av taxeringsnämnd m. m. Om alltså själva begreppet offentligt uppdrag torde böra tolkas relativt vidsträckt, syntes det å andra sidan icke vara anledning att låta en tjänsteman behålla en avsevärd del av sin avlöning under dylik tjänstledighet, därest tjänstemannen uppbure verklig fortlöpande ersättning för det arbete, han under uppdragets fullgörande utförde. Mot denna lönenämndens mening synes icke vara något att erinra. Att en befattning på grund av sättet för dess tillsättande eller av annan anledning betraktas

såsom förtroendeuppdrag eller dylikt kan givetvis ej heller i och för sig i förevarande hänseende tillmätas betydelse.

I sin förberörda skrivelse den 17 april 1923 har riksdagen i samband med viss ifrågasatt ändring av bestämmelserna angående tjänstledighetsavdrag uttalat såsom önskligt, att frågan om införande av likartade bestämmelser för samtliga statens befattningshavare beträffande löneavdrag vid tjänstledighet för fullgörande av offentligt uppdrag måtte komma under omprövning. Statskontoret har i häröver avgivet utlåtande bland annat anfört, att enligt statskontorets mening den av riksdagen åsyftade likformigheten i stort sett skulle vinnas genom en föreskrift av innebörd, att vid tjänstledighet för sådant uppdrag, för vilket ersättning ej utginge eller för vilket ersättning utginge med visst belopp för sammanträdes- eller förrättningsdag, vederbörande skulle vidkännas allenast det avdrag å avlöningen, som i allmänhet vore fastställt vid tjänstledighet på grund av sjukdom. Härigenom bleve det då utan vidare klart, att större avdrag än som sålunda sagts ej skulle äga rum vid tjänstledighet för beivrande av riksdag eller kyrkomöte. Emellertid syntes statskontoret i fråga om den sålunda angivna regelns tillämpning undantag böra ifrågakomma beträffande dels kommittéuppdrag och dels sådant offentligt uppdrag, som utgöres av anställning hos riksdag eller kyrkomöte eller riksdagens revisorer.

Vad kommittéuppdrag beträffar, torde här böra erinras, att, därest tjänsteman för fullgörande av sådant uppdrag behöver tjänstledighet, kostnaden härför skall jämlikt kungörelsen den 29 augusti 1921 med vissa bestämmelser angående kommittéer (nr 517) gäldas från vederbörande kommittéanslag.

I det föreliggande förslaget har, på sätt redan nämnts, stadgande intagits av i huvudsak det innehåll, statskontoret ifrågasatt.

17 § 1 mom. upptager vidare det stadgandet, att vid ledighet av anledning, som avses i 15 § 2—4 mom., utan att oavkortad lön, enligt vad i nämnda moment stadgas, må av tjänstemannen uppbäras, tjänsteman skall så framt ej Kungl. Maj:t för särskilt fall finna skäl annorlunda medgiva, vidkännas A-avdrag. Ifrågavarande stadgande medger uppenbarligen möjlighet, att i det av skolöverstyrelsen berörda fall, då sjukdom ådragits i tjänsten, tillerkänna vederbörande oavkortad lön, där så anses skäligt.

Enligt nu gällande bestämmelser skall B-avdrag vidkännas, då befattningshavare på grund av honom såsom beställningshavare i arméns eller marinens reserver (reservstater) eller såsom värnpliktig åliggande militär tjänstgöring, vilken icke är att hänföra till värnpliktstjänstgöring i fredstid, hindras att sköta sin befattning. Vid fullgörande av värnpliktstjänstgöring i fredstid äger befattningshavare uppbära lön, minskad med C-avdrag.

Då det synes med fog kunna ifrågasättas, huruvida nu angivna åtskillnad i avlöningsförmåner under ledighet för fullgörande av olika slag av militär tjänstgöring verkligen bör äga rum, och då ett bibehållande av denna skillnad skulle omöjliggöra avdragens inskränkande till två, har i 17 § 2 mom. i förslaget ifrågasatts, att tjänsteman skulle vidkännas B-avdrag vid sådan ledighet, oavsett vad slag av militär tjänstgöring han därunder har att fullgöra. Ett tillämpande av B-avdragsbestämmelserna även vid ledighet för värnpliktstjänstgöring i fredstid torde ej vara av någon egentlig betydelse ur statsekonomisk synpunkt.

Bland anledningarna till A-avdrags vidkännande förekommer enligt nu gällande bestämmelser viss ledighet för vårdande av svag hälsa, som äger rum i omedelbart sammanhang med föregående tjänstledighet på grund av sjukdom och av vederbörande läkare förklarats erforderlig för återvinnande

av full tjänstduglighet efter samma sjukdom, dock högst för en månad. Vid ledighet för svag hälsas vårdande under andra omständigheter eller under längre tid än nyss sagts, då behovet därav är behörigen styrkt, skall B-avdrag vidkännas.

Enligt vad erfarenheten visat, hava förevarande bestämmelser givit anledning till vissa svårigheter vid tillämpningen. Att träffa avgörande mellan förberörda slag av ohälsa synes ingalunda vara så lätt, och i varje fall torde man i praktiken knappast hava behov av skilda avdrag för dessa olika fall. Det föreliggande förslaget innebär, att, därest ledighet för svag hälsas vårdande erfordras, tjänsteman skall vidkännas B-avdrag även i de fall, i fråga om vilka allenast A-avdrag nu är stadgat.

Med ledighet för svag hälsas vårdande torde kunna jämföras kvinnlig befattningshavares ledighet för havandeskap. I detta fall skall enligt förslaget B-avdrag tillämpas. Vad detta slags ledighet beträffar, må enligt nu gällande bestämmelser befattningshavare uppbära lön, minskad med C-avdrag under en tid av högst tre månader. Med hänsyn till den förmån, som enligt förslaget skulle beredas befattningshavare vid här avsedd ledighet genom att avdraget stannar vid allenast B-avdrag, synes den tid, varunder allenast sådant avdrag skall tillämpas, böra begränsas till två månader.

Såsom förut nämnts, hava ett flertal myndigheter och riksdagens verks lönenämnd framhållit, att det kunde anses föreligga ett normalt behov av tjänstledighet för enskilda angelägenheter, varför tjänstemännen borde beredas möjlighet att mot ett mindre avdrag erhålla dylik ledighet under visst antal dagar av året. Ett medgivande i denna riktning synes böra lämnas, helst därigenom skulle undvikas de svårigheter, som nu yppa sig vid prövning av frågor om tjänstledighet för enskilda angelägenheter av olika slag. I det föreliggande förslaget har i enlighet härmed intagits ett stadgande av det innehåll, att tjänsteman vid ledighet för enskild angelägenhet skulle äga uppbära oavkortad lön, minskad med B-avdrag, under sammanlagt högst tio dagar av ett och samma kalenderår. Därest denna förmån medgives, torde under ledighet för enskild angelägenhet kunna inordnas de grupper av ledighet, som nu äro omförmälda under A 3), B 3), C 2) och C 4) i kungörelsen den 31 december 1921, av vilka A 3) avser ledighet under högst tre dagar för flyttning, B 3) ledighet under begränsad kort tid för enskild angelägenhet, som finnes vara av särskilt ömmande beskaffenhet, eller där eljest synnerliga skäl föreligga, C 2) kortare ledighet för vårdande av angelägenheter inom sådan personalsammanslutning, som avser att tillvarataga befattningshavares intressen i tjänsten eller att främja med verkets utveckling förbunden yrkesutbildning, samt C 4) ledighet under begränsad, kort tid för uppgiven enskild angelägenhet av vikt i andra fall än under B 3) sägs.

Vid ledighet i och för studier för vinnande av kompetens till viss uppgiven högre befattning i verket, dock sammanlagt för högst tre månader, äger tjänsteman för närvarande uppbära lön, minskad med C-avdrag. Inom den del av förvaltningen, varom nu är fråga, torde ledighet för dylikt ändamål vara ganska sällsynt. Där den förekommer, torde frågan om rätt för vederbörande att under kortare tid bibehålla någon mindre del av lönen böra ankomma på Kungl. Maj:ts prövning, detta jämväl med hänsyn till de växlande förhållanden, vilka härvidlag kunna ifrågakomma. Vid förslagets utfattande har alltså förutsatts, att förevarande slag av ledighet skulle falla under generella bestämmelsen, som innefattas i 17 § 3 mom., och skulle sålunda befattningshavare, som under dylik ledighet önskar behålla viss del av lönen, härom göra framställning till Kungl. Maj:t.

Vad nyss sagts i fråga om tjänsteman, som avser att under ledighet i och för studier för vinnande av kompetens för viss uppgiven högre befattning inom verket få behålla någon del av lönen, skulle jämväl gälla för befattningshavare, som önskar bibehålla viss del av lönen under ledighet för vetenskapligt arbete och dylikt.

Bestämmelserna angående tjänstledighetsavdrag böra, liksom nu, ej avse justitieråd och regeringsråd. Detta synes emellertid icke böra angivas i själva avlöningsreglementet utan stadgas i särskild ordning.

Vid jämförelse med nu gällande bestämmelser rörande de löneförmåner, tjänsteman vid tjänstledighet av olika anledningar må åtnjuta, innebär det föreliggande förslaget å ena sidan bestämmelser, som skulle bereda tjänstemännen en förmånligare ställning än de nu innehåva, och å andra sidan skärpningar av de regler, som för närvarande i detta hänseende gälla. Innebörden av förslaget är i huvudsak följande.

Vad till en början beträffar de bestämmelser, som enligt förslaget skulle bereda tjänstemännen bättre förmåner vid ledighet än vartill de nu äro berättigade, må här först erinras om förmånen av oavkortad lön vid fullgörande av uppdrag för statens räkning, för vilket ersättning ej utgår. Vidare skulle samma förmån tillkomma samtliga tjänstemän vid ledighet till följd av sjukdom i andra fall än på grund av olycksfall i tjänsten under sammanlagt femton dagar av ett och samma kalenderår. Den nuvarande olikställigheten i sistberörda hänseende mellan olika grupper av befattningshavare skulle sålunda bortfalla. Visserligen skulle härigenom de befattningshavare, som åtnjuta semester eller däremot svarande ledighet under allenast 20 eller 25 dagar om året och som enligt nu gällande bestämmelser kunna komma i åtnjutande av oavkortad lön under sådan sjukdom 25 respektive 20 dagar, få vidkännas en minskning i det antal dagar, varunder oavkortad lön under dylik sjukdom må uppbäras, men torde denna minskning i allmänhet uppvägas av den i förslaget ifrågasatta förmånen av bibehållen lön, minskad med B-avdrag, vid ledighet för enskilda angelägenheter under högst tio dagar.

Till bestämmelser, som enligt förslaget skulle bereda tjänstemännen en förmånligare ställning vid ledighet än de nu äga, torde, förutom stadgandet om att tjänsteman vid ledighet för fullgörande av värnpliktstjänstgöring i fredstid skall vidkännas B-avdrag i stället för — såsom för närvarande är fallet — C-avdrag, jämväl få räknas bestämmelsen, att kvinnlig befattningshavare må vid ledighet för havandeskap åtnjuta lön, minskad med allenast B-avdrag, under två månader i stället för, såsom nu gäller, under tre månader men med vidkännande av C-avdrag. Sistberörda bestämmelse torde åtminstone såsom regel böra betecknas såsom förmånligare än den nuvarande.

Vidkommande härefter de skärpningar i nu gällande regler angående tjänstledighetsavdrag, förevarande förslag innebär, må här erinras om, att den vederbörande ämbetsverk nu tillkommande rätten att vid de i 16 § mom. 2 b) och 3 i nu gällande avlöningsreglemente angivna tjänstledighetsanledningar tillerkänna tjänsteman oavkortad lön eller medgiva lägre avdrag än A-avdrag enligt förslaget skulle upphöra. Vidare skulle enligt förslaget B-avdrag vidkännas vid ledighet för svag hälsas vårdande även i de fall, då enligt gällande bestämmelser A-avdrag är stadgat.

På sätt kommunikationsverkens lönekommitté i sitt förberörda betänkande framhållit kan partiell tjänstledighet avse antingen befrielse från handläggningen av vissa av de med tjänsten förenade göromål eller ock minskning i den dagliga arbetstiden. Förstnämnda slag av ledighet torde i regel

vara föranledd av visst eller vissa vidlyftiga ärenden, vilkas utredning icke, särskilt om de äro av brådskande natur, lämnar vederbörande tjänsteman erforderlig tid övrig för de löpande ärendenas handläggning. För fullgörande av särskilt uppdrag, såsom riksdagsmannaskap, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller arbete i kommitté eller annan dylik beredning, är det däremot, såsom lönekommittén framhållit, ofta tillfyllest med tjänstledighet under vissa dagar i veckan eller under viss del av dagen. Detsamma torde vara förhållandet i vissa andra fall av ledighet.

Vid partiell ledighet för särskilda ärendens beredande bör i regel full avlöning utgå. Med hänsyn härtill och då vikarie för den partiellt tjänstledige regelmässigt lär erfordras för de löpande ärendenas handläggning, i vilket fall i själva verket fråga är om arbetsförstärkning, har det ansetts nödigt att förbehålla Kungl. Maj:t beslutanderätten i nu angivna fall. Vikarien torde härvid såsom regel böra tillerkännas full vikariatsersättning. Är det däremot fråga om ledighet under vissa dagar i veckan eller under viss del av dagen, i vilket fall avdrag å lönen såsom regel bör äga rum i förhållande till avdrag vid total ledighet av ifrågavarande beskaffenhet, torde vederbörande verk självt kunna medgivas beslutanderätten på samma sätt som sker, när det gäller total ledighet. I dessa fall torde vikariens ersättning få utmätas på motsvarande sätt.

Vad här anförts föranleder ingen ändring av förevarande paragraf. Föreskrifter angående beslutanderätten i hithörande frågor torde få hänföras till kungörelsen med tilläggsbestämmelser till avlöningsreglementet.

19 §

Förberörda inom finansdepartementet upprättade förslag upptog en ändring i 19 §, som skulle medföra, att vikariatsersättning kunde utgå vid flera sammanhängande vikariat å olika tjänster, vart för sig icke överstigande sju dagar, allenast den sammanlagda vikariatstiden uppginge till minst åtta dagar.

Beträffande detta förslag ifrågasatte allmänna civilförvaltningens lönenämnd, huruvida ändringen kunde anses vare sig behövlig eller lämplig. De nuvarande bestämmelserna — anförde nämnden — grundade sig nämligen på den uppfattningen, att det arbete, en vikarie utförde under ett tillfälligt inryckande på en annans plats, merendels finge anses vara av mindre värde för verket och för tjänstemannen själv medföra allenast obetydligt ökat arbete och ansvar. Denna synpunkt torde, enligt lönenämndens förmenande, icke kunna fränkännas en viss betydelse.

Tillika anförde lönenämnden, att nämnden tidigare vid olika tillfällen haft anledning att uppmärksamma det förhållandet, att en vikarie i vissa fall kunde komma i åtnjutande icke blott av avsevärt större inkomst, än som kunde ifrågakomma med tillämpning av bestämmelserna i 43 § uti kungörelsen den 31 december 1921 (nr 778) angående avlöning vid befattningar å extra stat, utan till och med av högre sammanlagd avlöning än han skulle åtnjuta såsom ordinarie innehavare av den uppehållna tjänsten. Dessa bestämmelser syntes på grund härav vara i behov av en mera allmän revision, som emellertid icke syntes kunna komma till stånd i då förevarande sammanhang.

I de nu avgivna yttrandena har beträffande bestämmelserna om vikariatsersättning allmänt framhållits, att tvekan uppstått vid tolkning av föreskriften, att vikariatsersättning endast finge utgå, därest vikariat omfattat längre tid i oavbruten följd än sju dagar. Sålunda hade fråga uppkommit, huruvida ersättning kunde utgå till vikarie under flera korta, på varandra följande förordnanden å högre tjänst, vilka tillsammans omfattade mer än sju dagar, eller under förordnande utöver den tid av tre månader, befattnings-

havare vore skyldig bestrida högre tjänst. Det har ansetts icke vara med billighet överensstämmande, att ersättning ej utginge annat än för vikariat under längre tid än sju dagar. Av hovrätterna och kammarrätten har sålunda gjorts gällande, att vikariat ofta vore mer krävande ju kortare tid de omfattade. Riksdagens verks lönenämnd har funnit föreskriften ifråga väl hård beträffande befattningar, där kassavård förekomme, en mening, som emellertid fullmäktige i riksgäldskontoret förklarar sig ej kunna dela. Så gott som samtliga hörda myndigheter hava uttalat sig för nu ifrågavarande föreskrifts borttagande. Från en del håll har ifrågasatts ett mildrande av bestämmelsen, så att ersättning utginge för vikariat under arbetsvecka (6 dagar).

Såsom en brist i nu gällande föreskrifter har även påpekats, att stadgande saknades rörande vikariatsersättning såväl beträffande tjänsteman med reglerad avlöning, vilken uppehölle tjänst å äldre stat, som beträffande kvinnlig tjänsteman under förordnande att uppehålla manlig befattningshavares tjänst.

Av vissa myndigheter har gjorts gällande, att vikariatsersättning borde utgå med lägst en krona för dag, varvid emellertid den begränsningen borde bestämmas, att vikariens sammanlagda löneförmåner ej finge uppgå till högre belopp än som skulle tillkomma honom, därest han vore ordinarie innehavare av den uppehållna tjänsten. Särskilt har av några myndigheter framhållits, att vikariatsersättningen vid längre förordnanden vore väl knapp, för att man skulle kunna förmå lämplig befattningshavare att åtaga sig längre vikariat.

Såväl av kammarrätten som av en reservant i kammarkollegium har framförts förslag om införande av föreskrift, att vikarie oberoende av egen tjänsteställning och vikariatets längd skulle mot avstående av samtliga med hans egen tjänst förenade avlöningsförmåner bekomma lön enligt löneklass närmast lägre än den, efter vilken lönen skulle utgått i händelse han varit ordinarie innehavare av den tjänst, vikariatet avsåge, dock lägst en löneklass högre än den, till vilken han å egen tjänst vore hänförd. Kammarrätten har ansett, att tjänsteman åtminstone vid vikariat under längre tid, exempelvis sex månader, borde erhålla avlöning efter de av ämbetsverket föreslagna grunderna. Skolöverstyrelsen har ifrågasatt liknande anordning, då vikariat omfattade minst tre månader. Även nedre justitierevisionen har funnit nu utgående vikariatsersättning oskäligt låg vid vikariat överstigande sex månader. Allmänna civilförvaltningens lönenämnd och arméförvaltningen hava påpekat, att en vikarie i vissa fall kunde erhålla högre sammanlagd lön än han skulle erhålla som ordinarie innehavare av den uppehållna tjänsten. Lönenämnden har ifrågasatt, huruvida ej rätten till vikariatsersättning borde åtminstone på så sätt begränsas, att vikariens sammanlagda löneförmåner icke finge uppgå till högre belopp än som skulle hava tillkommit honom, därest han varit ordinarie innehavare av den uppehållna tjänsten.

Slutligen har allmänna civilförvaltningens lönenämnd framhållit, att 19 § 1 mom. borde givas en avfattning, som uttryckligen angäve, att där föreskrivna regler rörande vikariatsersättning skola tillämpas även vid vikariat utöver tre månader av ett och samma kalenderår.

Statskontoret har framhållit, att enligt föreskrift i 19 § tjänsteman vore skyldig att under högst tre månader av samma kalenderår uppehålla befattning inom högre lönegrad, under det att i 13 § föreskreves, att tjänsteman vore underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller den jämkning i åligganden, som kunde vara stadgad, samt att tjänsteman vore skyldig tjänstgöra å den särskilda befattning inom verket uti innehavande lönegrad, där han till befordrande av arbetets oavbrutna gång befunnas vara

lämplig och behöflig. Vid en jämförelse mellan dessa bestämmelser hade tvekan yppats, huruvida en tjänsteman vore skyldig att utföra arbete, som i allmänhet tillkomme annan befattningshavare, vare sig av högre eller lägre lönegrad, samt huruvida honom kunde åläggas utföra det med en befattning av högre lönegrad förenade arbetet utan särskild ersättning och under obegränsad tid. Det hade syntts statskontoret, som om avlöningsreglementet på en punkt av sådan betydelse för tjänstemännen som den ifrågavarande borde lämna tydliga föreskrifter.

Den sak-
kunnige.

Vad det sakliga innehållet av 19 § beträffar har i anslutning till förenämnda, inom finansdepartementet utarbetade förslag den ändring föreslagits, att ersättning må kunna utgå vid flera olika vikariat i en följd, därest den sammanlagda vikariatstiden uppnått viss minsta längd, och har denna minsta tid ansetts böra fastställas till sex dagar. I såväl ena som andra avseendet syftar förslaget till en mildring av de nuvarande bestämmelserna om vikariatsersättning, vilka verka synnerligen ojämnt vid olika förvaltningsgrenar. Inom de stora grupperna av befattningshavare, särskilt i lägre lönegrader, innebär ett helt kort vikariat å högre tjänst knappast sådan ökning i arbete och ansvar för tjänstemannen, att vikariatsersättning skäligen kan anses påkallad. Däremot förekomma inom departementen, hovrätterna och de centrala ämbetsverken vikariat av mycket kort varaktighet, måhända en eller annan dag, som äro lika betungande som ett vikariat på en vecka eller mer. Önskvärt vore väl ur rättvisans synpunkt, att ersättning i sådana fall kunde beredas vikarien, hur kort vikariatet än vore. Men då en sådan anordning, vilken icke läter vara motiverad annat än vid vissa vikariat inom departementen, hovrätterna och de centrala ämbetsverken, skulle rubba enhetligheten på förevarande område, synes man ej böra utan mycket starka skäl införa densamma. Sådana skäl hava emellertid icke ansetts föreligga, helst man torde böra förutsätta, att tjänstledighet och därmed vikariat icke skall, åtminstone regelmässigt, infalla allenast å den eller de dagar i veckan, vilka äro särskilt arbetstyngda, såsom exempelvis föredragningsdagar.

I fråga om vikariatsersättningens belopp har redan förut framhållits, att systemet med tättliggande, i varandra ingripande lönegrader principiellt borde medföra, att vikariatsersättning i vissa fall helt utebleve. I praktiken har emellertid denna mera teoretiska konsekvens av löneplanen lika litet som en oförändrad löneställning vid befordran inom lönegrader med gemensamma löneklasser ansetts rimligtvis kunna tagas. Också torde i regel åtminstone det skälet för vikariatsersättning kunna sägas föreligga, att ett inryckande på högre tjänst, även om denna ligger ganska nära den lägre tjänsten, medför ökat arbete. I förslaget har vikariatsersättningen bibehållits även vid vikariat å högre tjänst i lönegrad, som har en eller flera löneklasser gemensamma med den lägre tjänsten. En olägenhet är det visserligen, att vikariatsersättningen, såsom i angivna fall av vikariat ibland sker, medför högre sammanlagd avlöning än om vikarien vore ordinarie innehavare av den tjänst, varå han vikarierar. För att undanröja denna olägenhet har allmänna civilförvaltningens lönenämnd uttalat sig för en sådan begränsning av vikariatsersättningen, att vikariens sammanlagda avlöningsförmåner icke finge uppgå till högre belopp än som skulle hava tillkommit honom, därest han varit ordinarie innehavare av den uppehållna tjänsten. Emellertid skulle en dylik anordning medföra åtskilliga svårigheter i praktiskt avseende. Sålunda skulle vid varje vikariat en beräkning få göras för att utröna tjänstemannens placering i löneklass i den uppehållna tjänsten, under antagande att

han vore ordinarie innehavare av samma tjänst. Särskilt som härvid tillgodoräkning av föregående tjänstgöring ofta nog skulle ifrågakomma, bleve detta en betydande ökning av ämbetsverkens besvär med avlöningsärenden. Invändningar av enahanda art torde kunna göras mot förslaget, att vid varje vikariat avlöningen skulle utgå efter en löneklass lägre än den, vilken vikarien skulle hava tillhört, om han varit ordinarie innehavare av den uppehållna tjänsten. Med viss modifikation av lönenämndens förslag skulle dock nu antydda svårigheter kunna undanröjas. Om vikarien i egen tjänst tillhör lägst löneklassen närmast under begynnelselöneklassen i den högre tjänsten, skulle han vid befordran till sistnämnda tjänst på grund av snedding äga åtnjuta lön enligt löneklass, som är närmast högre än den, han tillhörde före befordringen. Under vikariat skulle alltså vikariatsersättningen lämpligen kunna begränsas till belopp, motsvarande skillnaden mellan lönerna i angivna båda löneklasser. Härvid bör emellertid betonas, att ett dylikt förslag icke vore ägnat att förenkla bestämmelserna, och det gäller dock nu närmast ändringar i sistberörda syfte. Dessutom synes det vara i viss mån oegentligt att en tjänsteman, sedan han uppnått viss högre löneklass i den lägre tjänsten och därmed väl i regel får antagas hava förvärvat större erfarenhet, skall få sin vikariatsersättning beskuren på här antytt sätt.

Vikariatsersättningen har sålunda i förslaget bibehållits vid sitt nuvarande belopp. En mindre ändring har dock föreslagits, i syfte att vikariatsersättningen skall bestämmas av A-avdraget för, å ena sidan, den högre lönegraden och, å andra sidan, den lönegrad, enligt vilken vikarien uppbär lön. Denna ändring har föranletts av att tjänsteman i vissa fall, som avses i 13 §, kan uppbära lön enligt högre lönegrad än den, vari hans befattning är placerad.

Vad som gäller beträffande vikarie bör ock äga tillämpning i fråga om den, som uppehåller vakantsatt eller ledig tjänst.

I 4 mom. av förevarande paragraf har föreskrivits, att tjänsteman, som erhållit uppdrag att bestrida göromål, vilka eljest ankomma på tjänstemän i högre lönegrad, må, där sådant med hänsyn till göromålets art och omfattning prövas skäligt, tillerkännas den ersättning, som av Kungl. Maj:t bestämmes. På framställning av vederbörande verk må alltså grunder för dylik ersättning av Kungl. Maj:t fastställas. Beträffande frågan om skyldighet för tjänsteman att bestrida göromål, som nyss sagts, må här erinras, att enligt 13 § tjänsteman skall icke blott vara underkastad föreskrifterna i den för verket gällande instruktion utan ock, därest vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden kan varda stadgad, vara pliktig att, med bibehållande av den lönegrad han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål. Härmed torde dock avses allenast förändringar beträffande tjänsten såsom sådan men icke utökning av åliggandena för viss innehavare av tjänsten. Utvidgas med stöd av 13 § de till tjänsten hörande uppgifter, lär tjänstemannen vara skyldig att utan någon ersättning ombesörja de nytillkomna göromålen. Men det synes få förutsättas, att icke på sådant sätt till viss tjänsteman överflyttas göromål, av beskaffenhet att eljest böra ankomma på högre tjänsteman, allenast i syfte att därigenom undvika kostnader för vikariatsersättning åt tjänstemannen och såmedelst nedbringa förvaltningskostnaderna. Sker överflyttning av göromål, varom nu är fråga, såsom en mera tillfällig anordning, avsedd allenast för vederbörande tjänsteman personligen, lär någon skyldighet för tjänstemannen att bestrida sådana göromål icke förefinnas i annan omfattning, än som föreskrives i vederbörande instruk-

tion. Det har förutsatts, att mindre jämkningar i tjänstemans åligganden, även om därigenom på tjänstemannen överflyttas göromål, vilka eljest ankomma på tjänsteman inom högre lönegrad, icke skulle behöva föranleda, att tjänstemannen tillerkännes vikariatsersättning. Där emellertid överflyttning av uppgifter i större omfattning anses böra ifrågakomma, torde vikariatsersättning böra tillerkännas vederbörande. På det att hänsyn må kunna tagas till förekommande olika omständigheter, har beslutanderätten i förevarande avseende förbehållits Kungl. Maj:t.

Beträffande 5 mom. av förevarande paragraf må hänvisas till vad vid 18 § anförts.

Vad beträffar ämbetsverkens anmärkningar i övrigt mot bestämmelserna i förevarande paragraf synas desamma icke vara av beskaffenhet att i detta sammanhang böra föranleda något förslag.

Slutligen torde få framhållas, att det föreliggande förslaget innefattar en något ändrad uppställning och avfattning av bestämmelserna i 19 § i syfte att åt desamma giva större tydlighet och överskådlighet.

20 §. 20 § är upptagen med sin nuvarande lydelse.

21 §. Riksräkenskapsverket har ansett, att semestern för befattningshavare inom samma lönegrader borde vara lika, oberoende av befattningshavares ålder. Ämbetsverket har vidare påpekat, att befattningshavare å extra stat, vilken efter avlöningsreglementets ikraftträdande befordrades till ordinarie befattningshavare, kunde lida minskning i semestern, därest han icke uppnått en levnadsålder av 40 år, vilket förhållande ämbetsverket funnit obilligt.

Fångvårdsstyrelsen, lotsstyrelsen, allmänna civilförvaltningens lönenämnd samt fullmäktige i riksbanken hava uttalat sig för utfärdande av föreskrift i sådan riktning, att tjänsteman, som åtnjutit tjänstledighet under längre tid än ett år, endast borde få komma i åtnjutande av semester under första ledighetsåret.

Fångvårdsstyrelsen har även föreslagit, att bestämmelserna om semester förenklades så, att samma antal dagar tillkomme tjänstemän i 1—12 lönegraderna samt ett visst högre antal dagar befattningshavare i 13—18 lönegraderna. Det syntes styrelsen tveklaktigt, huruvida åldern lämpligen borde i detta avseende öva inflytande.

Skolöverstyrelsen har uttalat såsom ett önskemål, att kvinnlig tjänsteman måtte erhålla 35 dagars semester efter uppnådda 35 levnadsår. Skolöverstyrelsen har jämväl framhållit, att tjänsteman, som under helt år uppehölle högre tjänst än sin egen, borde komma i åtnjutande av den semester, som fastställts för innehavare av den högre tjänsten.

På grund av ämbetsverkens anmärkningar hava vissa ändringar av bestämmelserna i förevarande paragraf vidtagits i det föreliggande förslaget. Sålunda har stadgats att, om ledighet för sjukdom åtnjutits minst ett år i följd, semester därefter må erhållas, först sedan tjänsteman tjänstgjort i sex månader. Vidare har från kungörelsen med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare hämtats en föreskrift angående reglering av semestern för det fall, att befattning tillträdades eller rätt till ökad semester erhöles från annan tidpunkt än den 1 januari. I övrigt hava ämbetsverkens erinringar mot förevarande bestämmelser ansetts ligga utom ramen för den nu ifrågavarande avlöningsrevisionen.

I 2 mom. har viss formell ändring föreslagits.

Med hänsyn till att avlöning utgår i efterskott har kammarrätten funnit det oegentligt, att ersättning för begagnande av tjänstebostad erlägges i förskott.

22 §.

Riksräkenskapsverket har ifrågasatt, huruvida icke ärenden om ersättning för tjänstebostad kunde hänskjutas till byggnadsstyrelsen, vars biträde vederbörande ämbetsverk enligt Kungl. Maj:ts beslut i ämnet den 31 mars 1922 i allt fall borde påkalla vid bestämmande av hyresersättning för de åt verkens expeditionsvakter upplåtna bostadslägenheter i Stockholm. Vid bifall härtill kunde bostadsnämndens verksamhet upphöra.

Värderingen av tjänstebostad borde jämväl enligt statistiska centralbyrån verkställas av byggnadsstyrelsen. Vidare kunde fråga uppstå, huruvida avdrag för tjänstebostad skulle liksom före löneregleringens ikraftträdande komma vederbörande ämbetsverks lönestat tillgodo eller om icke, då bostadsinnehavare numera vore att likställa med en vanlig hyresgäst i ett statens hus, även vad som innehölles av avlöningen borde inräknas i ämbetsverkets utanordning från avlöningsanslaget för att sedan genom omföring gottskrivas viss post bland statsverkets inkomster. Genom sistnämnda bokföringssätt skulle de olika ämbetsverkens löneutgifter bliva mera jämförliga med varandra och även upplysning lättare kunna vinnas om beloppet av de hyror, som statsverket uppbure för dessa tjänstebostäder.

Någon ändring av bestämmelserna i förevarande paragraf upptages icke i förslaget.

Vad beträffar frågan om överflyttande på byggnadsstyrelsen av de uppgifter, som för närvarande ankomma på statens bostadsnämnd, torde få framhållas, att bostadsnämnden, som i själva verket fungerar såsom skiljenämnd, i dessa ärenden intager en sådan ställning, att överflyttande av dess uppgifter på ett centralt ämbetsverk knappast låter sig göra.

Vidkommande ersättningens erläggande och bokföring hava tillräckliga skäl för en ändring icke ansetts föreligga.

23 § har i förslaget upptagits oförändrad.

23 §.

I 24 § har ingen ändring föreslagits.

24 §.

Riksförsäkringsanstalten har i fråga om gällande föreskrift i 25 §, att tjänsteman vid skada till följd av olycksfall i tjänsten på vederbörande myndighets bekostnad äger erhålla erforderlig läkarvård, framhållit, att i 1 § av lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916 stadgades, att som olycksfall i arbete anses jämväl olycksfall vid färd till och från arbetsstället, där färden föranledes av och står i omedelbart samband med arbetsanställningen. I avseende å befattningshavare med årsavlöning, ej överstigande 9 000 kronor, gällde, påpekar riksförsäkringsanstalten, olycksfallsförsäkringslagen, varför det enligt ämbetsverkets mening vore skäligt, att avlöningsförfattningarnas bestämmelser avfattades på sådant sätt, att därav klart framginge, att rätt till ersättning i samma utsträckning tillkomme även övriga befattningshavare.

25 §.

Av socialstyrelsen samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har uttalats önskvärdheten av att tjänstemännen inom de delar av civilförvaltningen, varom nu är fråga, med avseende å rätt till fri läkarvård komme i samma ställning som befattningshavare vid kommunikationsverken, fångvårdsstaten och statens tvångsarbetsanstalter.

I det av riksförsäkringsanstalten omförmälda avseende har ändring gjorts

i förevarande paragraf. Däremot har det ansetts icke ligga inom ramen för denna revision att föreslå utsträckning av rätten till fri läkarvård till samma omfattning som vid kommunikationsverken.

26 §. 26 § är i förslaget upptagen med sin nuvarande lydelse.

27 §. Av generaltullstyrelsen har ifrågasatts, att ersättning för flyttningskostnad borde kunna tillerkännas tjänsteman, även då han på ansökning förflyttas från en tjänstgöringsort till en annan utan att förflyttningen inneburit en befordran, åtminstone i fall, då hans förflyttning kunde anses innebära en fördel för vederbörande verk.

Någon utsträckt rätt till flyttningsersättning har emellertid icke upptagits i förslaget, enär tillräckliga skäl härför ej synts föreligga.

28 §. I 28 § har ingen ändring föreslagits.

29 §. Under framhållande av att det övertidsarbete, som måste presteras i de centrala ämbetsverken, i allmänhet verkställdes av befattningshavare i sådan ställning, att det för dem icke kunde bliva fråga om övertidsersättning, samt att för tillfällig förstärkning av arbetskrafterna för vakttjänstgöring och renskrivning ämbetsverken hade tillgång till särskilt anvisade gratifikationsmedel eller dylikt, har kammarrätten ifrågasatt ett borttagande av rätten till ersättning för övertidsarbete, vilken icke inom de delar av förvaltningen, varom här är fråga, hade samma berättigande som vid kommunikationsverken.

Å andra sidan har generaltullstyrelsen ansett, att nu gällande bestämmelse, att ersättning för övertidsarbete endast finge utgå, där sådant arbete undantagsvis måste äga rum, icke vore lämplig. Å vissa gränstullförvaltningar förekomme nämligen förrättningar å övertid, vilka regelbundet återkomme, varvid det icke kunde undvikas, att antingen inskränkning av tjänstemännens kompensationsledighet måste ifrågasättas eller ock olägenheter och hinder för göromålens gång med därav föranledda svårigheter för trafikens behöriga betjänande uppkomme. Maximibehovet av personal föreläge inom tullverket ungefär samtidigt i hela riket. Att täcka detta maximibehov med ordinarie eller extra ordinarie personal kunde icke vara för statsverket förmånligt eller önskvärt och att för behovets tillgodoseende använda mera tillfälligt anställd personal i stor utsträckning syntes generaltullstyrelsen icke vara tillrådligt och kunde i fråga om t. ex. den för tullbehandling avsedda personalen helt enkelt icke ske. Slutligen har generaltullstyrelsen i frågan anfört, att övertidsarbete förekomme huvudsakligen i form av förrättningar, för vilka vederbörande trafikanter vore skyldiga utbetala ersättning enligt därför fastställd taxa.

Skolöverstyrelsen har ansett, att rätten till övertidsersättning borde utsträckas till tjänsteman i 13:e lönegraden.

Beträffande övertidsersättningen torde här få bringas i erinran vad kommunikationsverkens lönekommitté anfört i sin motivering till de i avlöningsreglementet för nämnda verk förekommande bestämmelser om sådan ersättning. Kommittén anför, att, ehuru det väl vore önskligt, att övertidsarbete inskränktes i görligaste mån, det dock torde vara uppenbart, att de verk, med vilka kommittén hade att sysselsätta sig, icke kunde drivas på ett tillfredsställande sätt utan att övertidsarbete i viss utsträckning anlitas. Det skulle, yttrar kommittén vidare, icke vara möjligt eller åtminstone icke

ekonomiskt klokt att på alla tjänstgöringsplatser hålla tillräckligt stor, fackutbildad personal för mötande av tillfälligtvis uppstående behov av extra arbetskraft eller ens för det permanenta behovet, där detta gjorde sig gällande allenast vissa timmar om dagen eller vissa dagar i veckan. Kommittén uttalar emellertid, att förekomsten av övertidsarbete syntes kunna begränsas, så att åtminstone i stort sett dylikt arbete skulle kunna sägas höra till undantagen. Att emellertid i reglementet söka fastslå, under vilka omständigheter eller efter vilka grunder övertidsersättningar finge utgå, vore, enligt kommitténs mening, med hänsyn till de växlande förhållanden, under vilka behovet därav gjorde sig gällande, icke möjligt, utan syntes det böra ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda grundläggande bestämmelser därom.

Med hänsyn till den sålunda anförda motiveringen för ifrågavarande bestämmelser synes det icke vara omöjligt att i de av generaltullstyrelsen åsyftade fall bereda vederbörande tjänstemän ersättning för övertidsarbete. Någon ändring i det av styrelsen avsedda syfte har fördens skull ansetts icke vara erforderlig.

Ej heller i övrigt har någon ändring av den omfattning, vari rätt till övertidsersättning för närvarande förekommer, ansetts böra upptagas i detta förslag.

30 § är i förslaget upptagen med sin nuvarande lydelse.

30 §.

31 § i dess nuvarande lydelse innehåller, bland annat, bestämmelser om viss gottgörelse från anslag, anvisade till gratifikationer och belöningar. Bestämmelsen vore, påpekar statskontoret, hämtad direkt från avlöningsreglementet för kommunikationsverken, vid vilka anslag för sådana ändamål finnes. Vid civilförvaltningen saknades, såvitt statskontoret hade sig bekant, anslag för detta ändamål.

31 §.

Socialstyrelsen har ansett, att stenograf inom den centrala civilförvaltningen borde liksom inom kommunikationsverken vore förhållandet erhålla särskilt stenografarvode.

Med anledning av statskontorets erinran har viss ändring föreslagits i förevarande paragraf.

I 32 § har ingen ändring föreslagits.

32 §.

Statskontoret har ifrågasatt, huruvida icke ur avlöningsreglementet borde uteslutas bestämmelserna om avlöning till icke-ordinarie personal.

33 och
34 §§.

I förslaget har emellertid ansetts böra bibehållas ett stadgande om huru avlöningen skall bestämmas åt icke-ordinarie befattningshavare. Någon olägenhet härav torde knappast vara att befara.

III. Särskilda bestämmelser beträffande vissa förvaltningsgrenar m. m.

I avlöningsreglementet är förutsatt, att Kungl. Maj:t och riksdagen må i samband med beslut om reglementets tillämpning å de olika grupperna av befattningshavare kunna fastställa särskilda föreskrifter att lända till efterrättelse beträffande vissa av dem. Under avdelning B i kungörelsen den 22 juni 1921 (nr 452) angående tillämpning av avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, m. m. finnas införda dylika föreskrifter beträffande tjänstemän vid högsta domstolen, regeringsrätten, nedre justitierevisionen, rikets hovrätter, fängvårdsstaten, utrikesdepartementet samt beskickningar och konsulat, statens tvångsarbetsanstalter, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, byggnadsstyrelsen, kammarrätten, kontrollstyrelsen, lantmäteristyrelsen, Sveriges geologiska undersökning, statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, patent- och registreringsverket samt försäkringsinspektionen. I kungörelsen den 18 juli 1921 (nr 518) äro särskilda bestämmelser meddelade angående diplomatisk och konsulär personal. Vidare äro i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 368) angående utsträckt tillämpning av avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, m. m. särskilda föreskrifter meddelade beträffande tjänstemän vid statens uppfostringsanstalt å Bona, statens hospital och asyler, generaltullstyrelsen och tullstaten samt statens provningsanstalt. Slutligen innehåller kungörelsen den 1 juni 1923 (nr 166) angående utsträckt tillämpning av samma avlöningsreglemente särskilda bestämmelser rörande tjänstemän vid sjökarteverket, yrkesinspektionen, Flyinge hingstdepå och stuteri samt Strömsholms hingstdepå, statens lokala fiskeriadministration, rikets allmänna kartverk, sprängämnesinspektionen samt inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring.

Vad nu angår särskilda bestämmelser av det slag, varom här är fråga, torde sådana, såsom avseende speciella förvaltningsområden, böra för framtiden meddelas icke i allmän författning utan i särskilda brev rörande varje förvaltningsgren. I så fall torde det få förutsättas, att dylika särskilda bestämmelser på lämpligt sätt intagas i den av statskontoret utgivna statsliggaren. De nuvarande, i förenämnda fyra kungörelser (nr 452/1921, nr 518/1921, nr 368/1922 och nr 166/1923) intagna särskilda föreskrifterna synas lämpligen böra kvarstå och sagda kungörelser alltså behållas oförändrade. Härvid är emellertid att märka, dels att förekommande hänvisningar till vissa paragrafer i det nuvarande avlöningsreglementet i stället skola avse motsvarande paragrafer i det nya avlöningsreglementet, dels ock att vissa till angivna lönegrader i den nuvarande löneplanen knutna rättigheter och skyldigheter i stället böra hänföra sig till motsvarande lönegrader i den föreslagna löneplanen. För att kungörelserna i fråga må kunna behållas oförändrade torde nu berörda angelägenheter böra ordnas genom övergångsbestämmelser.

I detta sammanhang torde få erinras därom, att bestämmelserna om avdrag vid olika slag av ledighet icke äro tillämpliga å justitieråd och rege-

ringsråd. Vad angår ledighet för behörigen styrkt sjukdom, har stadgande härom, efter beslut av riksdagen, influtit i förenämnda kungörelse den 22 juni 1921 (nr 452), som i sådant avseende hänvisar till 16 § avlöningsreglementet. Beträffande ledighet i övrigt är i kungörelsen den 31 december 1921 (nr 753) med tilläggsbestämmelser till 1921 års avlöningsreglemente föreskrivet, att vad i 3 § av nämnda kungörelse är stadgat icke gäller i fråga om justitieråd och regeringsråd. När nu, på sätt föreliggande förslag avser, i avlöningsreglementet skulle inflyta bestämmelser om ledighet jämväl av andra anledningar än styrkt sjukdom, torde riksdagens medverkan vara erforderlig för att beträffande justitieråd och regeringsråd sätta avlöningsreglementets bestämmelser om ledighet av olika slag ur tillämpning. Sedan riksdagens beslut härom erhållits, torde föreskrift i ämnet lämpligen kunna intagas bland övergångsbestämmelserna.

Här torde vidare få framhållas, att kontrollstyrelsen ansett en saklig ändring av de för styrelsens befattningshavare gällande särskilda föreskrifter vara erforderlig. Styrelsen har anført, att, då styrelsen utom sin verksamhet såsom uppsiktsmyndighet med avseende å rusdrycker m. m. även utövade kontroll över tillverkningen och beskattningen av maltdrycker samt över tillverkningen och beskattningen av socker ävensom över tobaksodlingen i riket, konsekvensen syntes bjuda, att styrelsens tjänstemän icke heller borde äga tillåtelse att deltaga i styrelsen av eller vara anställda vid bolag, som tillverkade maltdrycker eller socker eller innehade allmänt sockernederlag eller idkade tobaksodling, ej heller själva utöva sådan rörelse eller näring.

Vad beträffar detta förslag synes det icke erforderligt att i samband med den allmänna avlöningsrevisionen särskilt beslut meddelas i det av kontrollstyrelsen avsedda syfte. Med stöd av avlöningsreglementets bestämmelser om förening av tjänster eller uppdrag torde i förekommande fall tjänsteman kunna vägras rätt att med sin tjänst förena uppdrag eller befattning i bolag, som i kontrollstyrelsens förslag avses.

Vid tillämpning av 1921 års avlöningsreglemente har det funnits vara av behovet påkallat att beträffande åtskilliga spørsmål, vilka icke kunnat i reglementet specifikt regleras, erhålla tillämpningsbestämmelser genom beslut av Kungl. Maj:t allena. För att tillgodose detta behov har det synts böra av riksdagen utverkas ett allmänt bemyndigande för Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser angående tillämpning av avlöningsreglementet. Vissa frågor, för vilka detaljerade bestämmelser icke lämpligen kunnat intagas i reglementet, kunna härigenom erhålla en allmän reglering genom av Kungl. Maj:t utfärdade tillämpningsföreskrifter.

Slutligen torde böra erinras om, att för närvarande gälla vissa bestämmelser, vilka utfärdats i anslutning till 1921 års avlöningsreglemente men ej beröras av den revision, varom nu är fråga.

Exempel härpå äro kungörelserna den 31 december 1921 (nr 834) angående ersättning för flytnings- och resekostnader åt diplomatiska och konsulära tjänstemän, den 15 juni 1922 (nr 377) angående upphörande av tjänstemän vid tullverket tillkommande extra inkomster m. m. och den 15 juni 1922 (nr 378) angående tillfälliga lönetillägg åt viss personal vid tullverket.

Ej heller har i detta sammanhang några ändringar ansetts böra äga rum i fråga om tjänstemännens rätt till pension.

IV. Tilläggsbestämmelser till avlöningsreglementet.

*Innehåll
och upp-
ställning.*

På sätt redan antytts skulle i en kungörelse med tilläggsbestämmelser till avlöningsreglementet samlas det huvudsakliga innehållet i kungörelsen den 31 december 1921 (nr 753) med sådana tilläggsbestämmelser ävensom därjämte bestämmelser angående bestridande av kostnaderna för vissa i avlöningsreglementet omförmälda förmåner och angående beslutanderätten i vissa frågor samt övergångsbestämmelser.

Vad angår 2 § i den nuvarande kungörelsen med tilläggsbestämmelser har statskontoret i utlåtande den 9 januari 1923 över förenämnda, inom finansdepartementet upprättade förslag erinrat om att ämbetsverket i utlåtande den 21 december 1921 över förslaget till tilläggsbestämmelser till avlöningsreglementet påyrkat, att stadgande rörande de orter, där kallortstillägg skulle utgå, samt dessa orters fördelning i kallortsklasser icke skulle intagas i ifrågavarande kungörelse utan hänvisas till en särskild för de nyreglerade verken gemensam författning. Att ett sådant förfarande vore mera praktiskt syntes statskontoret vara tydligt därav, att om blott en enda tjänsteman komme att placeras å en ny i tilläggsbestämmelserna icke upptagen kallort, detta måste föranleda författningsändring.

De i tilläggskungörelsen upptagna fyra kallorterna Umeå, Lycksele, Haparanda och Luleå voro de enda, som ägde betydelse för de verk, å vilka avlöningsreglementet erhöll tillämpning från och med den 1 januari 1922. Sedermera hava emellertid, efter det jämväl andra förvaltningsgrenar erhållit ny lönereglering, ett flertal andra orter måst inordnas i kallortsklasser. Detta har skett genom särskilda beslut av Kungl. Maj:t. Bestämmelser om indelning av olika orter i kallortsklasser äro sålunda nu spridda på skilda håll. Att i tilläggskungörelsen behålla allenast de för närvarande där upptagna kallorterna, medan bestämmelser om de övriga äro att finna på olika andra håll, synes knappast vara lämpligt. Två utvägar stå då öppna. Antingen kan man, på sätt statskontoret ifrågasatt, i en enda kungörelse meddela bestämmelser om samtliga kallorter eller ock kan man, utan ändring av den för kommunikationsverken gällande kungörelsen i ämnet, för övriga verk meddela särskilda bestämmelser för varje förvaltningsgren, där över huvud kallorter förekomma. Av dessa utvägar torde den förstnämnda vara att förordas. Vilken lösning man än väljer böra bestämmelserna om kallorter i tilläggskungörelsen utgå.

3 § i den nuvarande tilläggskungörelsen har helt uteslutits, sedan där intagna bestämmelser överflyttats till avlöningsreglementet.

Vad angår den nuvarande 4 §, vilken handlar om ersättning för tjänstedräkt, som tillhandahålles befattningshavare av vederbörande verk m. m., har riksförsäkringsanstalten ansett densamma kunna utgå. Detta har ock synts vara riktigast, då ifrågavarande bestämmelser äga tillämpning endast vid ett eller annat verk. En följd av förslaget i denna del blir, att

särskilda beslut om sådan ersättning, varom här är fråga, måste meddelas för de verk, där dylik ersättning förekommer.

Slutligen hava de i 8 § av de nuvarande tilläggsbestämmelserna förekommade stadganden om felräkningspenningar vid sex särskilda verk, i enlighet med vissa ämbetsverks hemställan, uteslutits ur den föreslagna kungörelsen för att meddelas genom särskilda beslut.

Det föreliggande förslaget till kungörelse med tilläggsbestämmelser till allmänna avlöningsreglementet innehåller fem kapitel. Av dessa omfattar det första allmänna bestämmelser, det andra närmare bestämmelser angående vissa i avlöningsreglementet avsedda förmåner, det tredje föreskrifter angående bestridande av kostnaderna för vissa förmåner, det fjärde stadganden om beslutanderätten i vissa frågor och det femte övergångsbestämmelser. Paragraferna äro liksom nu numrerade i en följd genom hela kungörelsen.

1 § anger i första stycket kungörelsens allmänna innehåll. I andra stycket stadgas, att, där för något verk erfordras särskilda bestämmelser, dessa meddelas i samband med staternas fastställande eller eljest i särskild ordning. 1 §.

2 § innehåller en bestämmelse, som nu återfinnes i slutet av kungörelsen den 31 december 1921 med tilläggsbestämmelser till avlöningsreglementet. Här stadgas sålunda, att beträffande sådant verk, vid vilket icke finnes särskild central styrelse, i förevarande kungörelse med verkets styrelse förstås annan sådan myndighet eller befattningshavare, som, i enlighet med vad därom må vara särskilt bestämt, eljest i ärenden av ifrågavarande beskaffenhet innehar verksstyrelsens befogenhet. 2 §.

3 § i förslaget motsvarar 1 § i den nuvarande kungörelsen med tilläggsbestämmelser till avlöningsreglementet, vilken paragraf handlar om vikariatsersättning till befattningshavare i nuvarande lönegraden B 20, som uppehåller i 2 kap. avlöningsreglementet avsedd befattning med arvode av 19 000, 17 000 eller 15 000 kronor. Förutom vissa formella ändringar, vilka stå i samband med föreslagna ändringar i nuvarande 6 § avlöningsreglementet, har här den föreskrift ansetts böra meddelas, att den i paragrafen stadgade vikariatsersättning utgår allenast, där ej vederbörande åtnjuter arvode i egenskap av ställföreträdare för innehavaren av den befattning, som han uppehåller. Vikariatsersättningen har ansetts böra utgå med samma belopp till tjänstemän i 26—28 lönegraderna vid vikariat, varom här är fråga. Skulle i något fall vikarien vara tjänsteman i lägre lönegrad än B 26, må det ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma vikariatsersättningen. 3 §.

4 § i förslaget motsvarar 5 § i de nuvarande tilläggsbestämmelserna. Fångvårdsstyrelsen har ansett det böra föreskrivas, att framställning om ersättning för här ifrågavarande sjukvård skulle göras hos vederbörande myndighet. Vidare har styrelsen ifrågasatt, huruvida icke en viss tids begränsning för vård å sjukhus och sanatorium samt för bad och massagebehandling borde göras i författningen samt om icke vissa inskränkningar lämpligen borde föreskrivas i fråga om medgivandet att kostnadsfritt anlita specialistvård och anskaffning på det allmännas bekostnad av konstgjorda lemmar m. m. Helst borde enligt styrelsens mening i 4 §.

denna paragraf upptagna medgivanden till större delen borttagas och de sålunda förlorade fördelarna i stället, om så befunnes nödigt, ersättas med någon ökning i avlöningsarnas belopp.

Riksförsäkringsanstalten har hemställt, att paragrafens mycket detaljerade bestämmelser måtte utbytas mot ett mindre tillägg till 25 § första stycket i avlöningsreglementet. Bestämmelserna rörande ersättning för läkarvård, som föranleddes av annat än olycksfall i arbete, borde, enligt riksförsäkringsanstaltens mening, med hänsyn till deras begränsade tillämplighetsområde utan olägenhet kunna utgå ur de allmänna avlöningsförfattningarna.

Generaltullstyrelsen har anfört, att bestämmelserna rörande löneavdrag under sjukhusvistelse medfört avsevärda besvärligheter i tillämpningen, bestående dels i de förändringar av vid sjukledighets beviljande meddelade beslut om avlöningsförhållandena under ledigheten, som påkallades därav, att den sjuke intoges å sjukhus först någon tid efter ledighetens början eller att han först efter någon tids sjukhusvistelse uttalade önskan att få sjukhusvården bekostad av statsverket, dels ock däri, att bestämmelserna föranledde särskilda undersökningar om tiderna för intagningen å sjukhus samt utskrivningen därifrån med av denna ovisshet på förhand om sjukhusvistelsens långvarighet i synnerhet vid månadsskiftena följande olägenheter i fråga om avlöningslistornas upprättande.

Medicinalstyrelsen har anfört, att bestämmelserna angående befattningshavares rätt till läkarvård jämte läkemedel m. m. syntes styrelsen i vissa avseenden vara alltför vidsträckta och därför böra inskränkas, men att styrelsen hade för avsikt att företaga särskild utredning rörande denna fråga, innan styrelsen avgåve förslag härutinnan.

Någon ändring beträffande det sakliga innehållet av ifrågavarande bestämmelser i syfte att inskränka här avsedda förmåner torde icke ligga inom ramen för den nu förestående avlöningsrevisionen. Icke heller har i detta sammanhang frågan om en förenkling av bestämmelserna ansetts böra närmare upptagas. Den förenkling, som här skulle kunna komma till stånd, torde mindre beröra bestämmelsernas utformning än deras sakliga innehåll. Då i sistnämnda avseende utredning och förslag ställts i utsikt av medicinalstyrelsen, torde en omarbetning av bestämmelserna få bli beroende av detta förslag. Bestämmelserna torde för övrigt icke i så synnerligen stor utsträckning komma till användning, i följd varav något mera allmänt behov av deras omarbetning icke lär förefinnas.

I formellt avseende hava vissa mindre jämkningar varit erforderliga på grund av i förslaget vidtagna ändringar beträffande löneplanen och tjänstledighetsavdragen.

5 §. 5 § i förslaget upptager nuvarande 6 § oförändrad.

6 §. 6 § motsvarar 7 § i de nuvarande tilläggsbestämmelserna.

Fångvårdsstyrelsen har ansett rättvist, att tjänsteman jämväl beredes ersättning för den merutgift utöver bostadshyra, som må åsamkas honom genom att han vid förflyttning nödgas leva skild från sin familj. Styrelsen har därför föreslagit, att femte momentet av paragrafen måtte erhålla sådan lydelse, att tjänstemannen kunde hållas skadeslös genom tjänstgöringstraktamente eller annorledes.

I sitt utlåtande över det år 1922 inom finansdepartementet utarbetade förslaget, föreslog statskontoret, att orden »av vederbörande verks medel»

i 7 § skulle utgå, enär enligt kungörelsen den 22 juni 1921 (nr 453) med vissa föreskrifter i anledning av ny definitiv lönerreglering kostnaderna för flyttningersättning skulle bestridas av vissa för varje huvudtitel gemensamma anslag.

Tillräckliga skäl för en ändring i det av fångvårdsstyrelsen avsedda syfte hava ej ansetts föreligga. Vad beträffar den av statskontoret föreslagna ändringen har densamma upptagits i förslaget. Därjämte har i förslaget direkt utsagts, att flyttningersättningen skall utgå enligt beslut av styrelsen för vederbörande verk. Härigenom torde det vara klart, att den utanordnande myndigheten, där denna är en annan, ej behöver ingå i saklig prövning av ersättningsbeloppet. Slutligen hava erforderliga jämkningar i lönegradernas numrering föreslagits.

Vad angår 7 §, som motsvarar nuvarande 9 §, hava vidtagits vissa mera formella ändringar. Sålunda hava beloppen för övertid ersättning uppställts i tabellform, varjämte komplettering ägt rum för vissa enligt förslaget nytillkomna lönegrader. Vid berörda komplettering hava en del smärre jämkningar av beloppen måst äga rum.

7 §.

8 § är av samma lydelse som nuvarande 10 §.

8 §.

I 9 § har upptagits en bestämmelse därom, att beträffande ersättning, som avses i 24 § avlöningsreglementet, ävensom felräkningspenningar Kungl. Maj:t meddelar särskilda bestämmelser för varje förvaltningsgren, där så finnes erforderligt.

9 §.

10 § upptager bestämmelser angående bestridande av kostnaderna för de förmåner, som omförmälas i 8, 25, 26, 27, 28, 29 och 32 §§ i allmänna avlöningsreglementet.

10 §.

Ifrågavarande bestämmelser äro hämtade från kungörelserna den 22 juni 1921 (nr 453), den 15 juni 1922 (nr 369) och den 1 juni 1923 (nr 167) med vissa föreskrifter i anledning av ny definitiv lönerreglering för befattningshavare vid vissa verk, tillhörande den civila statsförvaltningen. I sak har ingen annan ändring föreslagits, än att det i sistnämnda kungörelse intagna stadgande om bestridande av vissa kostnader vid rikets allmänna kartverk, såsom avseende en speciell förvaltningsgren, utesluts. En följd härav är, att särskild bestämmelse bör meddelas angående ifrågavarande kostnader. De i formellt avseende föreslagna förändringarna torde ej tarva någon särskild motivering.

I detta sammanhang torde med några ord få beröras ett spörsmål, som från kommerskollegii sida framförts, nämligen bestridande av kostnaderna för lön till tjänsteman, vilken såsom vikarie uppehåller tjänst vid annat verk än det egna. Enligt 15 § avlöningsreglementet äger tjänstemän uppbära oavkortad lön, bland annat, då han tjänstgör å egen eller annan befattning *inom verket*. Från kommerskollegium har ifrågasatts, att oavkortad lön skulle få åtnjutas jämväl vid ledighet för tjänstgöring å befattning vid annat verk. I samband härmed borde stadgas, att kostnaderna för lön i angivna fall skulle bestridas av vederbörande anslag för det verk, där tjänstgöringen ägde rum.

Det föreliggande förslaget har ej upptagit någon ändring av avlöningsreglementet på förevarande punkt. Ett av skälen härtill har varit, att den av kommerskollegium åsyftade anordningen med vikariat inom annat

verk torde vara av fullt frivillig natur, vadan rätt till oavkortad lön under vikariatet ej behöver i avlöningsreglementet tillförsäkras tjänstemannen. Därjämte har det ansetts, att prövningen av dylika frågor borde ankomma på Kungl. Maj:t. Självfallet bör vid de vikariat, varom här är fråga, såväl lön som vikariatsersättning utgå från det verk, där vikariatet äger rum.

§. De nu gällande bestämmelserna om tillgodoräkning av föregående tjänstgöringstid och uppflyttning i löneklass hava såsom av ämbetsverkens yttranden framgår i flerfaldiga hänseenden föranlett tvekan om vad som får anses vara den rätta innebörden av desamma. För att lämna ämbetsverken ledning vid tolkningen av bestämmelserna har Kungl. Maj:t i 5 § av kungörelsen den 2 december 1921 (nr 685) angående beslutanderätten i vissa frågor om fastställelse av löneklass och tillerkännande av ålderstilllägg föreskrivit att, då tvekan uppkommer i fråga om dessa bestämmelsers rätta innebörd, statskontorets utlåtande i ärendet finge inhämtas. Sedermera har Kungl. Maj:t genom cirkulär till vederbörande verk och myndigheter den 22 december 1922 skärpt denna föreskrift därhän, att statskontorets utlåtande i tveksamma fall skall inhämtas. För att möjliggöra ett direkt samarbete mellan statskontoret och allmänna civilförvaltningens lönenämnd äger statskontoret enligt Kungl. Maj:ts beslut den 15 juni 1922 rätt att, då så anses erforderligt, inhämta yttrande från lönenämnden.

För att ernå en kontroll över tillämpningen av tillgodoräkningsbestämmelserna har riksräkenskapsverket anordnat en särskild granskning av vederbörande ämbetsverks beslut i fråga om uppflyttning i löneklass av såväl ordinarie som icke-ordinarie personal (se riksräkenskapsverkets revisionsberättelse för år 1922, sid. 101—104). För att göra den sålunda anordnade kontrollen effektiv har riksräkenskapsverket, på grund av erhållet bemyndigande av Kungl. Maj:t, från ämbetsverken infordrat handlingar, som avsett och legat till grund för beslut om befattningshavares placering i löneklass. Sedan granskning skett inom riksräkenskapsverket, hava vederbörande skriftligen underrättats om, huruvida verket funnit anledning till erinran mot beslutet eller ej. I de fall, då riksräkenskapsverket framställt anmärkning mot de fattade besluten, synas vederbörande verk hava vidtagit de av riksräkenskapsverket påfordrade ändringarna. Skulle emellertid ett ämbetsverk icke vilja vidtaga ändring av ett fattat beslut rörande en tjänstemans uppflyttning i löneklass, kan anmärkningen av riksräkenskapsverket fullföljas och frågan på så sätt bliva föremål för domstolarnas prövning. Har vederbörande verk funnit sig ej kunna medgiva en tjänsteman så förmånlig placering, som denne påyrkat, är han oförhindrad att genom besvär draga ärendet under regeringsrättens prövning. Åtskilliga sådana besvärsmål hava också redan varit föremål för avgörande hos regeringsrätten, varvid dock fråga närmast varit om tillämpning av kungörelsen den 7 maj 1920 (nr 212) angående ålderstilllägg för civila befattningshavare i statens tjänst och kungörelsen den 31 december 1921 (nr 778) med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen.

I detta sammanhang torde böra uppmärksammas, att frågor om uppflyttning i löneklass jämväl avgöras av Kungl. Maj:t i statsrådet. Detta är händelsen i vissa uti 11 och 13 §§ avlöningsreglementet angivna fall ävensom i varje fall, då det gäller befattningshavare i Kungl. Maj:ts

kamsli. De härvid meddelade besluten få givetvis en viss prejudicerande betydelse för bedömandet av likartade ärenden hos ämbetsverken. Den möjligheten är ej utesluten, att, sedan Kungl. Maj:t i statsrådet fattat beslut i ett visst ärende, ett likartat ärende, vari ett ämbetsverk fattat beslut, som genom besvär drages inför Kungl. Maj:t i regeringsrätten, där kan få ett avgörande, som går i annan riktning.

Det har vidare visat sig, att statskontoret och allmänna civilförvaltningens lönenämnd ofta företräda olika uppfattningar i fråga om rätta innebörden av hithörande stadganden samt att vid granskningen inom riksräkenskapsverket någon erinran icke framställts mot en tolkning, som sedermera av regeringsrätten eller Kungl. Maj:t i statsrådet underkämts i ett annat ärende.

De nuvarande förhållandena i fråga om beslutanderätten i frågor angående uppflyttning i löneklass torde icke kunna anses vara tillfredsställande, då desamma lämna rum för olika tillämpning av hithörande bestämmelser och därigenom medverka till skapande på detta område av en osäkerhet, som är till skada för både staten och tjänstemännen. Ett uppslag till ernående av en förbättring i detta hänseende har givits i de av några ämbetsverk, nämligen socialstyrelsen, statskontoret och kammarrätten, avgivna yttrandena, enligt vilka beslutanderätten i dessa ärenden borde överlämnas till statskontoret. Över ett av statskontoret i sådant avseende fattat beslut skulle talan kunna fullföljas medelst besvär hos Kungl. Maj:t. Härigenom skulle skapas en anordning motsvarande den, som redan nu vunnit tillämpning i fråga om avgörandet av det stora flertalet pensionsfrågor enligt bestämmelserna i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension. Den av riksräkenskapsverket anordnade särskilda granskningen av besluten i dessa frågor skulle därmed upphöra.

Beträffande detta uppslag har riksräkenskapsverket anført, att den enskilda tjänstemannen visserligen skulle kunna få sin sak prövad i högre instans men däremot ej statsverket. Därest emellertid anordningen i fråga skulle finnas önskelig, hade riksräkenskapsverket intet att erinra mot att beslutanderätten uppdroges åt statskontoret. I sådant fall, yttrar riksräkenskapsverket vidare, finge dock, för att den åsyftade enhetligheten skulle vinnas, statskontorets verksamhet icke inskränka sig till den allmänna civilförvaltningen utan måste även omfatta de affärsdrivande och de militära verkens placeringar i lönehänseende, en anordning, som icke torde kunna genomföras med statskontorets nuvarande personal.

Då det syntes vara en ur olika synpunkter lämplig anordning att göra statskontoret till allmänt beslutande myndighet i frågor angående tillgodoräkning, hava i förslaget upptagits bestämmelser härom. Genom en dylik anordning lär man kunna förvänta en mera enhetlig tillämpning av hithörande stadganden, och därjämte undvika dubbelarbete. Statskontorets beslutanderätt har dock syntes kunna begränsas till frågor angående tillgodoräkning och därav betingad placering i löneklass, något som också är lämpligt med hänsyn till önskvärdheten att ej besvara statskontoret med vanliga frågor om uppflyttning i löneklass enligt 10 § och snedddning utan sammanhang med tillgodoräkning. Att statskontoret likväl kan komma att tillföras något mera arbete må väl ej förnekas, men det är dock att märka, att statskontoret redan nu torde få till Kungl. Maj:t eller vederbörande ämbetsverk avgiva utlåtande i de ärenden av förevarande slag, som äro av någon egentlig svårighet. Dessutom torde tillämpningen

komma att så småningom vinna i stadga och jämväl antalet ärenden nedgå samt arbetet härigenom bliva mindre betungande. Att statskontoret skulle, på sätt riksräkenskapsverket ifrågasatt, erhålla beslutanderätten i dylika frågor jämväl beträffande affärsverken och försvarsväsendet lär icke vara påkallat. Inom berörda förvaltningsgrenar är splittringen i fråga om beslutanderätten mycket mindre framträdande än inom den del av civilförvaltningen, varom nu är fråga, och det har dessutom visat sig, att beslutanderättens handhavande av affärsverkens styrelser i stort sett ej givit anledning till erinringar.

Några betänkligheter ur statsverkets synpunkt att i föreslagen utsträckning lämna beslutanderätten till statskontoret torde ej behöva hysas. Och vad angår den av riksräkenskapsverket anordnade särskilda granskningen synes den kunna få bestå i de fall, där vederbörande verk själva meddela beslut angående placering i löneklass. I andra fall däremot synes det onödigt, att sådan granskning verkställs.

1 mom. av 11 § upptager i första stycket såsom huvudregel det stadgade, att frågor om fastställelse av löneklass ankommer på vederbörande verks styrelse. Där fråga är om tillgodoräkning av föregående tjänstetid för placering i löneklass, tillkommer det dock statskontoret att besluta angående sådan tillgodoräkning och därav betingad placering. Andra stycket av 1 mom. innehåller den bestämmelsen, att vad i första stycket stadgas icke verkar rubbning i den enligt 11 § av allmänna avlöningsreglementet Kungl. Maj:t förbehållna befogenheten att i särskilda fall besluta, huruvida och i vilken mån viss tid må för uppflyttning i löneklass räknas befattningshavare till godo.

2 mom. av förevarande paragraf innehåller föreskrifter angående ordningen för hänskjutande av sådana ärenden, varom här är fråga, till statskontoret. Vare sig beslutanderätten i tillgodoräkningsfrågan tillkommer Kungl. Maj:t eller vederbörande verk, skall framställning i ämnet göras hos verket, som överlämnar framställningen till statskontoret och därvid avgiver eget yttrande, om så anses erforderligt. Bör framställningen enligt 11 § 3 mom. avlöningsreglementet bliva föremål för Kungl. Maj:ts prövning, överlämnar statskontoret jämte eget utlåtande ärendet till Kungl. Maj:t. Sedan Kungl. Maj:t meddelat beslut angående tillgodoräkningen, ankommer det på statskontoret att fastställa befattningshavarens placering i löneklass.

Genom den sålunda föreslagna ordningen för handläggning av hithörande ärenden torde statskontoret erhålla en ställning, som är ägnad att befordra en enhetlig tillämpning av ifrågavarande bestämmelser.

Bestämmelserna i 3 och 4 mom. av förevarande paragraf äro hämtade från kungörelsen den 2 december 1921 (nr 685) angående beslutanderätten i vissa frågor om fastställelse av löneklass och tillerkännande av ålders-tillägg. Vidkommande befattningshavare i statsdepartementen, beskickningar och konsulat ävensom expeditivsvakter hos regeringsrätten har beslutanderätten i fråga om placering i löneklass, där sådan prövning ej ankommer på statskontoret, ansetts böra tillkomma vederbörande departementschef. Den nuvarande bestämmelsen, att för befattningshavare vid rikets allmänna kartverk, kartverkets chef äger besluta i hithörande frågor, har ansetts kunna utgå, enär med nu gällande instruktion för kartverket någon tveksamhet på denna punkt icke torde vara att förvänta. Beträffande statens hospital och asyler torde ej heller någon särskild bestämmelse angående beslutanderätten erfordras.

1 mom. av 12 § innehåller bestämmelse om att Kungl. Maj:t äger besluta, om och i vad mån tjänsteman, som för handläggning av särskilda ärenden erhållit befrielse från viss del av tjänstgöringen, skall under sådan tid vidkännas avdrag å avlöningen. Beträffande motiveringen må hänvisas till vad som anförts vid 18 § avlöningsreglementet.

12 §.

I 2 mom. har intagits ett stadgande därom, att det tillkommer styrelsen för vederbörande verk att besluta angående avlöningen i det fall, som avses i 20 § 1 mom. avlöningsreglementet.

13 § innehåller det stadgande, att allmänna avlöningsreglementet skall från och med den 1 januari 1925 äga tillämpning beträffande ordinarie tjänsteman, som närmast därförinnan är underkastad bestämmelserna i det nuvarande avlöningsreglementet. Sådan tillämpning kan dock självfallet komma till stånd allenast i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i 1 § av allmänna avlöningsreglementet, d. v. s. i den mån ej anmälan göres, att tjänsteman icke vill underkasta sig sistnämnda reglementes villkor och föreskrifter.

13 §.

Att tidpunkten för det reviderade avlöningsreglementets ikraftträdande satts så sent som till den 1 januari 1925 har sin grund däri, att, även om beslut rörande reglementets antagande skulle hinna meddelas vid 1924 års riksdag, någon icke allt för kort tid ansetts erforderlig för ordnande av övergången.

I andra stycket av förevarande paragraf har föreslagits ett stadgande därom, att genom bestämmelserna i första stycket ingen rubbning sker i den placering eller rätt till placering i löneklass, som tjänsteman må hava erhållit före den 1 januari 1925. Rörande detta stadgande hänvisas till vad som tidigare anförts i fråga om övergången till det reviderade avlöningsreglementet.

Vidare stadgas i andra stycket, att rubbning ej sker i de förmåner, som tillkomma tjänsteman på grund av meddelade bestämmelser angående övergång till nu gällande lönestater för de verk, varå avlöningsreglementet är tillämpligt. De allmänna bestämmelserna av ifrågavarande slag återfinnas i kungörelsen den 10 oktober 1921 (nr 616). De i denna kungörelse under avd. A upptagna stadganden äro till en del sådana, som blott hänföra sig till själva övergångstillfället. Någon motsvarighet till dessa stadganden erfordras icke vid övergång till det nu föreslagna avlöningsreglementet. Vissa av övergångsbestämmelserna under avd. A i förenämnda kungörelse äro däremot av sådan beskaffenhet, att de sträcka sig ut över tid efter ingången av år 1925. Punkterna 2 och 3 innehålla sålunda vissa bestämmelser, som reglera själva avlöningen på den med 1921 års avlöningsreglemente införda nya lönestaten. I syfte att hålla tjänsteman skadeslös för eljest inträdande minskning i avlöningsförmånerna skall sålunda utgå personligt lönetillägg, motvarande skillnaden mellan den gamla och den nya avlöningen. Dessa tillägg utgöra en på grund av övergångsbestämmelserna förvärfvad förmån, som naturligen bör bestå ännu efter införande av ett reviderat avlöningsreglemente. Av enahanda slag äro bestämmelserna i punkterna 5 och 10. Vad angår punkten 4, som innehåller stadganden angående tjänstledighetsavdrag för den, som har personligt lönetillägg, hava icke några föreskrifter nu ansetts erforderliga. Avdragen skulle, enligt föreliggande förslag, hänföra sig till lönegrad i stället för, såsom nu till löneklass. Då de personliga lönetilläggen i allmänhet torde uppgå till jämförelsevis

obetydliga belopp och så småningom komma att försvinna, synes man kunna bortse från dem vid bestämmande av tjänstledighetsavdrag för vederbörande befattningshavare och låta dessa avdrag utan vidare bestämmas av den lönegrad, till vilken befattningshavaren hör.

14 §. 14 § innehåller bestämmelse därom, att den i 1 § andra stycket av allmänna avlöningsreglementet avsedda anmälan, för att medföra avsedd verkan, skall göras senast den 1 oktober 1924.

15 §. 15 § innehåller de bestämmelser, som i övergångshänseende skulle reglera tillämpningen av bestämmelserna om placering i löneklass, tillgodoräkning och sneddnung.

Under den avdelning, som behandlar avlöningsrevisionens allmänna omfattning, hava de allmänna riktlinjerna för övergången, så vitt nu är ifråga, uppdragits. Det har där framhållits, att det reviderade avlöningsreglementet icke behövde, på sätt skett beträffande det nuvarande reglementet, såsom regel göras retroaktivt sålunda, att tillämpningen skulle ske, såsom om reglementet varit gällande under vederbörandes hela tjänstetid vid något av ifrågavarande verk. En begränsad sådan tillämpning av 10—12 §§ har dock ansetts böra medgivas, om tjänsteman därom gör framställning inom viss tid, förslagsvis sex månader från reglementets ikraftträdande.

Om övergången till det reviderade avlöningsreglementet ordnas på nu antydda sätt, torde det vara att förvänta, att flertalet av de fall, som avgjorts enligt de ursprungliga tillgodoräkningsbestämmelserna, icke skola behöva upptagas till förnyad prövning, enär de reviderade bestämmelserna i regel torde vara mindre förmånliga för tjänstemännen än de ursprungliga. Däremot läser det kunna antagas, att de fall, varå 1922 års bestämmelser om tillgodoräkning äro tillämpliga, skola i stor utsträckning komma att av tjänstemännen dragas under de nu föreslagna nya bestämmelserna. Detta är emellertid en fördel, enär man på sådant sätt i de flesta av dessa fall, nämligen de ej avgjorda, undgår de svårigheter, som onekligen äro förenade med en tillämpning av 1922 års bestämmelser.

Slutligen har här ansetts böra stadgas en viss tid, inom vilken framställning om tillgodoräkning skall göras av dem, som övergå på det reviderade avlöningsreglementet. Syftet med detta stadgande är, att hithörande frågor måtte bli inom viss tid upplärade.

16 §. 1 mom. av 16 § innehåller ett stadgande därom, att de särskilda bestämmelser, som av Kungl. Maj:t och riksdagen meddelats angående vissa befattningshavare och som nu återfinnas i kungörelserna den 22 juni 1921 (nr 452), den 18 juli 1921 (nr 518), den 15 juni 1922 (nr 368) och den 1 juni 1923 (nr 166) angående tillämpning av 1921 års avlöningsreglemente, skola fortfarande gälla. I detta sammanhang har föreslagits ett stadgande, att bestämmelserna i 17 § allmänna avlöningsreglementet icke skola äga tillämpning i fråga om justitieråd och regeringsråd.

Beträffande motiveringen till bestämmelserna i 1 mom. torde få hänvisas till vad som anförts under avd. III angående särskilda bestämmelser beträffande vissa förvaltningsgrenar.

I 2 mom. av 16 § hava upptagits vissa bestämmelser, som avse befattningshavare på äldre stat och på övergångsstat. Under avd. B av förenämnda kungörelse den 10 oktober 1921 återfinnas vissa bestämmelser i detta

ämne. Sålunda är i punkt 1 stadgat, att tjänsteman, som tillhör äldre stat än den hittills gällande eller som anmält sig vilja kvarstå på sist omförmälda lönestat, men samtidigt med eller efter det den nya lönestaten trätt i kraft tillträder i ny lönestat uppförd ordinarie befattning vid något av de verk, beträffande vilka avlöningsreglementet äger tillämpning, därigenom omedelbart inträder på ny lönestat. Beträffande sådan tjänsteman skola i tillämpliga delar gälla de under avd. A i nämnda kungörelse meddelade bestämmelser, och skall därvid vid tillämpning av bestämmelserna under avd. A punkt 2 i den sammanlagda löneinkomsten jämväl inberäknas utgående extra lönetillägg. Vad nu är sagt gäller ock i fråga om tjänsteman å övergångsstat. Då det antagits kunna ifrågakomma, att tjänsteman å äldre stat eller övergångsstat skulle kunna även efter det reviderade avlöningsreglementets ikraftträdande övergå på ny stat, hava ifrågavarande bestämmelser ansetts böra äga motsvarande tillämpning efter sagda ikraftträdande.

Vad angår de i avd. B punkterna 2 och 3 av förenämnda kungörelse den 10 oktober 1921 upptagna bestämmelser angående vikariatsersättning till befattningshavare å äldre stat och övergångsstat torde en fortsatt tillämpning av bestämmelserna vara behöfelig. Härvid skola dock iakttagas de ändringar, som äro betingade av bestämmelserna i 19 § allmänna avlöningsreglementet. Vikariatsersättning skall sålunda utgå vid tjänstgöring såsom vikarie å befattning inom högre lönegrad under sammanlagt minst sex dagar i följd. Vidare skall vikariatsersättningen bestämmas till skillnaden mellan A-avdraget för, å ena sidan den högre lönegraden och å andra sidan den lönegrad, vars begynnelselön å stationeringsorten närmast motsvarar begynnelseavlöningen för befattningshavarens egen tjänst enligt för honom gällande lönestat jämte ifrågakommande särskilda avlöningsförmåner. De avlöningsförmåner, vilka här skola beräknas, äro angivna i nuvarande övergångsbestämmelser.

Det har förutsatts, att nuvarande bestämmelser angående övergång till gällande lönestater icke skulle efter det nya avlöningsreglementets ikraftträdande tillämpas i vidare mån än som följer av bestämmelserna i 16 § 2 mom.

I 3 mom. av 16 § har intagits ett allmänt stadgande av innehåll, att, där i författning eller eljest förekommer hänvisning till bestämmelse i 1921 års avlöningsreglemente, sådan hänvisning skall i stället avse motsvarande bestämmelse i allmänna avlöningsreglementet.

I 16 § har slutligen i ett fjärde moment intagits en tabell, som utvisar motsvarigheten mellan lönegraderna i avd. B av den nuvarande löneplanen och lönegraderna i avd. B av den föreslagna löneplanen. Därjämte hava här föreslagits bestämmelser av innebörd, att vad i lag eller särskild författning eller eljest finnes stadgat angående befattning i viss lönegrad i avd. B av den nuvarande löneplanen skall gälla beträffande befattning i motsvarande lönegrad i den nya löneplanen.

I detta sammanhang torde få framhållas, att omnumrering lärare få ske av vissa i personalstaterna upptagna tjänster. Då detta blott blir en följd av eventuellt beslut om komplettering av löneplanen, synes omnumreringen böra genomföras utan att formligt beslut behöver i varje särskilt fall meddelas av riksdagen. I regleringsbrevet eller i annan ordning torde Kungl. Maj:t få fastställa nya personalstater.

V. Bestämmelser angående ålderstillägg för civila befattningshavare i statens tjänst.

I huvudsaklig anslutning till de i 11 § av allmänna avlöningsreglementet införda bestämmelserna angående tillgodoräkning av tjänstetid för placering i löneklass hava de nu i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 373) intagna föreskrifterna angående ålderstillägg för civila befattningshavare i statens tjänst omarbetats.

Nämnda kungörelse innehåller icke några bestämmelser om tillgodoräkning av arbete, som utförts utom statens tjänst. Då det ansetts skäligt, att likhet i detta hänseende införes mellan befattningshavare i reglerade och oreglerade verk, har ett stadgande i sådant syfte intagits i det förslag till kungörelse med ändrade bestämmelser angående ålderstillägg för civila befattningshavare i statens tjänst, som i detta sammanhang framlägges.

Vad angår bestämmelsen i nuvarande 4 mom. av kungörelsen den 15 juni 1922 har densamma, ehuru väl tveksamhet kan råda angående dess behövlighet, i det föreliggande förslaget bibehållits.

Övergångs- och tillämpningsbestämmelser hava ansetts böra utfärdas i anslutning till vad som skulle komma att gälla för motsvarande delar av allmänna avlöningsreglementet.

Någon motsvarighet till 2 mom. i övergångsbestämmelserna till förenämnda kungörelse den 15 juni 1922 har ej ansetts erforderlig.

Beträffande beslutanderätten i frågor om tillgodoräkning av föregående tjänstetid har densamma ansetts böra tilläggas statskontoret.

Av den föreslagna kungörelsen skulle givetvis de grundläggande bestämmelserna föreläggas riksdagen till antagande. Övergångs- och tillämpningsbestämmelserna skulle däremot efter medgivande av riksdagen utfärdas av Kungl. Maj:t.

VI. Avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare.

Något slutligt förslag till författning med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid de verk, varå allmänna avlöningsreglementet skulle bli tillämpligt från och med den 1 januari 1925, framlägges icke i detta sammanhang. Härmed torde få anstå, till dess klarhet vunnits angående de ändringar, som komma att vidtagas i själva avlöningsreglementet. Emellertid föreligger ett utkast till författning i ämnet och det torde vara lämpligt att här lämna en korfattad redogörelse för de allmänna grundsatser, som tillämpats vid uppgörande av detta utkast och som ansetts böra läggas till grund vid utarbetande av slutligt förslag till avlöningsbestämmelser för den icke-ordinarie personalen.

I de yttranden, som av ämbetsverken avgivits i fråga om den förestående avlöningsrevisionen, har den nuvarande kungörelsen med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare i betydande omfattning gjorts till föremål för kritik. Så gott som samtliga ämbetsverk hava emot nämnda kungörelse riktat den anmärkningen, att kungörelsens bestämmelser vore allt för detaljerade och de förmåner av olika slag, som däri genom tillagts den icke-ordinarie personalen, alltför omfattande. Särskilt har framhållits, att nämnda kungörelse efter sin ordalydelse tillförsäkrar de icke-ordinarie befattningshavarna förmåner av ordinarie natur utan hänsyn till frågan, om de för ändamålet disponibla medlen äro tillräckliga. I anslutning härtill har anmärkts, att de sålunda medgivna rättigheterna i själva verket icke kunde göras gällande, enär icke-ordinarie befattningshavare ej ägde säkerhet för att få bibehålla sin anställning.

Såsom en lämplig anordning hava de centrala ämbetsverken i allmänhet föreslagit, att endast vissa grundläggande bestämmelser borde meddelas angående avlöningen åt icke-ordinarie personal och i stället största möjliga frihet lämnas åt vederbörande verk att besluta angående avlöning och övriga förmåner. Där mera detaljerade bestämmelser erfordrades för vissa verk, såsom exempelvis fängvården och tullverket, kunde dessa meddelas i särskild ordning.

Vad angår uppdelningen av den icke-ordinarie personalen i extra ordinarie tjänstemän, aspiranter, extra befattningshavare och befattningshavare å extra stat hava delade meningar rått bland ämbetsverken. Beträffande frågan om indragning av aspirantgruppen har emellertid den meningen allmänt gjort sig gällande, att en dylik särskild kategori vore onödig för de verk, varom nu är fråga. Endast generaltullstyrelsen har, under hänvisning till att 1914 års tullkommission räknat med en grupp aspiranter i tullverket, påyrkat bibehållande av ifrågavarande särskilda personalgrupp. Beträffande spörsmålet om ett sammanförande av befattningshavare å extra stat med extra ordinarie tjänstemän hava de flesta ämbetsverk, som uttalat sig i ämnet, ansett ett sådant sammanförande icke böra äga rum, i varje fall icke om därmed skulle följa nedsättning av avlöningen för befattningshavare å extra stat.

Av olika ämbetsverk hava vidare påyrkats ändringar beträffande särskilda delar av gällande avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare. Sålunda har större frihet vid placeringar av extra ordinarie befattningshavare i de olika lönegraderna ansetts böra medgivas, helst de nuvarande bestämmelserna vore synnerligen tänjbara och lätt kunde bliva förmål för olika tolkningar. Härjämte hava stadgandena om uppflyttning av extra ordinarie tjänstemän i högre löneklass ansetts böra omarbetas i syfte att åt ämbetsverken giva vidgad befogenhet beträffande sådan uppflyttning. Vad angår 10 §, som innehåller bestämmelser angående rätt för extra ordinarie tjänsteman att efter sex års tjänstetid i extra ordinarie befattning erhålla samma placering som befattningshavare å extra stat i motsvarande lönegrad, hava vissa ämbetsverk gjort den anmärkningen, att de till ämbetsverkens förfogande stående anslagsbelopp icke medgäve tillämpning av ifrågavarande bestämmelser utan kunde göra det nödvändigt att antingen nedflytta tjänstemannen i lägre lönegrad eller avskeda honom och ersätta honom med billigare arbetskraft eller ock avskeda annan tjänsteman. Då emellertid dessa utvägar syntes mindre tilltalande och bestämmelserna för övrigt vore i hög grad komplicerade, hava vissa ämbetsverk påyrkat, att paragrafen måtte helt och hållet uteslutas ur författningen. Några ämbetsverk hava förordat en inskränkning av rätten att tilldela en tjänsteman ifrågavarande högre avlöning, medan åter andra bestämt motsatt sig ett borttagande av de extra ordinarie tjänstemännens rätt till sådan högre avlöning, som avses i 10 §.

Slutligen hava ämbetsverken i formellt avseende anmärkt på åtskilliga bestämmelser i kungörelsen angående den icke-ordinarie personalen.

Vad angår avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid ifrågavarande verk synes man till en början kunna fastslå, att den nuvarande detaljrikiedom ingalunda är nödvändig utan tvärtom ägnad att alltför mycket komplicera ifrågavarande bestämmelser. De förmåner, som den nuvarande kungörelsen i ämnet i olika avseenden tillerkänner den icke-ordinarie personalen, äro i stor utsträckning desamma som för ordinarie befattningshavare. Med hänsyn till den icke-ordinarie personalens anställningsförhållanden vid de verk, varom här är fråga, synas dessa förmåner böra begränsas. I fråga om avlöning och särskilda förmåner synes större frihet böra medgivas ämbetsverken och endast vissa maximigränser i sådant hänseende fastställas. Såväl härigenom som genom ändringar i formellt avseende kan ifrågavarande kungörelse högst betydligt inskränkas till sin omfattning.

Frågan om den icke-ordinarie personalens uppdelning på olika grupper har lämpligen synts kunna lösas på det sätt, att den nuvarande gruppen »befattningshavare med avlöning från anslag å extra stat» i huvudsak bibehålles, dock med benämningen »befattningshavare å extra stat», samt att personalen i övrigt uppdelas på extra ordinarie tjänstemän och en ytterligare kategori. Till den sistnämnda, som lämpligen torde böra benämnas extra befattningshavare, skulle då hänföras personal, tjänstgörande huvudsakligen i utbildningssyfte (aspiranter), ävensom befattningshavare, antagna för mera tillfälliga behov eller för utförande av mera speciella arbetsuppgifter. Skillnaden mellan gruppen extra ordinarie tjänstemän och extra befattningshavare skulle förnämligast ligga däri, att avlöningen till de förra utginge med årsbelopp, under det att för den senare gruppen avlöningen i regel bestämdes till visst belopp för tjänstgöringsdag. För båda kategorierna torde böra finnas löneplaner, upptagande maximibelopp,

med rätt för ämbetsverken att å löneplanen placera befattningshavarna utan på förhand givna bestämmelser i vidare mån, än att icke-ordinarie befattningshavare ej finge placeras högre än ordinarie befattningshavare med motsvarande sysselsättning. Vad avlöningsbeloppen angår torde de nuvarande löneplanerna för extra ordinarie tjänstemän, respektive aspiranter kunna i huvudsak bibehållas. Beträffande andra förmåner än avlöning torde den skillnad mellan extra ordinarie tjänstemän och extra befattningshavare böra äga rum, att de sistnämnda i allmänhet icke erhöles rätt till dylika förmåner. Emellertid torde vid sådana ämbetsverk, där organisationen i stor utsträckning baseras på biträde av personal, tillhörande ifrågavarande kategori, särskilda bestämmelser kunna av Kungl. Maj:t meddelas.

I fråga om ämbetsverkens rätt att anställa extra ordinarie tjänstemän i olika lönegrader torde, åtminstone där anslagen till icke-ordinarie personal äro obegränsade, viss begränsning böra äga rum, lämpligen så att Kungl. Maj:t bestämmer antalet.

Vad angår extra ordinarie tjänstemäns uppflyttning i löneklass, synes denna angelägenhet böra ordnas utan rätt för tjänstemännen till sådan uppflyttning men med möjlighet för vederbörande ämbetsverk, att, om ämbetsverket funne en uppflyttning efter viss tids tjänstgöring skälig, därom besluta utan att vara bundet av särskilda regler.

10 § torde i varje fall icke böra bibehållas med sitt nuvarande vidsträckta tillämpningsområde. Den förmån, som ifrågavarande paragraf tillerkänner extra ordinarie tjänstemän, synes icke vara befogad vid de centrala ämbetsverken, där en dylik förmån icke enbart bör ankomma på tjänstemannens ålder i tjänsten utan framför allt på hans större eller mindre duglighet i arbetet. Vid vissa förvaltningsgrenar, såsom fångvårdsstaten, hospital och asyler, samt tullverket, vid vilka förekommer en jämförelsevis talrik icke-ordinarie personal i de lägre lönegraderna, torde dock möjligheter böra finnas att medgiva uppflyttning i lönehänseende på sätt 10 § stadgar. Även här synes emellertid någon ovillkorlig rätt för befattningshavarna i förevarande avseende icke böra bibehållas utan frågan om dylik uppflyttning göras beroende av vederbörandes större eller mindre duglighet.

*Bilaga I.***Förslag**

till

Kungl. Maj:ts kungörelse

med avlöningsreglemente för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen.

Kungl. Maj:t har, med riksdagen, funnit gott att för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, fastställa följande

Avlöningsreglemente.*(Allmänna avlöningsreglementet.)***1 kap. Allmänna bestämmelser.****1 §.**

Genom beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen bestämmas de verk, å vilkas befattningshavare detta reglemente skall äga tillämpning, ävensom den tidpunkt, från vilken reglementet skall gälla för vederbörande verk.

Reglemen-
tets till-
lämplighet
m. m.

Innehar tjänsteman omedelbart före den tidpunkt, då detta reglemente träder i kraft för det verk han tillhör, befattning å då gällande stat för verket, och vill han icke underkasta sig detta reglementes villkor och bestämmelser ävensom särskilda av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutade föreskrifter, och kan han icke heller därtill lagligen förbindas, skall han göra anmälan i nämnda hänseende till vederbörande myndighet före viss av Kungl. Maj:t bestämd tidpunkt. Tjänsteman, som före sistberörda tidpunkt gjort dylik anmälan, skall varda bibehållen vid honom enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänstinnehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit honom.

En var annan, som, utan att tillhöra äldre lönestat, vid den tidpunkt, då detta reglemente träder i kraft för vederbörande verk, innehar ordinarie befattning vid verket eller som senare tillträder sådan befattning, är pliktig att underkasta sig detta reglementes föreskrifter och villkor samt särskilda av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutade föreskrifter ävensom

dels minskning i eller upphörande av såväl extra inkomster, som kunna medfölja befattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed, som ock de förmåner och ersättningar, vilka omförmälas i 28, 29 och 30 §§, dels ock de ändrade bestämmelser, som kunna varda utfärdade rörande i 15 § 4 mom., 25, 26 och 27 §§ berörda hänseenden samt i fråga om pension.

2 §.

Löne-
nämnd.

Där det enligt detta reglemente ankommer på Kungl. Maj:t att utfärda allmänna föreskrifter i ämne, som omhandlas i reglementet, må, innan sådant ärende till avgörande företages, yttrande inhämtas från en löne-nämnd, som jämväl har att bereda andra ärenden av huvudsakligen löne-teknisk natur, vilka Kungl. Maj:t med hänsyn till deras principiella betydelse kan finna lämpligt hänskjuta till densamma.

I denna nämnd böra löntagar-, förvaltnings- och de allmänna intres-sena vara representerade. Ledamöter i nämnden jämte suppleanter för dem tillsättas av Kungl. Maj:t.

Instruktion för nämnden utfärdas av Kungl. Maj:t, som jämväl med-delar bestämmelser rörande ersättning till nämndens medlemmar samt om gäldande av kostnaderna för nämndens verksamhet.

3 §.

Avlöning.

1. Ordinarie tjänsteman äger åtnjuta avlöning enligt de i detta regle-mente givna föreskrifter och under de i detsamma stadgade villkor även-som i enlighet med de särskilda föreskrifter, vilka må hava blivit av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutade.

2. Avlöning utgår, där ej annorlunda i reglementet stadgas, från och med den dag, tjänsten tillträdes, till och med den dag, tjänstemannen av-går på grund av avsked, entledigande eller dödsfall. Är i förordnande, fullmakt eller konstitutorial tillträdesdagen icke angiven, skall tjänsten anses hava tillträtts samma dag, som förordnandet, fullmakten eller kon-stitutorialet meddelats.

3. Utbetalning av avlöning sker månadsvis i efterskott.

4. Angående tjänstemans rätt till pension samt skyldighet att avgå från tjänsten är särskilt stadgat.

4 §.

Förening
av tjänster.

1. Med ordinarie befattning må icke förenas annan tjänst å rikets eller riksdagens stat, ej heller, utan att sådant medgivits genom beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen, å kommuns stat.

2. Med ordinarie befattning må ej heller förenas vare sig uppdrag så-som ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är för-sett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan

tjänstebefattning av vad slag det vara må, så framt ej Kungl. Maj:t eller, vad angår tjänsteman, som tillhör lägre lönegrad än den 24:de i avd. B av den i 9 § omförmälda löneplan eller lönegrad i avd. C av samma löneplan, vederbörande myndighet, varunder han lyder, efter prövning att ifråga-varande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för utövande av statstjänsten, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas.

5 §.

Gift kvinna må kunna erhålla ordinarie anställning allenast efter Kungl. Maj:ts i varje särskilt fall lämnade medgivande.

Gift
kvinneas an-
ställning.

Därest kvinnlig innehavare av ordinarie befattning ingår äktenskap, skall hon icke vara skyldig att av sådan anledning avgå från befattning, så framt icke den myndighet, varunder hon lyder, finner det nödigt med hänsyn till befattningens behöriga upprätthållande.

2 kap. Ordinarie tjänstemän, som tillsättas genom förordnande.

6 §.

1. För vissa chefs- och liknande befattningar, vilka tillsättas genom förordnande på viss tid eller tills vidare, utgår arvode enligt de särskilda staterna.

Arvode
m. m.

2. Beträffande den chefen för lantförsvarets kommandoexpedition tillkommande rätten till gottgörelse för tjänstehästar gäller vad därom är särskilt stadgat.

7 §.

1. I detta kapitel avsedd tjänsteman äger årligen, när det kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under 45 dagar.

Semester
m. m.

2. Har sådan tjänsteman erhållit annan ledighet och särskild vikarie för honom förordnats, beror på prövning av Kungl. Maj:t i vad mån avlöningen må för den tid tillgodonjutas.

3. I fråga om ersättning till den, som i de i 1 och 2 mom. nämnda fall eller eljest i annans ställe uppehåller här avsedd tjänst, ävensom till den, vilken förordnats att uppehålla ledig sådan tjänst, bestämmer Kungl. Maj:t.

8 §.

Avlider tjänsteman, som avses i detta kapitel, skall till hans dödsbo såsom begravningshjälp utbetalas ett belopp av 500 kronor.

Begrav-
ningshjälp.

3 kap. Ordinarie tjänstemän, som tillsätts genom fullmakt eller konstitutorial.

9 §.

Löne-
system.

1. För befattning, som tillsättes genom fullmakt eller konstitutorial, utgår lön enligt den vid detta reglemente såsom bilaga fogade *löneplan*, vilken för varje *lönegrad* upptager en eller flera *löneklasser* med särskilda, för olika *ortsgrupper* fastställda lönebelopp.

Genom beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen bestämmes, till vilken lönegrad varje särskild befattning är att hänföra.

Fördelningen av de orter, där tjänstemännen äro stationerade, å de uti löneplanen upptagna *ortsgrupper*, fastställas av Kungl. Maj:t på grundval av utredning rörande de för orterna gällande allmänna levnadskostnaderna.

Där flera löneklasser äro i löneplanen upptagna för viss lönegrad, fastställas den löneklass, enligt vilken tjänstemans lön skall utgå, i enlighet med föreskrifterna i 10—13 §§.

Inom löneklass bestämmes lönebeloppet efter den *ortsgrupp*, till vilken tjänstemannens stationeringsort blivit hänförd. Vid längre tids förordnande å ort inom annan *ortsgrupp* äger Kungl. Maj:t bestämmande, att lönen skall utgå enligt sistnämnda *ortsgrupp*.

2. Förutom lön kunna utgå *kallortstillägg* enligt stadgandet i 14 § samt de *särskilda förmåner och ersättningar*, som emförmålas i 25—30 §§.

10 §.

Placering
i löneklass.

1. Vid tillträddandet av ordinarie tjänst, tillhörande avdelning B eller C i löneplanen, erhåller tjänsteman, vare sig han förut innehade sådan tjänst eller ej, lön enligt lägsta löneklassen för den lönegrad, till vilken tjänsten hör, där ej föreskrifterna i 11, 12 eller 13 § giva anledning till avvikelse härutinnan.

2. Efter att hava tillhört en och samma löneklass under tre år uppflyttas innehavare av i 1 mom. avsedd tjänst till närmast högre löneklass samt efter ytterligare tre år till den därpå följande högre löneklassen och så vidare, intill dess den för lönegraden fastställda högsta löneklassen uppnåtts, allt så framt ej annat följer av föreskrifterna i 11—13 §§.

3. Uppflyttning till högre löneklass sker vid ingången av kalenderkvartalet näst efter det, under vilket den för sådan uppflyttning stadgade tjänstetiden i den lägre löneklassen tilländagått.

I övrigt gäller såsom villkor för tjänstemans uppflyttning till högre löneklass:

a) att han under minst fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för vinnande av uppflyttning, skall hava bestritt sin egen eller på grund av förordnande annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt

uppskov, dock att härvid icke skall föras honom till last den tid, han åtnjutit semester eller annan tjänstledighet med oavkortad lön eller ledighet för fullgörande av honom åliggande militär tjänstgöring;

b) att uppskov med uppflyttningen icke prövats böra äga rum med hänsyn till mindre väl vitsordad tjänstgöring under den tid tjänstemannen tillhört den lägre löneklassen; dock att härvid viss i tjänsten begången förseelse, för vilken tjänstemannen särskilt bestraffats, icke i och för sig må räknas honom till last, utan hänsyn därtill tagas, endast då förseelsen kan sägas karaktärisera arten av tjänstgöringen i dess helhet; samt

c) att tjänstemannen icke redan uppnått den levnadsålder, vid vilken han, enligt vad därom särskilt är stadgat, skall vara skyldig att avgå från tjänsten.

Beslut om uppskov av anledning, som i punkten b) sägs, må icke fattas utan att tjänstemannen lämnats tillfälle att förklara sig, och skall sådant beslut avse viss tid, minst ett halvt och högst tre år. Vid uppskovstidens utgång skall uppflyttning ske, om ej tjänstgöringen under nämnda tid givit anledning till förnyat uppskov därmed.

4. Har tjänsteman, med tillämpning av föreskriften i 3 mom. punkten b), först efter viss tids uppskov blivit uppflyttad till högre löneklass, må vederbörande myndighet, på vars avgörande frågan om uppflyttning till högre löneklass ankommer, sedermera, om hans fortsatta tjänstgöring anses böra föranleda därtill, kunna förordna, att han för uppflyttning till än högre löneklass skall äga såsom tjänstetid tillgodoräkna sig jämväl den tid, uppskovet varat.

11 §.

1. Därest tjänsteman, som erhållit ordinarie befattning, dessförinnan under viss tid innehaft förordnande å befattning i samma lönegrad som den erhållna befattningen eller ock högre lönegrad samt åtnjutit lön enligt de för befattningshavare å extra stat gällande grunder, må denna tid tillgodoräknas honom för placering i löneklass i den nya befattningen. Vid sådan placering skola beträffande den tid, som tillgodoräknas, iakttagas de villkor, som äro stadgade i 10 § 3 mom. andra stycket.

Tillgodoräkning av tid för placering i löneklass.

2. Har tjänsteman i andra fall, än som avses i 1 mom., inom de närmaste nio åren före erhållandet av ordinarie tjänst på grund av förordnande tjänstgjort å befattning, som i avseende å tjänstgöringens art och omfattning finnes svara mot, vara jämförbar med eller högre än den erhållna tjänsten, må för placering i löneklass tillgodoräknas honom den sammanlagda tid utöver tre år, varunder han fullgjort sådan tjänstgöring.

3. Efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall må tjänsteman kunna för placering i löneklass i erhållen ordinarie befattning helt eller delvis tillgodoräknas jämväl den tid, varunder han eljest i statens tjänst utfört arbete, som i avseende å art och omfattning finnes svara mot, vara

jämförbart med eller av högre värde än det, han har att i den erhållna befattningen utföra, eller ock utom statens tjänst utfört sådant arbete av direkt allmännyttig beskaffenhet.

4. Tjänsteman, som med stöd av bestämmelse i 1—3 mom. önskar erhålla rätt att för placering i löneklass i erhållen befattning tillgodoräkna sig viss tid, vare skyldig att därom hos vederbörande göra framställning inom sex månader från den dag, fullmakt eller konstitutorial å befattningen meddelats.

12 §.

Sneddning
m. m.

1. Ordinarie tjänsteman, vilken befordras till tjänst inom högre lönegrad, skall i den nya tjänsten omedelbart erhålla lön enligt löneklass, som är närmast högre än den, han tillhörde före befordringen, och skall anses hava tillhört nämnda högre löneklass under den tid, intill tre år, varunder han i den lägre tjänsten tillhört eller beräknats hava tillhört närmast lägre löneklass; allt så framt ej förmånligare placering följer av bestämmelserna i 11 §.

Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning beträffande tjänsteman, som vid befordran till tjänst vid något av de verk, å vilka detta reglemente äger tillämpning, innehade ordinarie befattning vid annat verk, för vilket lönereglering genomförts efter samma grunder, som tillämpats i detta reglemente.

2. Tjänsteman, som efter egen ansökning förflyttas från tjänst inom högre till tjänst inom lägre lönegrad, bibehåller den placering i löneklass, han vid förflyttningen ägde; dock må lönen icke i något fall utgå enligt högre löneklass än den högsta för den lägre tjänsten gällande.

13 §.

Förflyttning
m. m.

1. Tjänsteman vid statsdepartement eller centralt ämbetsverk skall icke blott vara underkastad föreskrifterna i den för verket gällande instruktion utan ock, därest vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden vid en möjligen inträdande förändrad organisation av verket eller eljest kan varda stadgad, ävensom, därest vissa till verket hörande göromål överflyttas till annat ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande av den lönegrad, han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål, eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till vilket göromålen överlämnas. Tjänsteman vid statsdepartement eller centralt ämbetsverk är skyldig att tjänstgöra å den särskilda befattning inom verket uti innehavande lönegrad, tjänsteman vid statsdepartement efter Kungl. Maj:ts förordnande jämväl inom annat statsdepartement, där han, till befordrande av arbetets oavbrutna gång, befinnes vara lämplig och behövlig.

Tjänsteman vid statsdepartement eller centralt ämbetsverk skall, likaledes med bibehållande av den lönegrad han innehar, vara pliktig att, när

helst så av Kungl. Maj:t prövas lämpligt, låta sig förflyttas till annan befattning vare sig inom statsdepartement eller annat till den centrala statsförvaltningen hörande verk.

2. Därest till centralt ämbetsverk hör underlydande distrikts- eller lokalförvaltning, skall tjänsteman vid sådant centralt ämbetsverk, utöver vad i 1 mom. är föreskrivet, vara underkastad skyldighet att låta sig förflyttas till befattning, tillhörande distrikts- eller lokalförvaltningen, jämväl med förändring av tjänstgöringsorten, dock utan ändring beträffande innehavande lönegrad.

3. Tjänsteman, som ej tillhör den centrala statsförvaltningen, skall vara underkastad såväl föreskrifterna i den för verket gällande instruktion som ock den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden samt den förflyttning till annan tjänstgöringsort eller till annan befattning vid det verk, han tillhör eller varunder han lyder, som kan bliva honom i behörig ordning ålagd. Varder tjänsteman utan något sitt förvållande sålunda förflyttad till tjänst inom lägre lönegrad, skall han likväl åtnjuta lön och övriga förmåner enligt den lönegrad, han vid förflyttningen tillhörde. Har förflyttning till tjänst inom lägre lönegrad däremot föranletts av något tjänstemannens förfarande i tjänsten, skall tjänstemannen åtnjuta lön och övriga förmåner enligt de för den lägre tjänsten stadgade grunder, därvid han dock äger bibehålla den placering i löneklass, han vid förflyttningen ägde.

Därjämte skall tjänsteman, om vilken i detta mom. är fråga, därest vissa honom åliggande göromål överflyttas från det verk han tillhör till annat, vara pliktig att, med bibehållande av innehavande lönegrad, efter Kungl. Maj:ts förordnande tjänstgöra i det verk, till vilket göromålen överflyttas.

4. Nedflyttas befattning till lägre lönegrad, äger den, som då innehar tjänsten, åtnjuta lön och övriga förmåner enligt den lönegrad, befattningen förut tillhörde, intill dess han avgår från befattningen i fråga.

14 §.

Till tjänsteman, som är bosatt å sådan ort inom de norra delarna av landet, där vistelsen på grund av klimatiska och fysiologiska förhållanden kan, fränsett ökade levnadskostnader, anses medföra avsevärda olägenheter, utgår kallortstillägg med nedanstående för sex olika kallortsklasser bestämda belopp för år räknat, nämligen:

Kallorts-
tillägg.

för kallortsklass	I.....	60 kronor	för kallortsklass	IV.....	300 kronor
»	»	II..... 120	»	»	V..... 450
»	»	III..... 195	»	»	VI..... 600

Det ankommer på Kungl. Maj:t att bestämma de orter, där kallortstillägg må utgå, samt dessa orters fördelning å nämnda sex kallortsklasser.

15 §.

Oavkortad
lön.

1. Tjänsteman äger uppbära oavkortad lön jämte, i förekommande fall, kallortstillägg icke blott för den tid, han tjänstgjort å egen eller annan befattning inom verket eller tjänstgjort såsom lärare vid eller deltagit såsom elev i utbildningskurs vid verket, utan även för tid, under vilken han åtnjutit ledighet för fullgörande av uppdrag för statens räkning, för vilket ersättning ej utgått, eller enligt bestämmelserna i 21 § eller särskilda föreskrifter åtnjutit semester eller tjänstfrihet eller annan med semester jämförlig ledighet, eller vilken han med vederbörligt medgivande använt för att utom sin tjänstgöringsort göra iakttagelser eller idka studier, som kunna tjäna verkets intressen, eller för tid, som åtgått för fullgörande av de skyldigheter, vilka ålegat honom såsom styrelsemedlem, fullmäktig eller revisor i civilstatens änke- och pupillkassa eller statsunderstödd pensionsanstalt, däri tjänstemannen uti denna sin egenskap är delägare.

2. Har tjänsteman skadats till följd av olycksfall i tjänsten och därigenom blivit hindrad att tjänstgöra å egen eller annan befattning, skall han:

a) om olycksfallet medfört sjukdom, åtnjuta oavkortad lön jämte, i förekommande fall, kallortstillägg, så länge sjukdomen varar, samt

b) om olycksfallet, efter upphörande av därav förorsakad sjukdom, medfört under längre eller kortare tid bestående förlust av arbetsförmågan, under tiden likaledes åtnjuta oavkortad lön jämte, i förekommande fall, kallortstillägg, dock högst intill dess sex månader förflutit från dagen för olycksfallet.

3. Tjänsteman, som av behörigen styrkt sjukdom, i andra fall än uti 2 mom. avses, hindrats att tjänstgöra, må därvid åtnjuta oavkortad lön jämte, i förekommande fall, kallortstillägg, dock högst under sammanlagt femton dagar utav ett och samma kalenderår. Har ledighet för sjukdom åtnjutits minst ett år i följd, må därefter kostnadsfri sjukledighet erhållas, först sedan tjänstemannen tjänstgjort i sammanlagt sex månader.

4. Har tjänsteman förbjudits att tjänstgöra till förekommande av smittofara, må han under tiden åtnjuta oavkortad lön jämte, i förekommande fall, kallortstillägg, dock högst under sex månader.

16 §.

Tjänst-
ledighets-
avdrag.

Vid tjänstledighet i andra fall än i 15 § avses skall tjänstemannen, på sätt i 17 § närmare omförmäles, å lönen vidkännas tjänstledighetsavdrag eller ock avstå hela lönen jämte förekommande kallortstillägg.

Tjänstledighetsavdrag utgöres av A-avdrag eller B-avdrag till belopp för dag räknat, som framgår av den vid detta reglemente såsom bilaga fogade tabell.

17 §.

1. Åtnjuter tjänsteman ledighet för fullgörande av offentligt uppdrag i andra fall än som avses i 15 § 1 mom. och utgår för sådant uppdrag antingen ej ersättning eller ock ersättning allenast med visst belopp för sammanträdes- eller förrättningsdag, skall han, där ej Kungl. Maj:t för särskilt fall annorlunda bestämmer, vidkännas A-avdrag; dock att vid ledighet för fullgörande av uppdrag såsom ledamot i kommitté eller kommission eller såsom sakkunnig ävensom vid ledighet på grund av anställning hos riksdag eller kyrkomöte eller riksdagens revisorer tjänsteman skall avstå hela lönen, jämte, i förekommande fall, kallortstillägg.

Avdrag vid
olika fall
av ledighet.

Vid ledighet av anledning som avses i 15 § 2—4 mom. utan att oavkortad lön, enligt vad i nämnda mom. stadgas, må av tjänstemannen uppbäras skall han, så framt ej Kungl. Maj:t för särskilt fall finner skäl annorlunda medgiva, likaledes vidkännas A-avdrag.

2. Tjänsteman, som på grund av honom åliggande militär tjänstgöring hindras att sköta sin befattning, skall vidkännas B-avdrag.

Vid ledighet för svag hälsas vårdande, då behovet därav är behörigen styrkt, samt vid kvinnlig tjänstemans ledighet för havandeskap under en tid av högst två månader så ock vid ledighet för enskild angelägenhet under sammanlagt högst tio dagar av ett och samma kalenderår skall tjänsteman jämväl vidkännas B-avdrag.

3. I andra fall av ledighet än som omförmälas i 15 § samt i 1 och 2 mom. av denna paragraf skall tjänsteman avstå hela lönen jämte, i förekommande fall, kallortstillägg; dock att, där särskilda skäl föreligga, Kungl. Maj:t må för viss grupp av tjänstemän eller för särskilt fall bestämman, att tjänsteman må behålla viss del av lönen.

18 §.

Har tjänsteman erhållit befrielse från viss del av tjänstgöringen, må i vederbörlig ordning bestämmas, om och i vad mån avdrag å avlöningen för sådan tid må äga rum.

Partiell
ledighet.

19 §.

1. Tjänsteman skall vara skyldig att, om han därtill förordnas, bestrida befattning inom högre lönegrad under sammanlagt högst tre månader av ett och samma kalenderår.

Vikariats-
ersättning.

2. Vid tjänstgöring såsom vikarie å befattning inom högre lönegrad under sammanlagt minst sex dagar i följd erhåller tjänsteman, där ej Kungl. Maj:t för särskilt fall annorlunda förordnar, vikariatsersättning med belopp för dag räknat, motsvarande skillnaden mellan det i 16 § omförmälda A-avdrag för, å ena sidan, den högre lönegraden och, å andra sidan, den lönegrad, enligt vilken vikarien uppbär lön, dock med minst 50 öre om dagen.

3. Vad i 2 mom. stadgats skall äga motsvarande tillämpning i fråga om tjänsteman, som uppehåller vakantsatt eller ledig tjänst.

4. Tjänsteman, som erhållit uppdrag att bestrida göromål, vilka eljest ankomma på tjänsteman inom högre lönegrad, må, där sådant med hänsyn till göromålsens art och omfattning prövas skäligt, tillerkännas den ersättning, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

5. Ersättning till vikarie för tjänsteman, som meddelats i 18 § omförmäld befrielse från viss del av tjänstgöringen, må, där ej ersättning finnes böra utgå enligt de i 2 mom. av förevarande paragraf angivna grunder, bestämmas till det lägre belopp, som prövas skäligt.

20 §.

Avstäng-
ning från
tjänst-
göring
m. m.

1. Varder tjänsteman avstängd från tjänstgöring eller tagen i häkte, skall hans avlöning under tiden innehållas, så framt ej finnes skäligt låta honom uppbära något därav.

2. Avhåller sig tjänsteman från tjänstgöring utan att hava i vederbör-
lig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall, må han för den tid icke åtnjuta någon avlöning.

21 §.

Semester
m. m.

1. Tjänsteman äger årligen, när det kan ske utan hinder för göromålsens behöriga gång, åtnjuta semester eller däremot svarande ledighet under nedan angivna antal dagar:

	Intill det år, under vilket tjänstemannen fyller 40 år	Från och med det år, under vilket tjänste- mannen fyller 40 år
Tjänstemän, tillhörande 1—7 lönegraderna enligt avd. B av löneplanen.....	20 dagar	30 dagar
Tjänstemän, tillhörande 8—19 lönegraderna enligt avd. B av löneplanen samt kvinnliga tjänstemän	25 »	35 »
Tjänstemän, tillhörande 20—24 lönegraderna enligt avd. B av löneplanen.....	35 »	45 »
Tjänstemän, tillhörande 25—28 lönegraderna enligt avd. B av löneplanen samt tjänstemän, tillhörande avd. A i löneplanen	45 »	45 »

Tjänsteman, som har sig anförtrodd uppbörd eller kontroll å uppbörd, är pliktig att begagna sig av semester å tid, som bestämmes av vederbörande överordnad myndighet.

Därest befattning tillträdes eller rätt till ökad semester erhålles från annan tidpunkt än den 1 januari, må för sådant år semestern beräknas för kalenderkvartal. Del av kalenderkvartal må därvid icke räknas tjänstemannen till godo för rätt till semester eller för förlängd sådan. Sålunda beräknade semesterdagar kunna under kalenderåret sammanföras till en sammanhängande ledighet.

Har ledighet för sjukdom åtnjutits minst ett år i följd, må därefter semester erhållas, först sedan tjänstemannen tjänstgjort i sammanlagt sex månader.

2. Där arbetets behöriga gång kräver tjänstgöring jämväl under sön- och helgdag, skall tjänsteman, i den mån så utan avsevärda svårigheter kan ske, beredas tjänstfrihet minst varannan sådan dag.

22 §.

Därest åt tjänsteman såsom bostad anvisas lägenhet, som disponeras av statsverket, skall han vara skyldig att bebo densamma samt iakttaga de närmare föreskrifter, som, utöver vad här nedan stadgas, kunna varda meddelade rörande lägenhetens begagnande.

Tjänste-
bostad,
bostads-
nämnd
m. m.

a) För begagnande av sålunda anvisad tjänstebostad skall tjänsteman månadsvis i förskott erlägga ersättning genom avdrag å avlöningen för näst föregående månad. Är bostadsinnehavaren på grund av tjänstledighet eller av annan anledning icke berättigad att uppbära någon avlöning för föregående månad eller förslår ej utgående avlöningsbelopp, skall nämnda ersättning eller vad däri brister i stället kontant inbetalas. Intill dess ersättningens storlek blivit bestämd, på sätt i b) sägs, skall densamma utgå med det av vederbörande myndighet fordrade beloppet, med rätt för bostadsinnehavaren att, därest beloppet sedermera nedsättes, återbekomma vad han erlagt för mycket.

b) Ersättning för tjänstebostad, däri inbegripen gottgörelse för central-uppvärmning, om sådan finnes anordnad, bestämmes med hänsyn till det hyrespris, som å orten i allmänhet gäller för liknande lägenhet, och fastställs genom överenskommelse mellan vederbörande myndighet och tjänstemannen. Kan sådan överenskommelse icke träffas, skall frågan hänskjutas till en bostadsnämnd med en opartisk ordförande samt representanter för personal- och förvaltningsintressena. Över nämndens beslut i ärende, som hänskjutits till densammas avgörande, må klagan ej föras.

Jämkning av fastställd ersättning för tjänstebostad må icke påkallas, förrän minst ett år förflutit från det ersättningen senast fastställdes.

c) Innehavare av tjänstebostad eller, om han avlidit, hans dödsbo skall, därest annan överenskommelse icke träffats, avträda bostaden å den fardag, som infaller näst efter tre månader från det uppsägning skett; dock skall, såvida ej annorlunda överenskommes, avflyttning ske:

därest bostadsinnehavaren befordras eller i annan ordning förflyttas till tjänst, i vilken ny tjänstebostad anvisas honom, inom skälig tid därefter, men då sådan bostad ej anvisas honom, å den fardag, som inträffar näst efter tre månader från det han erhöll kännedom om beslutet rörande befordringen eller förflyttningen,

därest bostadsinnehavaren avgår ur tjänst på grund av uppnådd pensionsålder, nästa fardag därefter, samt

därest han av annan anledning avgår ur tjänst eller entledigas, vid den löpande månadens utgång.

d) Innehavare av tjänstebostad eller, om han avlidit, hans dödsbo skall i den omfattning, som kan finnas lämplig, och mot skälig gottgörelse upplåta nödigt utrymme i bostaden för tjänstemannens vikarie eller efterträdare.

23 §.

Bränsle.

I de fall, då på grund av särskilda omständigheter provas skäligt tillhandahålla tjänsteman för hans bostad erforderligt bränsle, skall ersättning därför, beräknad efter verkets självkostnadspris, erläggas i den ordning, vederbörande myndighet bestämmer.

24 §.

Tjänstedräkt.

Är tjänsteman enligt meddelade föreskrifter pliktig att under tjänstutövning vara iförd tjänstedräkt eller bära tjänstetecken eller påkallar tjänstgöringens art nyttjandet av särskild beklädnad, må för ändamålet erforderliga klädespersedlar eller materialier, som anses icke böra utlämnas såsom lån, kunna tillhandahållas av vederbörande myndighet mot ersättning enligt grunder, som meddelas av Kungl. Maj:t.

25 §.

Läkarvård.

Tjänsteman erhåller vid skada till följd av olycksfall i tjänsten på vederbörande myndighets bekostnad erforderlig läkarvård jämte läkemedel samt, där olycksfallet medfört förlust eller nedsättning av arbetsförmågan, jämväl andra till arbetsförmågans höjande nödiga hjälpmedel, allt enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t meddelar.

Såsom olycksfall i tjänsten anses ock olycksfall vid färd till eller från det ställe, där tjänstgöringen äger rum, under förutsättning, att färden föranledes av eller står i omedelbart samband med tjänstgöringen.

I den mån vid vissa verk en utvidgad rätt i förenämnda hänseenden anses böra ifrågakomma, skall lända till efterrättelse vad Kungl. Maj:t och riksdagen därutinnan besluta.

26 §.

Tjänsteresa och tjänstgöringsstraktamente.

1. För tjänsteresa inom riket, vilken är att hänföra till extra förrättning, kan för sådana fall, då Kungl. Maj:t prövar omständigheterna böra föranleda därtill, utgå lägre ersättning än enligt gällande resereglemente.

2. För sådana regelbundet eller ofta återkommande resor, som innefattas i tjänstemans vanliga tjänstutövning, må tjänsteman åtnjuta ersättning enligt särskilda av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

3. Under tjänstutövning å annan ort än stationeringsorten må tjänsteman kunna komma i åtnjutande av tjänstgöringsstraktamente enligt av

Kungl. Maj:t utfärdade grunder, dock icke i något fall till högre belopp än den för tjänstemannen enligt resereglementet bestämda traktamentsersättning.

27 §.

Då tjänsteman utan egen ansökning eller därom uttryckt önskan förflyttas från en tjänstgöringsort till en annan eller eljest ålagts förändrad bostadsort, eller då tjänsteman till följd av befordran eller förordnande att uppehålla högre tjänst nödgats flytta till annan ort än den förutvarande tjänstgöringsorten, skall han vara berättigad att erhålla skälig ersättning för flyttningskostnad samt för den ökade utgift, som för honom må hava uppstått därigenom, att han måst vidkännas kostnad för bostad å såväl den gamla som den nya tjänstgöringsorten, allt enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t meddelar.

Ersättning
för flytt-
nings-
kostnad.

28 §.

Tjänsteman, som å tjänstens vägnar handhar kontant uppbörd eller verkställer kontant utbetalning av medel, må kunna enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder erhålla felräkningspenningar till belopp, som bestämmes med hänsyn till de omständigheter, under vilka uppbörd eller utbetalning sker, och i förhållande till den större eller mindre omfattningen därav. Felräkningspenningar må icke i något fall till en och samma tjänsteman utgå med sammanlagt högre belopp för år räknat än 600 kronor.

Felräk-
nings-
penningar.

För tid, varunder här avsedd tjänsteman åtnjuter semester eller eljest icke tjänstgör, uppbäras de med tjänsten förenade felräkningspenningar av vikarien.

29 §.

För tjänstgöring utöver fastställd arbetstid må till manlig tjänsteman, tillhörande någon av 1—16 lönegraderna under avdelning B av löneplanen samt till kvinnlig tjänsteman ersättning för övertidsarbete, där sådant arbete undantagsvis måste äga rum, kunna utbetalas enligt grunder, som bestämmas av Kungl. Maj:t.

Övertids-
ersättning.

30 §.

Till vissa i detta kapitel avsedda tjänstemän utgå för särskilda uppdrag arvoden i enlighet med vad i vederbörande stat finnes angivet. Har tjänsteman med sådant uppdrag erhållit annan ledighet än semester eller därmed jämförlig ledighet och vikarie för honom förordnats, beror på prövning av Kungl. Maj:t, i vad mån arvodet må för den tid tillgodonjutas.

Arvoden.

31 §.

Särskilda
ersätt-
ningar.

Ersättning till tjänsteman för tjänstgöring vid vederbörande verk må icke utbetalas utöver vad i detta reglemente förutsättes eller eljest enligt beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen må utgå, så framt ej för fullgörande av visst uppdrag eller arbete, som kan anses falla utom tjänstemannens vanliga tjänstutövning, anvisats särskilda medel eller Kungl. Maj:t finner skäl medgiva särskild gottgörelse.

32 §.

Begrav-
ningshjälp.

Avlider tjänsteman, skall till hans dödsbo såsom begravningshjälp utbetalas ett belopp, motsvarande en tiondel av hans oavkortade årslön vid tiden för dödsfallet dock högst 500 kronor. I nämnda belopp skall den vid dödsfall till följd av olycksfall i arbetet enligt lag och särskild författning utgående begravningshjälp anses inbegripen.

4 kap. Icke-ordinarie befattningshavare.

33 §.

Innehavare
av arvode.

Till vissa icke-ordinarie befattningshavare utgår arvode med i staten för vederbörande verk angivet belopp.

34 §.

Övriga
icke-ordi-
narie be-
fattnings-
havare.

Beträffande övriga icke-ordinarie befattningshavare fastställas grunderna för avlöningsförmåner av Kungl. Maj:t, där ej i särskilda fall Kungl. Maj:t överlåter detta på vederbörande verk.

*Bilaga till avlöningsreglementet.***Löneplan.****Avdelning A. För manliga tjänstemän i chefs- eller därmed jämförlig ställning.**

Lönegrad	Löne- klass	O r t s g r u p p						
		A	B	C	D	E	F	G
		K r o n o r						
1:a lönegraden.....	1	11 580	11 820	12 060	12 300	12 540	12 780	13 020
2:a lönegraden.....	2	13 200	13 500	13 800	14 100	14 400	14 700	15 000
3:e lönegraden.....	3	15 240	15 540	15 840	16 140	16 440	16 740	17 040
4:e lönegraden.....	4	16 200	16 500	16 800	17 100	17 400	17 700	18 000

Avdelning B. För andra manliga tjänstemän.

Lönegrad	Löne- klass	O r t s g r u p p						
		A	B	C	D	E	F	G
		K r o n o r						
1:a lönegraden	1	1 980	2 070	2 160	2 250	2 340	2 430	2 520
	2	2 100	2 196	2 292	2 388	2 484	2 580	2 676
	3	2 220	2 322	2 424	2 526	2 628	2 730	2 832
	4	2 340	2 448	2 556	2 664	2 772	2 880	2 988
	5	2 460	2 574	2 688	2 802	2 916	3 030	3 144
2:a lönegraden	2	2 100	2 196	2 292	2 388	2 484	2 580	2 676
	3	2 220	2 322	2 424	2 526	2 628	2 730	2 832
	4	2 340	2 448	2 556	2 664	2 772	2 880	2 988
	5	2 460	2 574	2 688	2 802	2 916	3 030	3 144
	6	2 580	2 700	2 820	2 940	3 060	3 180	3 300
3:e lönegraden	3	2 220	2 322	2 424	2 526	2 628	2 730	2 832
	4	2 340	2 448	2 556	2 664	2 772	2 880	2 988
	5	2 460	2 574	2 688	2 802	2 916	3 030	3 144
	6	2 580	2 700	2 820	2 940	3 060	3 180	3 300
	7	2 730	2 856	2 982	3 108	3 234	3 360	3 486
4:a lönegraden	4	2 340	2 448	2 556	2 664	2 772	2 880	2 988
	5	2 460	2 574	2 688	2 802	2 916	3 030	3 144
	6	2 580	2 700	2 820	2 940	3 060	3 180	3 300
	7	2 730	2 856	2 982	3 108	3 234	3 360	3 486
	8	2 880	3 012	3 144	3 276	3 408	3 540	3 672

Lönegrad	Löne- klass	O r t s g r u p p						
		A	B	C	D	E	F	G
		K r o n o r						
5:e lönegraden	5	2 460	2 574	2 688	2 802	2 916	3 030	3 144
	6	2 580	2 700	2 820	2 940	3 060	3 180	3 300
	7	2 730	2 856	2 982	3 108	3 234	3 360	3 486
	8	2 880	3 012	3 144	3 276	3 408	3 540	3 672
	9	3 060	3 198	3 336	3 474	3 612	3 750	3 888
6:e lönegraden	6	2 580	2 700	2 820	2 940	3 060	3 180	3 300
	7	2 730	2 856	2 982	3 108	3 234	3 360	3 486
	8	2 880	3 012	3 144	3 276	3 408	3 540	3 672
	9	3 060	3 198	3 336	3 474	3 612	3 750	3 888
	10	3 240	3 384	3 528	3 672	3 816	3 960	4 104
7:e lönegraden	7	2 730	2 856	2 982	3 108	3 234	3 360	3 486
	8	2 880	3 012	3 144	3 276	3 408	3 540	3 672
	9	3 060	3 198	3 336	3 474	3 612	3 750	3 888
	10	3 240	3 384	3 528	3 672	3 816	3 960	4 104
	11	3 450	3 600	3 750	3 900	4 050	4 200	4 350
8:e lönegraden	8	2 880	3 012	3 144	3 276	3 408	3 540	3 672
	9	3 060	3 198	3 336	3 474	3 612	3 750	3 888
	10	3 240	3 384	3 528	3 672	3 816	3 960	4 104
	11	3 450	3 600	3 750	3 900	4 050	4 200	4 350
	12	3 660	3 816	3 972	4 128	4 284	4 440	4 596
9:e lönegraden	9	3 060	3 198	3 336	3 474	3 612	3 750	3 888
	10	3 240	3 384	3 528	3 672	3 816	3 960	4 104
	11	3 450	3 600	3 750	3 900	4 050	4 200	4 350
	12	3 660	3 816	3 972	4 128	4 284	4 440	4 596
	13	3 960	4 122	4 284	4 446	4 608	4 770	4 932
10:e lönegraden	10	3 240	3 384	3 528	3 672	3 816	3 960	4 104
	11	3 450	3 600	3 750	3 900	4 050	4 200	4 350
	12	3 660	3 816	3 972	4 128	4 284	4 440	4 596
	13	3 960	4 122	4 284	4 446	4 608	4 770	4 932
	14	4 260	4 434	4 608	4 782	4 956	5 130	5 304
11:e lönegraden	11	3 450	3 600	3 750	3 900	4 050	4 200	4 350
	12	3 660	3 816	3 972	4 128	4 284	4 440	4 596
	13	3 960	4 122	4 284	4 446	4 608	4 770	4 932
	14	4 260	4 434	4 608	4 782	4 956	5 130	5 304
	15	4 560	4 746	4 932	5 118	5 304	5 490	5 676

Lönegrad	Löne- klass	O r t s g r u p p						
		A	B	C	D	E	F	G
		K r o n o r						
12:e lönegraden	12	3 660	3 816	3 972	4 128	4 284	4 440	4 596
	13	3 960	4 122	4 284	4 446	4 608	4 770	4 932
	14	4 260	4 434	4 608	4 782	4 956	5 130	5 304
	15	4 560	4 746	4 932	5 118	5 304	5 490	5 676
	16	4 860	5 058	5 256	5 454	5 652	5 850	6 048
13:e lönegraden	13	3 960	4 122	4 284	4 446	4 608	4 770	4 932
	14	4 260	4 434	4 608	4 782	4 956	5 130	5 304
	15	4 560	4 746	4 932	5 118	5 304	5 490	5 676
	16	4 860	5 058	5 256	5 454	5 652	5 850	6 048
	17	5 160	5 370	5 580	5 790	6 000	6 210	6 420
14:e lönegraden	14	4 260	4 434	4 608	4 782	4 956	5 130	5 304
	15	4 560	4 746	4 932	5 118	5 304	5 490	5 676
	16	4 860	5 058	5 256	5 454	5 652	5 850	6 048
	17	5 160	5 370	5 580	5 790	6 000	6 210	6 420
	18	5 520	5 736	5 952	6 168	6 384	6 600	6 816
15:e lönegraden	15	4 560	4 746	4 932	5 118	5 304	5 490	5 676
	16	4 860	5 058	5 256	5 454	5 652	5 850	6 048
	17	5 160	5 370	5 580	5 790	6 000	6 210	6 420
	18	5 520	5 736	5 952	6 168	6 384	6 600	6 816
	19	5 880	6 102	6 324	6 546	6 768	6 990	7 212
16:e lönegraden	16	4 860	5 058	5 256	5 454	5 652	5 850	6 048
	17	5 160	5 370	5 580	5 790	6 000	6 210	6 420
	18	5 520	5 736	5 952	6 168	6 384	6 600	6 816
	19	5 880	6 102	6 324	6 546	6 768	6 990	7 212
17:e lönegraden	17	5 160	5 370	5 580	5 790	6 000	6 210	6 420
	18	5 520	5 736	5 952	6 168	6 384	6 600	6 816
	19	5 880	6 102	6 324	6 546	6 768	6 990	7 212
	20	6 300	6 528	6 756	6 984	7 212	7 440	7 668
18:e lönegraden	18	5 520	5 736	5 952	6 168	6 384	6 600	6 816
	19	5 880	6 102	6 324	6 546	6 768	6 990	7 212
	20	6 300	6 528	6 756	6 984	7 212	7 440	7 668
	21	6 720	6 954	7 188	7 422	7 656	7 890	8 124
19:e lönegraden	19	5 880	6 102	6 324	6 546	6 768	6 990	7 212
	20	6 300	6 528	6 756	6 984	7 212	7 440	7 668
	21	6 720	6 954	7 188	7 422	7 656	7 890	8 124
	22	7 140	7 380	7 620	7 860	8 100	8 340	8 580

Lönegrad	Löne- klass	O r t s g r u p p						
		A	B	C	D	E	F	G
		K r o n o r						
20:e lönegraden.....	20	6 300	6 528	6 756	6 984	7 212	7 440	7 668
	21	6 720	6 954	7 188	7 422	7 656	7 890	8 124
	22	7 140	7 380	7 620	7 860	8 100	8 340	8 580
	23	7 620	7 860	8 100	8 340	8 580	8 820	9 060
21:a lönegraden.....	21	6 720	6 954	7 188	7 422	7 656	7 890	8 124
	22	7 140	7 380	7 620	7 860	8 100	8 340	8 580
	23	7 620	7 860	8 100	8 340	8 580	8 820	9 060
	24	8 100	8 340	8 580	8 820	9 060	9 300	9 540
22:a lönegraden.....	22	7 140	7 380	7 620	7 860	8 100	8 340	8 580
	23	7 620	7 860	8 100	8 340	8 580	8 820	9 060
	24	8 100	8 340	8 580	8 820	9 060	9 300	9 540
	25	8 580	8 820	9 060	9 300	9 540	9 780	10 020
23:e lönegraden.....	23	7 620	7 860	8 100	8 340	8 580	8 820	9 060
	24	8 100	8 340	8 580	8 820	9 060	9 300	9 540
	25	8 580	8 820	9 060	9 300	9 540	9 780	10 020
	26	9 060	9 300	9 540	9 780	10 020	10 260	10 500
24:e lönegraden.....	24	8 100	8 340	8 580	8 820	9 060	9 300	9 540
	25	8 580	8 820	9 060	9 300	9 540	9 780	10 020
	26	9 060	9 300	9 540	9 780	10 020	10 260	10 500
	27	9 540	9 780	10 020	10 260	10 500	10 740	10 980
25:e lönegraden.....	25	8 580	8 820	9 060	9 300	9 540	9 780	10 020
	26	9 060	9 300	9 540	9 780	10 020	10 260	10 500
	27	9 540	9 780	10 020	10 260	10 500	10 740	10 980
	28	10 020	10 260	10 500	10 740	10 980	11 220	11 460
26:e lönegraden.....	26	9 060	9 300	9 540	9 780	10 020	10 260	10 500
	27	9 540	9 780	10 020	10 260	10 500	10 740	10 980
	28	10 020	10 260	10 500	10 740	10 980	11 220	11 460
	29	10 500	10 740	10 980	11 220	11 460	11 700	11 940
27:e lönegraden.....	27	9 540	9 780	10 020	10 260	10 500	10 740	10 980
	28	10 020	10 260	10 500	10 740	10 980	11 220	11 460
	29	10 500	10 740	10 980	11 220	11 460	11 700	11 940
	30	10 980	11 220	11 460	11 700	11 940	12 180	12 420
28:e lönegraden.....	28	10 020	10 260	10 500	10 740	10 980	11 220	11 460
	29	10 500	10 740	10 980	11 220	11 460	11 700	11 940
	30	10 980	11 220	11 460	11 700	11 940	12 180	12 420
	31	11 460	11 700	11 940	12 180	12 420	12 660	12 900

Avdelning C. För kvinnliga tjänstemän.

Lönegrad	Löne- klass	O r t s g r u p p						
		A	B	C	D	E	F	G
		K r o n o r						
1:a lönegraden.....	1	1 440	1 500	1 560	1 620	1 680	1 740	1 800
	2	1 560	1 620	1 680	1 740	1 800	1 860	1 920
	3	1 680	1 740	1 800	1 860	1 920	1 980	2 040
	4	1 800	1 860	1 920	1 980	2 040	2 100	2 160
2:a lönegraden.....	4	1 800	1 860	1 920	1 980	2 040	2 100	2 160
	5	1 920	1 983	2 046	2 109	2 172	2 235	2 298
	6	2 040	2 106	2 172	2 238	2 304	2 370	2 436
	7	2 160	2 229	2 298	2 367	2 436	2 505	2 574
3:e lönegraden.....	7	2 160	2 229	2 298	2 367	2 436	2 505	2 574
	8	2 280	2 352	2 424	2 496	2 568	2 640	2 712
	9	2 400	2 475	2 550	2 625	2 700	2 775	2 850
	10	2 550	2 628	2 706	2 784	2 862	2 940	3 018
4:e lönegraden.....	8	2 280	2 352	2 424	2 496	2 568	2 640	2 712
	9	2 400	2 475	2 550	2 625	2 700	2 775	2 850
	10	2 550	2 628	2 706	2 784	2 862	2 940	3 018
	11	2 700	2 784	2 868	2 952	3 036	3 120	3 204
5:e lönegraden.....	11	2 700	2 784	2 868	2 952	3 036	3 120	3 204
	12	2 850	2 940	3 030	3 120	3 210	3 300	3 390
	13	3 030	3 126	3 222	3 318	3 414	3 510	3 606
	14	3 210	3 312	3 414	3 516	3 618	3 720	3 828
6:e lönegraden.....	12	2 850	2 940	3 030	3 120	3 210	3 300	3 390
	13	3 030	3 126	3 222	3 318	3 414	3 510	3 606
	14	3 210	3 312	3 414	3 516	3 618	3 720	3 828
	15	3 390	3 501	3 612	3 723	3 834	3 945	4 056
7:e lönegraden.....	15	3 390	3 501	3 612	3 723	3 834	3 945	4 056
	16	3 600	3 714	3 828	3 942	4 056	4 170	4 284
	17	3 810	3 927	4 044	4 161	4 278	4 395	4 512
	18	4 020	4 140	4 260	4 380	4 500	4 620	4 740
8:e lönegraden.....	18	4 020	4 140	4 260	4 380	4 500	4 620	4 740
	19	4 260	4 380	4 500	4 620	4 740	4 860	4 980
	20	4 500	4 620	4 740	4 860	4 980	5 100	5 220
	21	4 800	4 920	5 040	5 160	5 280	5 400	5 520

*Bilaga till avlöningsreglementet.***Tjänstledighetsavdrag.****För manliga tjänstemän i chefs- eller därmed jämförlig ställning.**

Lönegrad	A-avdrag		B-avdrag		Lönegrad	A-avdrag		B-avdrag	
	Kr.	öre	Kr.	öre		Kr.	öre	Kr.	öre
1	10	50	16	—	3	14	—	21	—
2	12	—	18	—	4	15	—	22	50

För andra manliga tjänstemän.

Lönegrad	A-avdrag		B-avdrag		Lönegrad	A-avdrag		B-avdrag	
	Kr.	öre	Kr.	öre		Kr.	öre	Kr.	öre
1	1	10	2	25	15	3	50	5	90
2	1	30	2	40	16	3	75	6	30
3	1	30	2	55	17	4	—	6	80
4	1	40	2	70	18	4	50	7	40
5	1	50	2	90	19	5	—	8	—
6	1	65	3	10	20	5	50	8	70
7	1	80	3	30	21	6	—	9	40
8	1	95	3	55	22	6	50	10	10
9	2	10	3	80	23	7	—	10	80
10	2	30	4	05	24	7	50	11	50
11	2	50	4	35	25	8	—	12	20
12	2	75	4	70	26	8	50	12	90
13	3	—	5	10	27	9	—	13	60
14	3	25	5	50	28	9	50	14	30

För kvinnliga tjänstemän.

Lönegrad	A-avdrag		B-avdrag		Lönegrad	A-avdrag		B-avdrag	
	Kr.	öre	Kr.	öre		Kr.	öre	Kr.	öre
1	—	70	1	60	5	1	80	3	30
2	1	—	2	05	6	1	95	3	50
3	1	30	2	50	7	2	40	4	25
4	1	40	2	70	8	3	—	5	15

*Bilaga II.***Förslag**

till

Kungl. Maj:ts kungörelse

med tilläggsbestämmelser till allmänna avlöningsreglementet m. m.

Kungl. Maj:t, som den utfärdad kungörelse med avlöningsreglemente för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen (allmänna avlöningsreglementet), har funnit gott meddela följande tilläggsbestämmelser till samma reglemente m. m.:

1 kap. Allmänna bestämmelser.**1 §.**

Denna kungörelse innehåller bestämmelser av allmän innebörd i ämnen, som avses i avlöningsreglementet.

Kungörelsens innehåll.

Där för något verk erfordras särskilda bestämmelser, meddelas dessa i samband med staternas fastställande eller eljest i särskild ordning.

2 §.

Beträffande sådant verk, vid vilket icke finnes särskild central styrelse, förstås i denna kungörelse med verkets styrelse annan sådan myndighet eller befattningshavare, som, i enlighet med vad därom må vara särskilt bestämt, eljest i ärenden av ifrågavarande beskaffenhet innehar verksstyrelsens befogenhet.

Verkets styrelse.

2 kap. Vissa i avlöningsreglementet avsedda förmåner.**3 §.**

Uppehåller tjänsteman inom 26:te, 27:de eller 28:de lönegraden i fall, som avses i 7 § 3 mom. avlöningsreglementet, under sammanlagt minst sex dagar i följd där avsedd befattning med arvode av 19 000, 17 000 eller 15 000 kronor och utgår ej till honom arvode i egenskap av ställföreträdare för befattningens innehavare, äger han, där ej Kungl. Maj:t annorlunda förordnar, uppbära vikariatsersättning med respektive 8, 6 eller 4 kronor för dag räknat.

Vikariatsersättning i vissa fall.

I. *Allmänna bestämmelser.*Läkarvård
m. m.

Befattningshavare, som är stationerad vid sådan avdelning av verk eller vid sådan anstalt, där läkare finnes anställd för befattningshavares sjukvård, eller under tjänstutövning vid verket uppehåller sig vid sådan avdelning eller anstalt, skall, om han önskar begagna sig av den i 25 § uti avlöningsreglementet eller i särskilda av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutade föreskrifter medgivna rätten att på verkets bekostnad erhålla läkarvård och läkemedel, vara skyldig att i regel anlita verksläkaren. Då av särskild anledning, såsom trängande sjukdomsfall, verksläkarens bortovaro eller dylikt, denne icke hinner anlitas, må befattningshavare i stället tillfälligtvis anlita annan läkare, och bör därvid, om så lämpligen låter sig göra, hänvändelse i första rummet ske till vederbörande provinsialläkare eller stadsläkare. Räkning å kostnad för rådfrågning eller behandling av annan än verksläkare bör, innan densamma godkännes till utbetalning av verkets medel, attesteras av vederbörande verksläkare. Läkarintyg, som av befattningshavare, varom nu är fråga, åberopas för erhållande av tjänstledighet m. m., skall vara utfärdat av vederbörande verksläkare.

Befattningshavare, som tillhör verk eller är stationerad vid sådan avdelning av verk eller vid sådan anstalt, där särskild verksläkare icke finnes anställd, bör, därest han önskar begagna sig av honom tillkommande rätt att på verkets bekostnad erhålla läkarvård och läkemedel, om så lämpligen låter sig göra, i första rummet anlita vederbörande provinsialläkare eller stadsläkare. Vad nu är sagt gäller dock ej i fråga om befattningshavare, som är anställd i utlandet.

Till kostnader för läkarvård må, i den mån så prövas skäligt, hänföras även utgift för den sjukes forslande till och från läkare eller vårdanstalt eller i de fall, då den sjuke ej utan våda kan flyttas, för läkares resa för besök hos den sjuke samt för transport av läkemedel.

II. *Specialistvård.*

Därest det befinnes nödvändigt, att befattningshavare för botande av viss sjukdom kommer under behandling av läkare, som speciellt behandlar vissa sjukdomsformer, må, för så vitt befattningshavaren är berättigad till läkarvård på verkets bekostnad i anledning av sjukdomen, vård av sådan specialist kunna under nedan angivna förutsättningar gäldas av verkets medel.

Före anlitandet av specialist skall befattningshavare, som är anställd inom riket, i förekommande fall hos verksstyrelsen göra skriftlig ansökan om rätt att på verkets bekostnad begagna sig av dylik vård. Ansökningen skall, där befattningshavaren eljest skolas behandlas av verksläkare, vara åtföljd av dennes utlåtande, angivande jämväl, i händelse av tillstyrkan, vilken specialist, som företrädesvis bör anlitas.

Därest i trängande sjukdomsfall hänvändelse skett till specialist utan iakttagande av ovan föreskrivna förfaringssätt, eller om befattningshavare, som är anställd i utlandet, anlitat specialist, må kostnaden för specialistvården helt eller delvis kunna gäldas av verkets medel under förutsättning i fråga om befattningshavare, som eljest skolat behandlas av verksläkare, att anlitandet av specialisten skett efter hänvisning av verksläkaren. Ansökan om gäldandet av dylik kostnad skall emellertid, i förekommande fall åtföljd av vederbörligt intyg utav verksläkaren, så snart lämpligen kan ske, ingivas till vederbörande myndighet.

Myndighet, som har att pröva ansökan av ifrågavarande slag, skall snarast möjligt fatta beslut, huruvida ersättning för specialistvård må utgå av verkets medel. Beloppet av den ersättning, som må gäldas av verkets medel, skall bestämmas i samband med granskning av räkningen för behandlingen.

Underlåtenhet från befattningshavares sida att iakttaga ovan angivna föreskrifter kan medföra, att specialistvården icke bekostas av verkets medel.

III. Sjukhusvård och vård å lungsotssanatorium.

Vård å allmänt sjukhus — varmed i denna kungörelse förstås varje sjukvårdsinrättning, som äges och drives av staten, landsting eller kommun, eller till vars driftkostnad staten, landsting eller kommun bidrager — jämte den förtäring, som under vistelsen å sjukhuset föreskrives av vederbörande läkare, må, i de fall, då sådan vård anses nödvändig och befattningshavaren är berättigad till läkarvård på verkets bekostnad för den sjukdom, varför sjukhusvården äger rum, gäldas av verkets medel med belopp, motsvarande för tjänsteman inom lönegraderna B 1 — B 5 och C 1 — C 3 vård i allmänt rum; för tjänsteman inom lönegraderna B 6 — B 19 och C 4 — C 8 vård i halvenskilt eller, om sådant ej finnes tillgängligt, enskilt rum samt för tjänsteman inom lönegraderna B 20 — B 28 och A 1 — A 4 i enskilt rum.

Är sjukdomen förorsakad av skada, ådragen vid olycksfall i tjänsten, må oavkortad lön utgå till tjänstemannen under den tid, han vårdas å sjukhuset. Därest tjänsteman är berättigad till läkarvård på verkets bekostnad jämväl vid annan sjukdom, än som nyss är nämnd, skall han, för den händelse han vid sådan sjukdom önskar, att sjukhusvården skall på sätt ovan sägs bekostas av verkets medel, i löneavseende under tiden avstå:

a) därest enligt 15 § i avlöningsreglementet eljest oavkortad lön skulle hava utgått: A-avdrag; samt

b) därest tjänstemannen enligt 17 § i avlöningsreglementet eljest skolat vidkännas A-avdrag: B-avdrag.

Vad nu är stadgat rörande vård å allmänt sjukhus skall gälla även beträffande vård å Konung Oscar II:s jubileumsfond tillhörigt lungsots-sanatorium.

Om plats å allmänt sjukhus icke kunnat beredas tjänsteman, som varit i trängande behov av sjukhusvård, och tjänstemannen på grund därav måst intagas å enskild sjukvårdsanstalt, må kostnaderna härför, under ovan angivna förutsättningar, bestridas av verkets medel intill det belopp, som skulle hava utgått för vård å allmänt sjukhus. För befattningshavare, tillhörande i utlandet anställd diplomatisk eller konsulär personal, må kostnaderna för vård i enskild sjukvårdsanstalt kunna även i andra fall än nyss är sagt efter prövning av ministern för utrikes ärendena helt eller delvis bestridas av statsmedel.

IV. Bad för botande av sjukdom samt massagebehandling.

a) Bad, som av vederbörande läkare ordineras såsom nödvändiga för botande av viss angiven sjukdom och vilka erhållas antingen under det befattningshavaren är i tjänst eller under en av läkaren särskilt föreskriven ledighet i sådant fall, då vederbörande på grund av sjukdom är oförmögen att tjänstgöra, kunna, under förutsättning att befattningshavaren är berättigad till läkarvård på verkets bekostnad i anledning av ifrågavarande sjukdom, efter därom på förhand av vederbörande verksstyrelse lämnat medgivande, helt eller delvis bekostas av verkets medel.

b) I fall av kroppsskada, ådragen under tjänstutövning, må, därest av vederbörande läkare ordineras massage, kostnaden för massagebehandlingen, efter på förhand av verksstyrelsen lämnat medgivande, kunna helt eller delvis bekostas av verkets medel. Därest befattningshavare är berättigad till läkarvård på verkets bekostnad jämväl vid sjukdom, som ej förorsakats av skada till följd av olycksfall i tjänsten, gäller vad nyss är sagt även vid sjukdom, om vilken vederbörande läkare finner sannolikt, att den åsamkats befattningshavaren genom tjänstgöring.

c) Såsom undantag från vad under a) och b) är stadgat skall i fråga om befattningshavare, tillhörande i utlandet anställd diplomatisk eller konsulär personal, gälla, att kostnaderna för erhållen bad- eller massagebehandling må, även om medgivande till dylik behandling icke kunnat på förhand inhämtas, kunna helt eller delvis bestridas av statsmedel. Ansökan om gäldande av dylik kostnad skall emellertid, så snart lämpligen kan ske, insändas till ministern för utrikes ärendena.

V. Konstgjorda lemmar, bandage m. m.

Konstgjorda lemmar, kirurgiskt bandage med mera dylikt, som vid verket anställd person nödgas begagna till följd av kroppsskada, tillkommen under tjänstutövning, bekostas av verkets medel.

VI. Vaccination vid epidemier.

Beträffande befattningshavare, som även i andra fall än vid skada till följd av olycksfall i tjänsten är berättigad till läkarvård på verkets bekostnad, må, då vederbörande verksstyrelse finner skäl föreskriva, att vac-

ination mot epidemisk sjukdom skall äga rum, kostnaden härför gäldas av verkets medel.

Det åligger vederbörande verksstyrelse att övervaka, att missbruk av rättigheten att kostnadsfritt erhålla läkemedel eller annan i denna paragraf omnämnd särskild förmån icke äger rum.

5 §.

1. De av Kungl. Maj:t eller vederbörande verks styrelse utfärdade bestämmelser, varigenom för personal vid något av ifrågavarande verk föreskrivits, att vid tjänsteresor eller andra förrättningar utom stationeringsorten resekostnads- eller traktamentsersättning må utgå på annat sätt än enligt resereglementet av den 13 december 1907, skola fortfarande vara gällande, intill dess av Kungl. Maj:t annorlunda bestämmes.

Ersättning
för tjänsteresor m. m.

2. Under tjänstutövning i sammanhängande tidsföljd å annan ort inom riket än stationeringsorten utgår tjänstgöringstraktamente enligt följande grunder.

Därest tjänstutövningen på vederbörande ort icke kan på förhand beräknas komma att pågå under en tidrymd överstigande sex månader, utgår tjänstgöringstraktamente:

a) för dylik tjänstutövning, som icke omfattar längre tid än femton dagar, samt vid längre sådan tjänstutövning för den del därav, som faller inom de femton första dagarna, med ett belopp för dag räknat, som motsvarar vederbörande tjänsteman vid tjänsteresa enligt gällande resereglemente tillkommande traktamente;

b) för tiden från och med sextonde till och med trettionde dagen av sådan tjänstutövning till tjänsteman, som är familjeförsörjare, med 80 % och till annan tjänsteman med 70 % av det under a) angivna belopp;

c) för tiden från och med trettioförsta dagen intill utgången av sjätte månaden till tjänsteman, som är familjeförsörjare, med 60 % och till annan tjänsteman med 40 % av det under a) angivna belopp.

Beträffande dylik tjänstgöring efter utgången av sjätte månaden ävensom — vid sådan tjänstgöring å annan ort, som på förhand kan beräknas bli av längre varaktighet än 6 månader — i fråga om hela tjänstgöringstiden, ankommer det på verkets styrelse att bestämma, huruvida eller till vilket belopp tjänsteman må äga uppbära tjänstgöringstraktamente, dock med iakttagande, att traktamentet i dylika fall icke må bestämmas till högre belopp än som under c) sägs.

Semester ävensom tillfälligt avbrott om högst 7 dagar i tjänstutövning av förevarande slag skall icke anses upphäva dess natur av tjänstutövning i sammanhängande tidsföljd. Sådant avbrott skall dock icke medräknas vid bestämmande av den tidsperiod, efter vilkens utgång nedsättning i ersättningen, på sätt förut är sagt, skall äga rum.

Tjänstgöringstraktamente må icke uppbäras för dag, då vederbörande på grund av tjänsteresa åtnjuter traktamentsersättning. Därest tjänsteman till följd av förordnande att uppehålla högre tjänst nödgats flytta till annan ort än den förutvarande tjänstgöringsorten och han jämlikt 27 § i avlöningsreglementet är berättigad till ersättning för flyttningskostnad, må tjänstgöringstraktamente icke utgå för tid efter det sådan flyttning ägt rum, där ej för särskilt fall prövas skäligt, att tjänsteman ändock må komma i åtnjutande av dylikt traktamente; dock med iakttagande i sistnämnda fall *dels* att traktamentet icke må bestämmas till högre belopp än som ovan under c) sägs, *dels ock* att tjänstemannens lön jämte i förekommande fall kallortstillägg ävensom vikariatsersättning och tjänstgöringstraktamente icke må överstiga vad han skulle hava åtnjutit i lön jämte i förekommande fall kallortstillägg å den ort, där tjänstgöringen äger rum, därest han varit ordinarie innehavare av den befattning, å vilken han vikarierar.

6 §.

Ersättning
för flytt-
nings-
kostnad.

1. Befattningshavare, som utan egen ansökning eller därom uttryckt önskan förflyttats från en tjänstgöringsort till en annan eller eljest ålagts förändrad bostadsort, så ock befattningshavare, som till följd av befordran eller förordnande att uppehålla högre tjänst nödgats flytta till annan ort än den förutvarande tjänstgöringsorten, skall i anledning härav, enligt beslut av styrelsen för vederbörande verk, äga uppbära ersättning i överensstämmelse med de grunder, som finnas angivna i 2—6 mom. här nedan, eller, vad angår diplomatisk eller konsulär tjänsteman, enligt vad därom särskilt är stadgat.

2. Vid flyttning må, därest ej på grund av särskilda bestämmelser rätt till avgiftsfria resor förefinnes, beräknas resekostnad för den flyttande själv samt, i förekommande fall, dennes hustru, barn och tjänare ävensom beträffande befattningshavare, som icke är gift, för husföreståndarinna, dock ej för större väglängd än som motsvarar den i avseende å resekostnaden billigaste vägen mellan förutvarande och ny stationeringsort.

Resekostnaden beräknas härvid för varje särskild person efter den klass i det allmänna resereglementet, vartill den flyttande befattningshavaren hänföres; dock med iakttagande av att vid resa å järnväg ersättning i intet fall må för annan än den flyttande befattningshavaren själv utgå för avgift i högre vagnsklass än den andra samt att för tjänare med undantag av sådan, som medföljt för vården av spätt barn, må allenast beräknas vid resa å järnväg priset för biljett till tredje klass och vid resa å fartyg priset för billigaste plats under däck. I intet fall må för en och samma person beräknas kostnad för mer än en plats å järnväg och fartyg. Vid resa med skjuts må för en och samma person icke beräknas lega för mera än en häst, och skall därjämte iakttagas, att, där resa samtidigt företages av flera personer, icke flera hästar komma till användning än som kan anses nödvändigt.

2. Ersättning för arbete utöver fastställd arbetstid må ej tillkomma: a) befattningshavare, som utöva mera självständigt befäl eller hava att utföra sådant arbete, att kontroll över tjänstgöringstidens längd i allmänhet ej kan ifrågakomma, samt, utom i sådant fall, som i 3 mom. sista stycket avses, b) sådana befattningshavare, såsom expeditivsvakter m. fl., vilkas tjänstgöringstid med hänsyn till beskaffenheten av dem åliggande göromål, måste vara underkastad vissa växlingar. Närmare bestämmelser härutinnan utfärdas av verkets styrelse.

3. Utför annan än i 2 mom. avsedd manlig tjänsteman, tillhörande någon av lönegraderna B 1—B 16, eller kvinnlig tjänsteman å tid utöver fastställd arbetstid arbete i tjänsten, och prövas samma arbete vara av den omfattning, att särskild ersättning därför skäligen bör tillkomma vederbörande, må dylik ersättning tills vidare och intill dess Kungl. Maj:t annorlunda bestämmer utgå med högst det belopp för timme, som för varje lönegrad anges i nedanstående tabell:

Lönegrad	Belopp		Lönegrad	Belopp		Lönegrad	Belopp		Lönegrad	Belopp	
	Kr.	öre		Kr.	öre		Kr.	öre		Kr.	öre
B 1	1	35	B 6	1	85	B 11	2	40	C 1	—	95
B 2	1	45	B 7	1	95	B 12	2	60	C 2	1	15
B 3	1	55	B 8	2	05	B 13	2	80	C 3	1	35
B 4	1	65	B 9	2	15	B 14	3	—	C 4	1	45
B 5	1	75	B 10	2	25	B 15	3	20	C 5	1	70
						B 16	3	40	C 6	1	85

Övertid av halv timme räknas som hel timme, men mindre del bortfaller.

För arbete å övertid under sön- eller helgdag eller nattetid mellan klockan 11 eftermiddagen och klockan 5 förmiddagen förhöjes timersättningen med femtio procent, dock att, därest timersättningen härigenom skulle utgöra ett med fem icke delbart tal, densamma skall avrundas till närmast lägre med fem delbara tal.

Därest i särskilt undantagsfall omständigheterna prövas böra därtill föranleda, må jämväl befattningshavare, som avses i 2 mom. b), kunna tillerkännas övertidsersättning i enlighet med nu angivna grunder.

4. Därest tjänsteman på förordnande uppehåller annan tjänst och därunder utför arbete utöver fastställd arbetstid, skall uti de hänseenden, varom i denna paragraf är fråga, så anses som vore han innehavare av berörda tjänst.

5. Med fastställd arbetstid förstås den tjänstgöringstid, som av Kungl. Maj:t eller vederbörande verks styrelse bestämts skola i regeln gälla för vederbörande tjänst, utan hänsyn tagen till under vissa förhållanden medgiven inskränkning i nämnda tid.

6. Tjänstgöring å övertid av den art, att densamma, utförd under fast-

ställd arbetstid, skulle enligt därom utfärdade bestämmelser beräknas motsvara viss kortare tjänstgöring, skall efter enahanda grund anses motsvara viss kortare övertidstjänstgöring.

7. För utförande av visst arbete å övertid må, där styrelsen för vederbörande verk anser sådant lämpligt för tillgodoseende av verkets intressen, ersättning utgå efter beting, varvid ersättningen beräknas efter uppskattning av den för betingets utförande i allmänhet erforderliga tid och med iakttagande i tillämpliga delar av ovanstående föreskrifter.

8 §.

Har åt expeditionsvakt eller förste expeditionsvakt såsom bostad anvisats lägenhet i samband med ämbetslokalen, skall han hava skyldighet att å tider, då arbete i ämbetslokalen ej pågår, hava tillsyn över lokalen, samt att, i den mån det ej åligger honom att själv verkställa eldning, städning och rengöring däri, övervaka, att dessa bestyr verkställas i behörig ordning och med iakttagande av nödig varsamhet, ävensom att, enligt vederbörande myndighets bestämmande, utföra eller ombesörja andra bestyr med avseende å lokalen. Därest ifrågavarande åligganden äro av större omfattning och så av verkets styrelse prövas skäligt, må ersättning jämfikt 31 § i avlöningsreglementet utgå med belopp, som av verksstyrelsen fastställs, dock högst med 300 kronor för år räknat.

Ersättning enligt 31 § i avlöningsreglementet.

9 §.

Beträffande ersättning, som avses i 24 § avlöningsreglementet, ävensom felräkningspenningar meddelar Kungl. Maj:t för varje förvaltningsgren, där så befinnes erforderligt, särskilda bestämmelser.

Ersättning för tjänstedräkt m. m. samt felräkningspenningar.

3 kap. Bestridande av kostnaderna för vissa förmåner.

10 §.

Kostnaderna för de förmåner, som omförmälas i nedannämnda paragrafer av avlöningsreglementet, skola, där ej för särskilda fall annorlunda stadgats, bestridas av följande anslag, nämligen:

1) de i 8, 25, 28 och 32 §§ omförmälda förmånerna av anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän;

2) de i 26 och 27 §§ omförmälda förmånerna av vederbörande huvudtitels anslag till rese- och traktamentspenningar eller, så vitt angår tredje huvudtiteln, rese- och flyttning ersättning; dock att, där resekostnads- och traktamentsersättning hittills utgått av särskilt i staten för vederbörande verk uppfört anslag, jämväl nu angivna kostnader skola bestridas av sådant anslag; samt

3) den i 29 § omförmälda förmånen av vederbörande anslag till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare m. m.

4 kap. Beslutanderätten i vissa frågor.

11 §.

Placering i
löneklass.

1. Med iakttagande av vad nedan i denna paragraf stadgas ankommer det på vederbörande verks styrelse att besluta i frågor om fastställelse av den löneklass, enligt vilken lön med tillämpning av de i allmänna avlöningsreglementet meddelade föreskrifter skall utgå; dock att, där fråga är om tillgodoräkning av föregående tjänstetid för placering i löneklass, beslutanderätten angående sådan tillgodoräkning och därav betingad placering i löneklass tillkommer statskontoret.

Genom vad i första stycket stadgas sker ej någon rubbning i den jämlikt 11 § av allmänna avlöningsreglementet Kungl. Maj:t förbehållna befogenhet att i särskilda fall besluta, huruvida och i vilken mån viss tid må för uppflyttning i löneklass räknas befattningshavare till godo.

2. Framställning om tillgodoräkning av föregående tjänstetid för placering i löneklass enligt bestämmelserna i 11 § 1—3 mom. i avlöningsreglementet skall göras hos styrelsen för vederbörande verk. Har sådan framställning inom behörig tid ägt rum, ankommer det på styrelsen att, jämte eget yttrande där så anses erforderligt, till statskontoret överlämna framställningen i fråga.

Är fråga om tillgodoräkning av beskaffenhet att tillkomma Kungl. Maj:ts prövning, skall statskontoret, jämte eget utlåtande, överlämna ärendet till Kungl. Maj:t. Sedan Kungl. Maj:t meddelat beslut, ankommer det på statskontoret att fastställa tjänstemannens placering i löneklass.

3. Prövningen av frågor om fastställelse av löneklass, där ej sådan prövning, enligt vad ovan sagts, ankommer på statskontoret, tillkommer

a) för befattningshavare i statsdepartement, beskickningar och konsulat ävensom expeditivsvakter hos regeringsrätten: vederbörande departementschef;

b) för expeditivsvakter hos högsta domstolen: nedre justitierevisionen;

c) för personal vid Sveriges geologiska undersökning, statens meteorologisk-hydrografiska anstalt eller statens provningsanstalt: vederbörande chef för undersökningen eller anstalten.

Om befattningshavare är anställd vid lokal förvaltning, som lyder under central chefsmyndighet, ankommer det på den sistnämnda att utöva prövningsrätt, som ovan sägs.

4. Där beträffande befattningshavare, som i allmänna avlöningsreglementet avses, tvekan uppkommer angående tillämpningen av bestämmelser rörande placering i löneklass, hör vederbörande verk inhämta utlåtande från statskontoret.

12 §.

Partiell
ledighet
m. m.

1. Har tjänsteman för handläggning av särskilda ärenden erhållit befrielse från viss del av tjänstgöringen, ankommer det på beslut av Kungl.

Maj:t, om och i vad mån tjänstemannen skall för sådan tid vidkännas avdrag å avlöningen.

2. Bestämmanderätten angående avlöning i fall, som avses i 20 § 1 mom., tillkommer styrelsen för vederbörande verk.

5 kap. Övergångsbestämmelser.

13 §.

Allmänna avlöningsreglementet skall, där ej annat föranledes av 1 § i reglementet, från och med den 1 januari 1925 äga tillämpning beträffande ordinarie tjänsteman, som närmast därförinnan är underkastad bestämmelserna i avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen.

Avlöningsreglementets tillämpning.

Genom vad sålunda stadgats, sker ej rubbning vare sig i den placering eller rätt till placering i löneklass, som tjänsteman före förstnämnda tidpunkt förvärvat, eller i de förmåner, som tillkomma tjänsteman på grund av meddelade bestämmelser angående övergång till nu gällande lönestater för ifrågavarande verk.

14 §.

I 1 § andra stycket av allmänna avlöningsreglementet omförmäld anmälan skall, för att medföra där avsedd verkan, hos vederbörande myndighet göras senast den 1 oktober 1924.

Anmälan enligt 1 § avlöningsreglementet.

15 §.

Beträffande ordinarie tjänsteman, å vilken allmänna avlöningsreglementet jämlikt 13 § i denna kungörelse kommer att äga tillämpning från och med den 1 januari 1925, skola, där tjänstemannen före den 1 juli 1925 hos vederbörande myndighet därom gör framställning, bestämmelserna i 10—12 §§ i nämnda avlöningsreglemente så tillämpas, som om de varit gällande under tjänstemannens hela tjänstetid vid något av ifrågavarande verk.

Retroaktiv tillämpning av 10—12 §§ avlöningsreglementet.

Önskar tjänsteman, å vilken allmänna avlöningsreglementet kommer att äga tillämpning från och med den 1 januari 1925, erhålla rätt att för placering i löneklass i innehavande befattning tillgodoräkna viss tjänstetid, skall han, vare sig å honom skola tillämpas de i första stycket av denna paragraf omförmälda bestämmelser eller motsvarande bestämmelser i förenämnda avlöningsreglemente den 22 juni 1921, vara skyldig att därom hos vederbörande göra framställning före den 1 juli 1925.

16 §.

1. De i kungörelserna den 22 juni 1921 (nr 452), den 18 juli 1921 (nr 518), den 15 juni 1922 (nr 368) och den 1 juni 1923 (nr 166) angående tillämpning

Övergångsbestämmelser i övrigt.

av förenämnda avlöningsreglemente den 22 juni 1921 meddelade särskilda bestämmelser skola fortfarande gälla.

I fråga om justitieråd och regeringsråd skola bestämmelserna i 17 § allmänna avlöningsreglementet angående tjänstledighetsavdrag i olika fall icke äga tillämpning.

2. Vad i meddelade bestämmelser angående övergång till nu gällande lönestater finnes stadgat rörande befattningshavare på äldre stat och på övergångsstat skall äga motsvarande tillämpning efter allmänna avlöningsreglementets ikraftträdande. Beträffande vikariatersättning till sådan befattningshavare skola dock iakttagas de ändringar, som äro betingade av bestämmelserna i 19 § allmänna avlöningsreglementet; och skall befattningshavaren anses tillhöra den lönegrad, vars begynnelselön å stationeringsorten närmast motsvarar begynnelseavlöningen för befattningshavarens egen tjänst enligt för honom gällande lönestat jämte ifrågakommande särskilda avlöningsförmåner.

3. Där i författning eller eljest förekommer hänvisning till bestämmelse i förenämnda avlöningsreglemente den 22 juni 1921, skall sådan hänvisning i stället avse motsvarande bestämmelse i allmänna avlöningsreglementet.

4. Mellan lönegraderna i avd. B av den nuvarande löneplanen och lönegrader i den vid allmänna avlöningsreglementet fogade löneplanen äger motsvarighet rum på följande sätt:

Lönegrad i nuvarande löneplanen	Motsvarande lönegrad i den vid allmänna avlöningsreglementet fogade löneplanen	Lönegrad i nuvarande löneplanen	Motsvarande lönegrad i den vid allmänna avlöningsreglementet fogade löneplanen
B 1	B 1	B 11	B 14
B 2	B 2	B 12	B 16
B 3	B 3	B 13	B 17
B 4	B 4	B 14	B 18
B 5	B 6	B 15	B 20
B 6	B 8	B 16	B 22
B 7	B 10	B 17	B 23
B 8	B 11	B 18	B 24
B 9	B 12	B 19	B 25
B 10	B 13	B 20	B 26

Innehavare av befattning i viss lönegrad i avd. B av den nuvarande löneplanen skall från och med den 1 januari 1925 vara innehavare av befattning i motsvarande lönegrad i avd. B i den nya löneplanen. Vad i författning eller eljest finnes stadgat angående befattning i viss lönegrad i avd. B av den nuvarande löneplanen skall gälla beträffande befattning i motsvarande lönegrad i den nya löneplanen.

Bilaga III.**Förslag**

till

Kungl. Maj:ts kungörelse

med ändrade bestämmelser angående ålderstillägg för civila befattningshavare i statens tjänst.

Kungl. Maj:t har, i överensstämmelse med riksdagens beslut, funnit gott förordna, att i fråga om ålderstillägg vid ordinarie anställning inom den civila statsförvaltningen, med undantag av kommunikationsverken samt statsdepartement och övriga verk, vilkas avlöningsförhållanden blivit eller må bli reglerade enligt det för nämnda verk gällande avlöningssystem, skola, i stället för vad härutinnan är genom kungörelserna den 7 maj 1920 (nr 212) och den 15 juni 1922 (nr 373) stadgat, följande bestämmelser lända till efterrättelse:

1. Därest tjänsteman, som erhållit ordinarie befattning, dessförinnan under viss tid innehaft förordnande å befattning i samma lönegrad som den erhållna befattningen eller ock högre lönegrad samt åtnjutit lön enligt de för befattningshavare å extra stat gällande grunder, må denna tid tillgodoräknas honom för erhållande av ålderstillägg i den nya befattningen. Härvid skola beträffande den tid, som tillgodoräknas, iakttagas de villkor, som må vara stadgade i fråga om rätt för ordinarie tjänsteman att komma i åtnjutande av ålderstillägg.

2. Har tjänsteman i andra fall, än som avses i 1 mom., inom de närmaste nio åren före erhållandet av ordinarie tjänst på grund av förordnande tjänstgjort å befattning, som i avseende å tjänstgöringens art och omfattning finnes svara mot, vara jämförbar med eller högre än den erhållna tjänsten, må för erhållande av ålderstillägg tillgodoräknas honom den sammanlagda tid utöver tre år, varunder han fullgjort sådan tjänstgöring.

3. Efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall må tjänsteman kunna för erhållande av ålderstillägg i ordinarie befattning helt eller delvis tillgodoräknas jämväl den tid, varunder han eljest i statens tjänst utfört arbete, som i avseende å art och omfattning finnes svara mot, vara jämförbart med eller av högre värde än det, han har att i den erhållna befattningen utföra, eller ock utom statens tjänst utfört sådant arbete av direkt allmännyttig beskaffenhet.

4. Tjänsteman, som med stöd av bestämmelse i 1—3 mom. önskar erhålla rätt att för ålderstillägg i erhållen befattning tillgodoräkna sig viss tid, vare skyldig att därom hos vederbörande göra framställning inom sex månader från den dag, fullmakt eller konstitutorial å befattningen meddelats.

5. Om tjänsteman vid tillämpning av eljest gällande bestämmelser skulle i avseende å rätt till ålderstillägg hava kommit i förmånligare ställning, därest han befordrats till befattningen senare än som skett, må befattningshavaren tillgodoföras det eller de ålderstillägg vid befattningen, som erfordras för att nämnda förhållande må utjämnas.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 januari 1925.

Tillika har Kungl. Maj:t, i enlighet med riksdagens medgivande, funnit gott fastställa följande

Övergångs- och tillämpningsbestämmelser.

1. Å tjänsteman, som vid utgången av december månad 1924 innehar ordinarie befattning, skola, så länge han kvarstår i samma befattning eller innehar tjänst i samma lönegrad, som han vid nämnda tidpunkt tillhör, de hittills gällande bestämmelserna rörande tillgodoräkning av tid för erhållande av ålderstillägg fortfarande äga tillämpning, såvida han icke före den 1 juli 1925 gör framställning om att bestämmelserna i denna kungörelse skola å honom vinna tillämpning, i vilket fall sistnämnda bestämmelser må bliva för honom gällande.

2. Med iakttagande av vad nedan stadgas ankommer det på vederbörande verks styrelse att besluta i frågor om tillerkännande av ålderstillägg; dock att, där fråga är om tillgodoräkning av föregående tjänstetid för erhållande av ålderstillägg, beslutanderätten angående sådan tillgodoräkning och därav betingad rätt till ålderstillägg tillkommer statskontoret. Genom vad sålunda stadgas sker ej någon rubbning i den jämlikt 3 mom. av denna kungörelse Kungl. Maj:t förbehållna befogenhet att i särskilda fall besluta, huruvida och i vilken mån viss tid må för erhållande av ålderstillägg räknas befattningshavare till godo.

Framställning om tillgodoräkning av föregående tjänstetid för erhållande av ålderstillägg enligt bestämmelserna i denna kungörelse skall göras hos styrelsen för vederbörande verk. Har sådan framställning inom behörig tid ägt rum, ankommer det på styrelsen att, jämte eget yttrande där så anses erforderligt, till statskontoret överlämna framställningen i fråga. Är fråga om tillgodoräkning av beskaflenhet att tillkomma Kungl. Maj:ts prövning, skall statskontoret, jämte eget utlåtande, överlämna ärendet till Kungl. Maj:t. Sedan Kungl. Maj:t meddelat beslut, ankommer det på statskontoret att bestämma angående befattningshavarens rätt till ålderstillägg.

3. Där beträffande befattningshavare, som i denna kungörelse avses, tvekan uppkommer angående tillämpningen av kungörelsens bestämmelser, bör vederbörande verk inhämta utlåtande från statskontoret.

4. Beträffande sådant verk, vid vilket icke finnes särskild central styrelse, förstås i dessa bestämmelser med verkets styrelse annan sådan myndighet eller befattningshavare, som, i enlighet med vad därom må vara särskilt bestämt, eljest i ärenden av ifrågavarande beskaffenhet innehar verksstyrelsens befogenhet.

3. Om beställande befattningssyfte samt i denna hänseelse syfte
 i öfrigt uppgifter angående tillämpningen av kungörelsens bestämmelser
 för vederbörande verk inhämta utlåtande från nämnda myndighet.
 4. Beställande skänkt verk, vid vilket icke finnes särskild central
 styrka, förses i dessa bestämmelser med verkets kyrkans namn enligt
 myndighet eller befattningssyfte samt i öfrigt med såvitt som
 varit särskilt bestämt i förordningen om tillämpliga bestämmelser för
 den verkställandes befattning.

Fortsättning från omslagets andra sida.

49. Statens ställning till järnvägarna i Sverige med särskild hänsyn till inlösningsfrågan. Av A. Lilienberg. Tullberg. vj, 268 s. **K.**
50. Redegörelse fra det av de danske, norske og svenske Kraftoverføringskommissioner nedsatte elektrotekniske Udvalg angaaende elektrisk Kraftoverføring fra Norge til Danmark. København, Jørgensen & Co. 135 s. **K.**
51. Förslag angående lapparnas renskötsel m. m. Beckman. 136 s. **S.**
52. Förslag till stadga angående nomadundervisningen i riket samt till instruktion för nomadskolinspektörerna. Beckman. 52 s. **S.**
53. Statens kolonisationsnämnds berättelse 1918—1922. Marcus. 37 s. **Jo.**
54. Betänkande angående regelbunden automobiltrafik samt angående maskinell vägtrafik i de nordliga länen. Tullberg. 191 s. **K.**
55. Skollöverstyrelsens folkskolutredning. Betänkande och förslag angående statsbidrag till uppförande av byggnader för folkskoleväsendet i riket. Beckman. 110 s. **E.**
56. Sammanfattning av utlåtanden och yttranden i anledning av skolkommissionens den 28 april 1922 avgivna betänkande. Norstedt. 334 s. **E.**
57. Vid virkesmätning erforderliga relationstal. Norstedt. 172 s. **Jo.**
58. Förslag rörande tillgodogörande av kronans fiskevatten. Marcus. 112 s. **Jo.**
59. Allmänfarliga brott. Förberedande utkast till strafflag. Speciella delen. 5. Av J. C. W. Thyrén. Lund Berling. vj, 234 s. **Ju.**
60. Kungl. Elektrifieringskommitténs meddelanden. 8. Utredning beträffande de allmänna förutsättningarna med avseende å krafttillgångar, kraftbehov och kraftöverföring för elektrifiering av Sveriges olika kraftdistrikt. Beckman. 28 s. 4 kart. 2 väggkartor i särskild bilaga. **Jo.**
61. Utredning och förslag angående de enskilda järnvägnas bokföring. Norstedt. (4), 150 s. **K.**
62. 1921 års lönekommitté. Betänkande angående ordnandet av kvinnliga befattningshavares avlönings- och pensionsförhållanden m. m. Marcus. viij, 268 s. **Fl.**
63. Handledning vid utarbetandet av brandordningar för städer, köpingar och municipalsamhällen. Marcus. 28 s. **K.**
64. V. P. M. med utkast till lag om gruppbolag för enskilda järnvägar. Beckman. 49 s. **K.**
65. Förbättrade sjöfartsförbindelser mellan Sverige och Finland. Tullberg. 85 s. 5 bilagor. **K.**
66. Sammanfattning av utlåtanden och yttranden i anledning av skolkommissionens betänkande. Senare delen. 1. Tillägg till förra delen (betänkandet 1—4). 2. Betänkandet 5. Norstedt. 207 s. **E.**
67. Kungl. Elektrifieringskommitténs meddelanden. 10. Utredning beträffande planmässig elektrifiering av landsbygden inom Gävleborgs län Beckman. 69 s. 4 kartor. **Jo.**
68. Yttrande och förslag i fråga om revision av gällande avlöningsbestämmelser för statsdepartement m. fl. verk. Marcus. 123 s. **Fl.**

Anm. Om särskild tryckort ej anges, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. **E.** = ecklesiastikdepartementet, **Jo.** = jordbruksdepartementet. Enligt kungörelsen den 3 febr. 1922 ang. statens offentliga utredningars yttre anordning (nr 98) utgivas utredningarna i omslag med enhetlig färg för varje departement.

Statens offentliga utredningar 1923

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning. Rättskipning. Fångvård.

Utredning rör städernas domstolsväsen. [1923:6]
Förslag till strafflag, allmänna delen, samt till lag ang. villkorlig frigivning. [1923:9]
Betänkande och förslag rörande förvaring av förminskat tillräkneliga förbrytare m. m. [1923:36]
Sammandrag av yttranden över stadsplanelagskommitténs samt bostadskommisionens betänkanden. [1923:46]
Förberedande utkast till strafflag. Allmänfarliga brott. [1923:59]

Statsförvaltning. Allmän statsförvaltning.

Folkomröstningskommitténs utredningar. 3. Folkomröstningsinstitutet i den schweiziska demokratin. [1923:10] 4. Folkomröstningsinstitutet i Nordamerikas förenta stater. [1923:8] 5. Folkomröstningsinstitutet utanför Schweiz och Förenta staterna. [1923:20]
Folkomröstningskommitténs betänkande ang. decisiv folkomröstning. [1923:19]
Betänkande och förslag i fråga om kvinnors tillträde till statstjänster. 3. [1923:22]
Betänkande med förslag till lönerreglering för befattningshavare i domsagorna m. m. [1923:27]
Kommunikationsverkens lönekommitté 5. [1923:47]
1921 års lönekommitté. [1923:62]
Revision av avlösningsbestämmelser för statsdepartement m. fl. verk. [1923:68]

Kommunalförvaltning.

Kommunalförvaltningskommitténs betänkande. 4. [1923:18]
Efterskrift till Om röstsammanräkning vid kommunala val. [1923:38]
Om röstsammanräkning vid kommunala val. Andra upplagan. [1923:39]

Statens och kommunernas finansväsen.

Magistraternas befrående från ansvar för kronouppbörden m. m. [1923:1]
Tull- och traktatkommitténs utredningar och betänkanden. 18. Den svenska mekaniska verkstadsindustriens utveckling intill krigsutbrottet. [1923:31] 19. Sveriges bryggeriindustri. [1923:32] 20. Garveriindustriens produktionsförhållanden. [1923:33] 21. Kvalitetsfrågan hos det svenska retet. [1923:34] 22. Tabeller ang. industriens utveckling. [1923:37] 23. De svenska järn- och metallmanufakturindustriernas utveckling. [1923:44] 24. Undersökning ang. jordgendomsvärdenas utveckling i Sverige och vissa främmande länder. [1923:45]
Förslag till tullstadga. [1923:43]

Politi.

Förslag till lag om lösdrivers behandling. [1923:2]
Betänkande med förslag till förordning ang. tillverkning av brännvin m. m. [1923:28]
Handledning vid utarbetandet av brandordningar för städer, köpingar och municipalsamhällen. [1923:63]

Socialpolitik.

Den industriella demokratiens problem. 1. [1923:29] 2. [1923:30]

Hälso- och sjukvård.

Allmänt näringsväsen.

K. Elektrifieringskommitténs meddelanden. 6. Ang. lämpliga distributionssystem. [1923:24] 8. Ang. krafttillgångar och kraftbehov m. m. [1923:60]
Förslag angående lapparnas renskötsel m. m. [1923:51]
Redegörelse angående elektrisk Kraftöverföring fra Norge til Danmark. [1923:50]

Fast egendom. Jordbruk med binäringar.

Spannmålsmarknadssakkunnigas betänkande. [1923:3]
Betänkande ang. det eklektiska arrendeväsendet. [1923:12]
Inventering av odlingsjord längs Inlandsbanan. [1923:25]
Jordkommissionens betänkanden. 6. [1923:40]
Lagerhus- och kylhuskommitténs betänkande. 2. [1923:42]
Anvisningar rörande vissa åtgärder för ökad spannmålsbeläning. [1923:48]
Statens kolonisationsnämnds berättelse 1918-1922. [1923:53]
Förslag rörande tillgodogörande av kronans fiskevatten. [1923:58]

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Vid virkesmätning erforderliga relationstal. [1923:57]

Industri.

Handel och sjöfart.

Kommunikationsväsen.

Statens ställning till järnvägarna i främmande länder. [1923:7]
Utredning rörande Strömsholms kanal. [1923:11]
Vägkommissionens betänkanden. 4. [1923:13]
Förslag till avtal rör. Stockholms bangårdsfråga. [1923:14]
Betänkande ang. Stockholms förtortsbanefråga. [1923:21]
Statens ställning till järnvägarna i Sverige. [1923:49]
Betänkande ang. regelbunden automobiltrafik m. m. [1923:54]
De enskilda järnvägarnas bokföring. [1923:61]
V. P. M. med utkast till lag om gruppbolag för enskilda järnvägar. [1923:64]
Förbättrade sjöfartsförbindelser mellan Sverige och Finland. [1923:65]

Bank-, kredit- och penningväsen.

Försäkringsväsen.

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.

Betänkande med förslag till lag om församlingsstyrelse m. m. [1923:4]
Skolkommisionens betänkande. 5. Organisatoriska och ekonomiska utredningar. [1923:5] 6. Om rätt för elever, utexaminerade från statens högre lärarinneseminarium, att vinna inträde vid universitet och där avlägga examen samt om folkskollärares fortbildning i vetenskapligt avseende. [1923:41]
Förslag till ändringar i jordfästningslagen m. m. [1923:23]
1921 års pensionskommitténs betänkande 2 ang. beredande av förbättrad pensionering från prästerskapets änke- och pupillkassa m. m. [1923:26]
Samorganisation av riksdagsbiblioteket och den centrala statsförvaltningen i bok- och biblioteksavseende. [1923:35]
Förslag till stadga angående nomadundervisningen m. m. [1923:52]
Betänkande och förslag ang. statsbidrag till uppförande av byggnader för folkskoleväsendet i riket. [1923:55]
Sammanfattning av utlåtanden i anledning av skolkommissionens betänkande. [1923:56] Senare delen. [1923:66]

Försvarsväsen.

Försvarsrevisionens betänkande. 3. Del 1. Inledande avdelning, lantförsvaret. [1923:15] Del 2. Sjöförsvaret, sammanfattning av revisionens förslag, särskilda yttranden. [1923:16] Del 3. Bilagor. [1923:17]

Utrikes ärenden. Internationell rätt.